







Angustia

Ichiorie
I.

*Juli a
Eduardo Concha
Valladolid*



INSTITVTIO
SPIRITVALIS,
NON PARVM VTILIS
ijs, qui ad vitę perfectionem
contendunt :
ITEM QVE EXERCITIVM
plarum precationum .

Ludouico Blosio Abbate Monasterij Le
tiensis, ordinis S. Benedicti, Auctore.

Accessit Apologia pro D. Ioanne Thaulero,
7aā cum breui Regula Tyrone
spirituali .

Cum Gratia, & Privilegio .



Venetijs, Apud heredes Melchioris
Sesse. M. D. LXXI.

*Ad vnam tractatū Basilii a
Holo Capucini Coniug*

LVD OVICVS
BLOSIVS,
EXIMIAE PIETATIS
VIRO FLORENTIO,

A MONTE S.
Ad. V. ma. Fr. B. d. d. a. n. o. l. a



MIRRO tandem
ad te dilecte in
Christo Floren
ti inegantem
illam, & incon
cinnam Institu
tionem diu à te
expectatam, quam hisce diebus mi
hi conscripseram. Ad eius calcem
adieci, Appendicem ex Thaulero,
atque alijs patribus desumptam.
Postremo loco posui Exercitium
precationum, quod tibi placere
sciebam. Vides vt nihil charitati
tux negare possim. Si vir ille (cu
ius nomen supprimo) fructum re
tulit ex lectione Collyrij hereti
corum à me superioribus annis
editi.

editi, si inquam vnxit Collyrio
oculos suos, & iam videt, agat gra-
tias Deo. Felix erit si humilis fa-
ctus, matri Ecclesiæ obtemperare
voluerit, stabilisque in fide Catho-
lica permanferit. Aliter enim Deo
nunquam placebit. Confirmabis
eum diligenter pijs monitis, illique
expones quātum abominetur Deus
hereticos, atque scismaticos, qui
vnitatem ipsius orthodoxæ, Apo-
stolicæque Ecclesiæ per superbiam
scindunt, deseruntque, & pastori-
bus eius subesse recusant. Nam
Paulus Apostolus pluribus episto-
larum suarum locis dicit Ecclesiam
corpus Christi esse, & Christum
caput esse Ecclesiæ. Quare, qui
rebellis est Ecclesiæ, rebellis est
Christo. Non potest iniuria infer-
ri corpori, quin inferatur etiam ca-
piti. Si contemnitur Ecclesia, con-
temnitur & Christus: quemadmo-
dum ipse in Euangelio ait: Qui
vos audit, me audit, & qui vos sper-
nit,

nit, me spernit. Ac rursus: Si Ec-
clesiam non audierit, sit tibi sicut
ethnicus, & publicanus. Capitis,
& corporis non nisi vna vox est: ob
idque statuta, vel præcepta Eccle-
siæ, præcepta Christi sunt, etiam si
illa nusquam in sacris literis expres-
sa esse videantur. Neque enim de-
pendet auctoritas Ecclesiæ ex testi-
monio scripturarum: sed potius au-
ctoritas scripturarum dependet ex
approbatione Ecclesiæ. Nam quis
sciret scripturas, quas vengramur,
esse diuinas, quis eis crederet, nisi
Ecclesia illas reciperet, & pro diui-
nis habendas esse decerneret? Sanè
sacra Evangelia, & Epistolæ actaque
Apostolorum, multis annis post
Ascensionem qua Christus in cœ-
lum receptus est: conscripta fue-
runt. Num, quæso, Ecclesia tunc
non habebat auctoritatem statuen-
di ea, quæ congrua, & vtilia esse vi-
debantur, propterea quod illa quæ
statuebat, non erant in scripturis

expressa? Nonne credere, & obedire oportebat Ecclesiæ toto illo tempore docenti, sine scripturis noui testamenti? Si reijci debet quidquid in scripturis illis, quas canonicas vocamus, expressum non est, non credemus Christum post mortem suam, qua mortis auctorem deuicit, descendisse ad inferos: quia scripturæ canonicæ nusquam id exprimunt, sed Symbolum Apostolorum (quod inter illas scripturas non numeratur) hoc dicit. Apostoli pauca ex his, quæ prædicabant, & præcipiebant, scripserunt: discipuli ipsorum plura literis commendarunt: tam illi quàm isti plurima absque scripto fidelibus tradiderunt. Hinc Ioannes Apostolus ita concludit Euangelium, quod scripsit: Sunt & alia multa quæ fecit Iesus, quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros, Paulus item ait, Fratres, stete & tene

nete traditiones, quas didicistis, siue per sermonem, siue per epistolam nostram. Hoc Apostolus non diceret, nisi aliqua tradidisset, quæ non scripserat. Istud clarissime agnoscet, qui legerit epistolas Clementis Martyris, in quibus idem Clemens recitat ea, quæ Beatus Petrus præceptor suus in suis concionibus docere solebat. Id ipsum videre est in epistolis Ignatii Martyris, & in libris Dionysii Arcopagite, maximeque in eo libro, quem de Hierarchia Ecclesiastica scripsit ad Timothæum Pauli discipulum iuniorem se. Hunc Martyrem Christi Dionysium prædicante Paulo Apostolo fuisse ad fidem Christianam conuersum, Lucas Euangelista narrat in historia actorum Apostolicorum. At non defuerunt quidam parum graues homines, qui vanis & sutilibus coniecturis adducti dicerent, Hierarchiam Ecclesiasticam ceteraque opera Dionysii, non



non ab illo Arcopagita scripta fuisse, sed à pluribus Dionysijs vel etià à Dionysio Corinthiorum Episcopo, qui Apostolos non viderat: Isti leuitatis cultores, quia Ecclesiæ Dei molesti erant, & multa scripserant pestilentissima, quibus certa quæque reuocabant in dubium, ac sanctissimas Ecclesiæ constitutiones carpebant impugnabantque, tali calumnia voluerunt adinere auctoritatem diuinissimis illis libris, ex quibus temeritas impietasque ipsorum facile agnosci, & conuinci poterat. Verum tam iniquam eorum calumniam viri doctissimi iam abunde refutarunt. Et quomodo auctor illorum librorum non vidisset Apostolos, qui pluries Paulum appellat suum præceptorem, quique ad Ioan nem Euangelistam relegatum in exilium misit epistolam: qui etiam in epistola quam scripsit ad Polycarpum Martyrem, affirmat se nondum Christianum cum Apollophe-
ne

ne philosopho fuisse tunc apud Heliopolim, cum tempore passionis Dominicæ sol obscuraretur? Id etiam repetit in epistola quam scripsit ad eundem Apollophe-
nem: & in libro de Diuinis nominibus euidenter ostendit, se vna cum Apostolis interfuisse obdormitioni Beatissimæ Dei genitricis Virginis Mariæ. Obmutescant itaque maleuoli calumniatores, qui quid dicant, nesciunt. Nituntur clarissimum sydus (quod vitiatis ipsorum oculos suo fulgore offendit) è cælo tollere: sed frustra laborant. Quòd si à nobis consilium recipere volunt, ecce demus. Legant diligenter libros Dionysij, legant paraphrasim qua vir eximie Sanctitatis Georgius Pachymeres scriptor Græcus, hortatu Beati Athanasij Alexandrini Episcopi, eosdem libros ante mille annos elucidauit: legant ista, & certissime cognoscent, fieri non posse vt plu-

res fuerint auctores sacratissimarum illarum lucubrationum, sed eas necessario scriptas fuisse ab vno duntaxat qui & cum Apostolis vixerit, & insignis philosophus summusque Theologus fuerit. Videbunt, ut vbiq; idem stylus, idem splendor dicendi refulgeat: videbunt, ut ipse auctor in singulis pene opusculis, titulos librorum quos scripsit, aperiat. Hæc videntes, forte nobiscum maiestatem vere Apostolicam, & doctrinam plane cœlestem in scriptis incomparabilis viri venerabuntur, Deumque glorificabunt. **Quin** & sapientiam Theologiæ mysticæ (de qua ille præcellentem libellum edidit) amabunt plurimum, & quam etiam attingere poterunt, si vanitati reuera valefacere, & sibi mundoque emori voluerint. Sed ad propositum reuertamur. Etiam si nihil scripsissent Apostoli, nihilominus integra maneret Ecclesiæ suæ auctoritas: & ipsa freta auxilio capitis sui Christi,

Christi, qui dixit: Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi, secundum regulam veritatis sibi traditam institueret, regeretque populum Dei. Nam Beatus Paulus eandem Ecclesiam appellat columnam firmamentumque veritatis: propterea quod à Spiritu sancto gubernata, non possit errare docendo ea, quæ ad fidem, & sanctos mores pertinet. Execratur itaque Deus omnes, qui per hæreses, & schismata ab Ecclesia recedunt, eiq; resistunt. Plane quandiu quis ab illa, quæ mysticum Christi corpus est, manet separatus, non vivit in Deo: non vivificatur à Christo Ecclesiæ capite exaruit, vera vita destitutus est, sicut membrum corporis humani præcisum necessario vitam perdit. Ei qui talis est, nihil post hanc vitam proderit, quod se modo bona opera patrare, & iuste ad modum vivere existimat. Etiam si omnem fidem habeat, etiam si omnes facultates suas in pauperes eroget,

get, etiamsi corpus suum ad ignem,
& mortem intrepide tradat, nihil ei
proderit: quia charitatem non ha-
bet, nec habere potest, cum arrogan-
tia, & prauis affectibus plenus, vnita-
tem Deo charissimam Christianisq.
maxime necessariam diuidat: fides,
eius (quæ viuificante charitate non
ornatur) mortua est. Licet centies,
licet millies dicat se fundamentum
habere Christum: fallitur non ve-
rum dicit. Nam qui deseruit cor-
pus, deseruit & caput: & fieri non
potest, vt Christum pro fundamen-
to habeat. Fundamentum fidei eius
corruptum est: vnde quidquid su-
perædificauerit, corruet & nihil pro-
derit. Ipse igitur æternæ damnatio-
nis sententiâ à iusto iudice accipiet:
nisi humiliter ante mortem reuertatur
ad vnicam illam arcam Noë, nē-
pe ad Ecclesiam Catholicam: extra
quam salus non est, extra quam nul-
lum opus Deo acceptum est. Hæc
Sancta Ecclesia fidem, quam à Domi-

no

no Iesu, ab Apostolis, atque ab Apo-
stolorum discipulis accepit, hæc-
nus inuiolatam seruauit, semperque
seruabit. Certe Dionysius discipu-
lus Beati Pauli, Clemens discipulus,
& in summo Pontificatu successor
Petri Apostoli, Ignatius & Polycar-
pus discipulis Ioannis euangelistæ,
Irenæus discipulus Polycarpi, aper-
tissime in suis scriptis (quæ Dei pro-
uidentia ad magnam hæreticorum
ignominiam adhuc extant) testan-
tur Apostolos præceptores suos idē
fensisse, quod modo in Ecclesia Dei
sentimus, de fide, de sacramentis, de
Missæ sacrificio, de oratione pro fi-
delibus defunctis peragenda, de qua-
dragessimæ obseruatione, de institu-
tō monastico, deq. alijs sacris consti-
tutionibus. At hæretici nostri tem-
poris ab his omnino dissidentes,
dicunt se veritatem tenere, quod sa-
cræ scripturæ probe (vt sibi per-
suadent) intelligant, & sequantur. O
superbiam, & cæcam eorum impudē-
tiam.

Universitatis de
Bibliot
tiam. Nos, inquit, regimur verbo
Dei, non humanis traditionibus: In-
tra limites verbi Dei consistimus:
Verbum Dei nobiscum est: verbum
Dei nos docet. Ita nihil nisi verbum
Dei crepant: & tamen à cognitione
ipsius verbi Dei longissime absunt.
Quid enim? ipsi ne verbum Dei, siue
diuinas scripturas, atque ea quæ veri-
tatis sunt, intelligunt: & sanctissimi
illi Christianorum duces, qui Apo-
stolos habuerunt magistros, quiq[ue]
cum Apostolis assidue versati sunt,
non intellexerunt? Quibus quæso,
magis credendum erit: istis ne sedu-
ctis seductoribus, an gloriosis illis
Christi Martyribus, qui à spiritu san-
cto illustrati fuerunt, & Apostolos
docentes audierunt, atque ea quæ ab
Apostolis didicerant, posteris tradi-
derunt? Verus sanctarum scriptura-
rum sensus penes solam Ecclesiam
est: non est penes illos, qui Ecclesiā
deseruerunt. Nam ipsi scripturis ab-
utuntur, eas perperam intelligunt, &
inte

interpretantur, eas deprauant (sicut
ait Petrus Apostolus) ad suam ip-
sorum perditionem. Dicunt vero ec-
clesiam Christi semper pusillam fuis-
se, & quidem ante annos centum Ioā-
nem Hus, ac paucos similes (qui hæ-
reses sepultas rursus suscitauerunt) in
ea floruisse, veræq[ue] doctrinæ luce cla-
ruisse, se libenter eos sequi, vt cum
illis sint in ecclesia Dei. Magna ver-
borum grauitate asserunt sacramenta
apud se pure administrari percipi-
q[ue]: cum tamen ritu nimium prophano
baptizent, & in illa sua frigida steri-
liq[ue] Cœna plusquam impij sint. O
blasphemos, & inimicos Deo homi-
nes, qui negant verum corpus Chri-
sti esse in sacra eucharistia, quiq[ue] nos
Iesum Christum in illa adorantes ap-
pellant idololatras. Christus aperte
ait, hoc est corpus meū: at isti, Non,
inquit, est corpus Christi, sed fi-
gura vel significatio corporis Chri-
sti. Matrimonium virginitati præfe-
runt, contrarij Paulo Apostolo, qui
virgi

virginitatem matrimonio preponit.
Cetera sacramenta contumeliosissi-
me irrident. Nefarijs vocibus, ac
scriptis prædicant Deiparam virgi-
nem Mariam ceterosq. beatos cæli
ciues, qui Deo coniuncti vereq. vni-
ti sunt, à Christianis non esse inuo-
candos: & meram idololatriam esse,
si eorum imagines admittantur atq;
honorentur: non esse item Purgato-
rium, & iccirco non esse orandum
pro fidelibus defunctis. Acquisi-
mas Ecclesiæ constitutiones, com-
menta ociosorum hominum vocât,
casq. aspernantur. Si quis continen-
tiam Deo vouerit, ac postea votum
violauerit, nihil eum peccasse iudi-
cant: Incesta sacerdotum, monacho-
rum, ac virginum Deo consecrata-
rum connubia approbant. Breuiter,
confundunt conspurcantq. sancta
omnia: & interea dicunt se non falli,
se verbum Dei, verbum veritatis pro
lucerna habere, ac proinde se indu-
bie esse in Ecclesia, vel esse Ecclesiam
Dei.

Dei. Hæc dicunt, hæc alijs persuade-
re nituntur: & multos quidem spe-
ciosis verbis atque inani eloquentia
decipiunt: sed eos qui vere humiles
sunt, id est, qui sunt corde humiles,
seducere non possunt. Quod si ipsi
essent Ecclesia Dei, si veritas ab eis
teneretur, necessario fateri debere-
mus antiquissimos illos patres, qui
Apostolorum discipuli fuerunt, &
pro fide quam ab Apostolis accepe-
rant, sanguinem humiliter fuderunt,
non fuisse in Ecclesia: sed eos cete-
rosque sanctissimos doctores, qui
deinde diuersis seculis subsecuti
sunt (Cyprianum dico, Basilium,
epiphanium, Athanasium, Chryso-
stomum, Hilarium, Hieronymum,
Ambrosium, Augustinum, Grego-
rium, Bernardum, Thaulerum, atq;
alios innumeros, quorum fides, &
perfectio plurimis miraculis com-
probata fuit) prorsus errasse, & ne-
scisse quid crederent: fateri cogere-
mur Concilia omnia, quæ ab ascen-
sione

sione Domini in cœlum, ad hoc vs-
que tempus spiritus sancto duce cele-
brata fuerunt, vana falsificaq. esse, &
tot sanctorum martyrum, tot san-
ctorum confessorum, tot sanctarum
virginum millia non habuisse rectā
fidem, neque ad ecclesiam pertinuis-
se. Sed quis sane mentis hoc sentiat?
et tamen id fatendum esset, si secta-
rij isti essent in ecclesia Dei, ac verita-
tem tenerent. Nam doctrina, & fides
eorum pugnat ex diametro cum do-
ctrina, & fide illorum sanctorum:
ipsi item scripturas diuinas aliter in-
terpretantur, quàm illi. Non autem
possunt esse duæ ecclesiæ Dei: sed
vna tantum in vniuerso mundo ec-
clesia est, et sicut vnius Dei vnica est
ecclesia: ita etiam toto terrarum or-
be non est nisi vna vera fides. Hinc
Apostolus Paulus ait, Vnū corpus,
vnus spiritus, vna fides, vnum baptis-
ma, vnus Deus. Apud quos ergo cre-
demus esse vnicam hanc ecclesiam?
Apud quos credemus esse stabilem
illam

illam columnam, & certum firma-
mentum veritatis? Nam si est apud
factiosos istos, proculdubio (sicut di-
ximus) omnes illi sancti patres non
fuerunt in ecclesia Dei: quòd si illi
fuerunt in ecclesia Dei, certo certius
est ipsam ecclesiam non esse apud
istos sectarios. Apud quos ergo illa
est? Nullus non videt vbi, & apud
quos sit Irenæus Lugdunensis epi-
scopus, & martyr Christi clarissi-
mus (quem supra diximus fuisse di-
scipulum Beati Polycarpi) in libris
quos scripsit aduersus hæreses, ac
maxime tertio libro veluti digito
demonstrat, cui ecclesiæ omnes fide-
les subesse, & parere debeant, dicen-
s: ita: Maximè, & antiquissimè, & om-
nibus cognitè, atque à gloriosissi-
mis duobus Apostolis Petro, & Pau-
lo Romæ fundatæ, & constitutæ ec-
clesiæ traditionem quam habet ab
Apostolis, & annunciatam homini-
bus fidem quæ per successiones epi-
scoporum peruenit vsque ad nos, in-
dicantes,

dicantes: confundimus omnes eos,
qui quoquo modo vel per sui pla-
centiam prauam, vel per vanam glo-
riam, vel per cæcitatem, & malam
sententiam, aliter quàm oportet col-
ligunt. Ad hanc enim ecclesiam pro-
pter potentiorē principalitatem
necesse est omnem conuenire eccle-
siam, hoc est, eos qui sunt vbiq; fi-
deles: in qua semper conseruata est
ea, quæ est ab apostolis, traditio.
Quando autem beatum hunc scri-
ptorem Irenæum citare cepimus,
addamus adhuc nonnulla ex tertio
eius libro aduersus hæreses. Nam
paulo post illa quæ adduximus, sic
loquitur. Ea quæ est ab apostolis in
ecclesia traditio, peruenit vsque ad
nos: & Polycarpus non solum ab
apostolis edoctus, & conuersatus
cum multis qui Dominum nostrū
viderunt, sed etiam ab apostolis in
Asia in ea quæ est Smyrnis ecclesia
constitutus episcopus, quem & nos
vidimus in prima ætate nostra (mul-
tum

tum enim perseuerauit & valde se-
nex gloriosissime, atque nobilissi-
me martyrium faciens exiuit de hac
vita) hic docuit semper quæ ab apo-
stolis didicerat, quæ & ecclesiæ tra-
didit, & sola sunt vera. Deinde cum
idem Irenæus dixisset apostolos in
ecclesiam, quasi in diues deposito-
rium plenissime contulisse omnia
quæ sunt veritatis, subiunxit: Quid
si neque apostoli quidem scripturas
reliquissent nobis: nonne oportebat
ordinem sequi traditionis, quam tra-
diderunt his, quibus committebant
ecclesias? etiam si heretici reclaman-
do istis Irenæi verbis, sibi rumpant
ilia, etiam si eis oculi præ ira, & inui-
dia crepent: sic tamen veritas habet
sicut scribit Irenæus. Dicamus igitur
confidenter, dicamus libere primos
illos patres nostros, ceterosq; om-
nes qui eorum doctrinam huc vsq;
secuti sunt, rectam fidem tenuisse: di-
camus constanter ac firmissime cre-
damus, eruditissimos, sapiētissimos,
&



& sanctissimos patres illos præclara
ecclesiæ membra fuisse: istos vero
qui peruersa dogmata colunt, & in
proprio sensu obstinati, sanam do-
ctrinam venerandamq. fidem, quam
Christus, quam apostoli, quam apo-
stolorum discipuli nobis tradide-
runt, superbe impugnant, non esse
ecclesiam Dei, sed esse Synagoga
Satanæ. De his plura in Collyrio
scripsimus: ubi etiam ostendimus
non esse rumpendam sagenam eu-
angelicam, quæ in hoc exilio bonos
malosq. pisces pariter continet, non
esse scindendam fidem, non esse de-
ferendam ecclesiam propter eos, qui
in ecclesia inique viuunt, nec esse de-
negandam obedientiam Presulibus,
& Præpositis malis, modo mala non
sint ea quæ præcipiunt, dicente Do-
mino Iesu: Quæ dicunt, seruate &
facite, quæ autem faciunt, nolite face-
re. Sicut enim Regi, & Principibus
subesse oportet, etiamsi mali sint (nā
alias respublica tota confunderetur)
ita

ita summo Pontifici (qui sedem Pe-
tri apostoli tenet, & supremus Chri-
sti vicarius est in terris) ceterisque
pastoribus parere, atque honorem
impendere conuenit, etiamsi peruer-
se viuendo æternos gehennæ crucia-
tus sibi comparent. Quia vt Paulus
ait, non est potestas nisi à Deo: &
qui potestati resistit, ordinationi
Dei resistit: qui autem resistunt, ipsi
sibi damnationem acquirunt. Ordo
sacerdotalis propter iniquos sacer-
dotes vituperandus non est: neque
enim damnamus sacrum apostolo-
rum ordinem propter ludam prodi-
torem Domini. Vtinam Deus ocu-
los aperire dignetur cæcis istis hære-
ticis, atque schismaticis, qui erro-
rem pro veritate amplectuntur, &
nullum in ecclesia apostolica (quam
ipsi papisticam appellant) iuste viue-
re credunt. Conspiciunt enim in
area Dominica magnum palearum
aceruum: vnde & nulla grana inter
paleas esse iudicant. Dicunt ergo,
Hic

Hic ne erit ecclesia Christi, vbi tanta est morum corruptio, vbi tot abusus inueniuntur, vbi tot episcopi, tot sacerdotes, tot monachi, tot turma hominum perditæ viuunt? Paleas vident, grana non vident, vel potius videre nolunt. Nam & ibi grana sunt nitidissima, atque integerrima, quæ propter multitudinē palearum vix apparent. aliquando Deus purgabit aream suam (sicut Ioannes Baptista in euangelio testatur) separatq. paleas à granis: & triticum qui dem recondet in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Modo necesse est, vt grana paleas in area tolerant: necesse est, vt boni à malis in ecclesia (hoc exilio durante) premantur, & inter malos gemant. Mirum vero est, si non etiã apud eos, qui aream reliquerunt, corrupti mores inueniantur, at cõcedamus illos exterius non improbe, sed honestissime conuersari: quid tamẽ sunt? Grana ne sunt? Si solida grana

&

& non leues paleæ fuissent, ventus superbia eos ab area Dominica tam facile non excussisset. Sed ipsi deposita tandem arrogantia, depositis proprii sensus obstinatione, depositis prauis affectibus, recipiant se in illã aream, in sagenam euangelicam, in arcam Noë. Ipsi, inquam, humiles, atque obediētes facti, reuertantur ad vnitatem ecclesiæ catholicæ, redeant in consortium sponsæ Christi: & salui erunt. Vtinam illos quoque Deus, misericorditer ad veram pœnitentiam reuocet, qui orthodoxam quidem fidem retinent, & ecclesiam non deferunt, sed puritatem sanctitatemque vitæ negligunt. Hi sunt vlcerosa, siue putria membra Ecclesiæ, quæ si insanabilia permanferint, vbi mors aduenerit, præcedentur, reijcienturque à corpore, & in ignem æternum mittentur. Calamitas nostrorum temporum supra modum magna est. Hæretici, quia ecclesia relicta in suis erroribus moriū

**

tur,

tur, salutem non inueniunt, sed per-
eunt. Innumeri ex his, qui in eccle-
sia se continent, etiam perdunt ani-
mas suas, dum timore Dei abiecti,
precipites feruntur in peccata, atque
flagitia. Concupiscentia carnis, con-
cupiscentia oculorum, superbia vi-
te, modo longe lateque dominatur.
Et hoc quàm indignum est, vt illi
qui bono exemplo præire alijs de-
buerant, magis ipsi rupisse iugum, &
male agere videantur. Ab eis enim
precipue sumunt heretici occasionē
nobis maledicendi. Si Paulus exigit
à quibuscumque Christianis, vt in con-
gressibus suis, non turpitudinem
modo, sed & stultiloquium face-
tiasque minus conuenientes virent:
quanta quæso puritate præcellere de-
berent hi, qui præsunt, & hi, qui cor-
pus Christi ad altare quotidie conse-
crant, atque hi, qui ipso quoque ha-
bitu religionem sanctitatemque vite
profitentur? Aequum foret eos vitā
plane angelicam agere, & Deo re-
busque

busque diuinis assidue vacare. Sed
proh dolor, plerique ex his in curas
rerum terrenarum se totos immer-
gunt: horarias preces, verbaque san-
cti sacrificij Missæ, sine reuerentia,
sine mente, & sine affectu percurrunt:
preciosum tempus inutiliter tradu-
cunt: vana loquuntur, vana cogitant,
vana diligunt: auaritiæ, ambitioni,
gloriæ mundanæ, scedisimisque volu-
ptatibus dediti sunt: in suis conui-
uijs ebibunt vno haustu grande cali-
ces, & alios ad idem facinus non so-
lum inuitant, verumetiam compel-
lunt. Iam potu pleni, & vino æstuan-
tes, quid boni agere, & quem spiri-
tuisancto locum in seipsum præbere
possunt? Vere huiusmodi vita, non
hominum, sed pecudum vita est. In-
super, & eos qui tales esse nolunt qua-
les ipsi sunt, hypocritas appellant,
grauissimisque odijs interdum per-
sequuntur. Esaias clarissime clamat,
Vae qui potentes estis ad bibendum
vinum, & viri fortes ad miscendam

ebrietatem. Christus item in euangelio clamat: Attendite ne grauentur corda vestra in crapula, & ebrietate, & curis huius vite. Paulus itidem clamat & dicit: Nolite errare, neque fornicarij, neque adulteri, neque auari, neque ebriosi, regnum Dei possidebunt. At illi neglectis spreisque diuinæ scripturæ vocibus, securi sese in cæno vitiorum volutant. O quanta Dei ira eos manet, si non cito resipiscunt! Nonnulli eorum tam impudentes sunt, vt aperte dicant hæc verba: Non possumus esse continentes: si nobis permitteretur vt iniremus connubia, minus peccaremus. Imò vero Deum enormius offenderent in incesto coniugio. In initio quidem nascentis ecclesiæ sub nouo testamento consuetudo fuit, vt is qui in coniugio inculpate viuebat, assummeretur ad sacerdotium, modo nõ digamus, sed vnus tantum vxoris vir esset: ei vero qui iam sacerdos erat, nunquam licuit vxorẽ ducere, nec

nec licebit vnquam. Quòd dicunt se continenter viuere non posse, non verum dicunt. Nam rationem atque liberum arbitrium à Deo acceperunt: qui si strenue aduersus carnem certarent, & ipsum Dominum sedulo humiliterque inuocarent, nõ destituerentur auxilio gratiæ ipsius. Non enim fallit qui dixit, Petite & dabitur vobis. Pij quique & Deo familiares homines, tam hæreticorum, quàm aliorum, qui nequiter viuunt horrenda pericula miserati, meritò etiam lachrymas sanguineas in suis orationibus funderent. Nunquam sanè deseret ecclesiam suam Deus, cum qua se futurum esse promisit vsque ad consummationem seculi: sed si mores à Christiana professione prorsus discrepantes retinere pergimus, metuendum est, ne ipse Deus derelictis ingratiss ad alios meliores demigret. Scimus quid acciderit Asiæ, & Africæ, vbi olim religio Christiana diu floruit. Videmus

** 5 quàm

quàm multas regiones nobis vicinas iam hæreses inuaserint. Timeamus ergo, timeamus. Reuerenter & sancte colatur à nobis Deus: tollantur abusus: reformentur mores. Episcopi, sacerdotes, monachi, virgines Deo sacratæ, se corrigant, & magna diligentia ad perfectionem contendant. Principes, magistratus, diuites, egeni, corrigant se, & dei ecclesiæque præceptis humiliter pareant. Omnes corrigamus nos, & in vera catholicaque fide permanentes, queramus quæ sursum sunt, non quæ super terram. Mundus enim transit, & concupiscentia eius. Rumor apud nos sparsus, quo numerus hæreticorum fertur quotidie istic augeri, cōpulit me hæc prolixius prosequi: quæ tamen ita dicta esse video, quasi totus populus Christianus coram astartet, & me loquentem audiret. Non decreui posthac scribere aut edere quidquam, cum ad salutarem mortem me preparare debeam.

Libris

Libris modo mundus plenus est. Gaudeo vero plurimum te ita affectū esse, vt nihil legere cupias, quod non sit pium. Libri beatæ Truthæ, siue Gertrudis virginis, qui sub titulo Insinuationum diuinæ pietatis, in lucem prodierunt, iure abs te commendantur. Reuera enim ingentem thesaurum in se continent. Homines superbi, & animales, qui non percipiunt nec intelligunt ea quæ sunt spiritus Dei, damnant sanctissimos illos libros, dicuntque huiusmodi reuelationes somnia esse muliercularum. Ignorant enim quanta familiaritate Deus se animæ humili, mundæ, amanti, atque ab omni impedimento absolutæ, coniungat. Ignorant uti mens, quæ à Deo excellenter illuminatur & ei intime vnitur, perdiscat veritatem absque aliquo errore. Etiam si non aliunde comprobaremus certitudinem firmitatemque fidei catholicæ, quam ex libris beatissimarum virginum Ger-

** 4 trudis,

trudis, Mechthildis, Hildegardis, Elisabeth Sconangienfis, ac Birgitta vidue, aliarumque similium (quibus Deus arcana sua manifestauit, & que spiritu Dei, iuxta vaticinium Ioëlis, perfuse, visiones admirandas viderunt) vehementer pudere deberet hereticos. Rodant ipsi in speluncis quantum volunt aridos errorum suorum cortices: nunquam gratia Dei pinguescent, nisi sint in splendida domo Dei, hoc est in ecclesia catholica. Fieri quidem potest, ut hi nonnunquam dulcedinem lucemque aliquam corde ac sensibus percipiant, & compuncti multas lachrymas fundant: sed Deus nihilominus eos detestatur. Nam Angelus tenebrarum transfigurans se in Angelum lucis, vanos elatosque falsa consolatione demulcet, ac falso lumine velut facco quodam obuoluit, vnde ipsi in superbia atque erroribus magis obdurantur. Tu vero ut vere illumineris à Deo & gratia eius sagineris, eximieque

mieque crescas in humilitate ac ceteris virtutibus, lege libenter non solum scripturas canonicas (quæ primum dignitatis locum obtinent) verum etiam alias pias patrum locutiones cum diuinis literis concordantes: quales sunt libri sanctæ Gertrudis abs te laudati. Lectio sacra maximum sanè emolumentum homini affert: vera tamen & interna oratio lectioni præferenda est. Ceterum meminisse te velim, nullam orationem digniorem esse precatione Dominica, & salutatione Angelica. Quaslibet alias orationes sanctas, velut bonas Margaritas dilige: sed ipsam precationem Dominicam salutationemque Angelicam tanquam preciosissimos, & incomparabiles viationes habet chariores. Beatus est, qui tenacissima intentione summo bono adhæret: nam tota eius conuersatio nihil aliud est, quam vna iugis, atque purissima precatio. Vera enim oratio est ascensus mentis in

Deum, etiam si nulla verba adiungantur. Sed heu, quàm negligentes, & remisli sumus! Omni profecto lachrymarum fonte deflendum est, quòd tam pauci hodie sint, qui se totos ad iucundissimum illud bonum quod deus est, conuertant, & ei coniungi, atque vniri ex animo desiderant: quales vtique priscis temporibus per plures inueniebantur. Rarus admodum hoc seculo nostro est, qui seipsum abnegare, & Christum per veram humilitatem veramq. sui mortificationem, atque resignationem sequi velit. Nam ferè omnes curiositati, & oblectamenti sensuum dediti sunt, vanitatem amant, magni fieri appetunt, propriam voluntatē vitiosasq. naturæ propensiones sequuntur: ob idq. cum desperatione quadam sese auertunt ab his, quæ de vitæ perfectione legunt vel audiunt: sibi persuadentes fieri non posse, vt aliquando eo pertingant. Et tamen benignus deus vnumquemque nostrum

strum adiuuare, atque ad ipsam perfectionem perducere paratissimus est, si modo quod in nobis est fecerimus. Nam veram mortificationem consequitur illuminatio, ac deinde vnio diuina. Plane marcidus languor noster nos impedit: quem si assumpto virili animo strenuè euiceremus, nobisque ac cunctis rebus caducis emori, & deo amenam in animabus nostris habitationem præparare studeremus, non possemus tandem non adipisci maxima, non possemus non habere ac sentire deū in nobis. Hinc quidam patrum ait: Si in te ò homo feruet desiderium perueniendi ad excellentem sanctamque vitam, si pro ea obtinenda cōtinue oras ac laboras, certus esto, quia humiliter te abnegando, & perseueranter pulsando, ipsam perfectionem consequeris ante mortem, modo id salutis tuæ expediat. Quòd si illa non obtigerit antequam hinc emigres, inuenies haud dubie eam

in Deo in ipsa aeternitate. Noli itaque cessare, noli fatigari, licet statim pro voto non comprehendas quod cupis. Hæc ille. Dominus Iesus nos omnes ad se solum pure querendum amandumque potenter excitare dignetur. Vale mi Florenti, & in tuis orationibus mei memor esto. Lætijs. Idibus Septembris.

Anno M D L I.

PRÆFATIO.



VONIAM plerique pietatis amantes expetunt, ut hic libellus, quem mihi scripseram, euulgetur: volo in gratiam tyronum spiritualium pauca de anima, & viribus eius præfari. Scire igitur oportet animam rationalem (quæ in se indivisibilis est) dividi à sacris scriptoribus in tres partes: quarum infima retinet hoc nomen anima: media appellatur spiritus: suprema dici, solet mens, siue apex spiritus. Ad animam referuntur inferiores, ac sensitivæ vires, quas habent, & bruta animalia: ut sunt quinque potentie exteriores, sensusque particulares, ex sensu, qui communis dicitur, & in cerebro est, prodeuntes, videlicet, visus, auditus, odoratus, gustus, & tactus: ut est etiam potentia appetendi, quæ in corde

corde radicitur. Hæc appetitiva
virtus deducitur in vim concupiscen-
tiæ, & vim iræ ex quibus oriuntur
aliæ affectiones passionisque natu-
rales, scilicet, desiderium, indigna-
tio, gaudium, tristitia, amor, odium,
timor, &c. Ad spiritum referun-
tur tres superiores, & rationales
intellectualesque vires, quas habe-
mus communes cum Angelis, nem-
pe, intellectus (qui & intelligentia
dicitur) memoria, ac voluntas. Istæ
tres præclaræ potentie sunt spiritua-
les sensus animæ: nam visus internus
attribuitur, vi intellectivæ: auditus,
vi memorativæ: odoratus, gustus,
& tactus, vi affectivæ, atque ama-
tivæ, hoc est, voluntati. Tam su-
periores, quàm inferiores, vires ani-
mæ per peccatum miserabiliter de-
bilitatæ, corruptæ, atque disiectæ
sunt: sed in suum gradum dignita-
temque suam restituntur per Je-
sum Christum Dominum nostrum.

Mens vel apex spiritus, est nudus, &
Dei

Deiformis animæ fundus, id est, sim-
plex animæ essentia imagine Dei in-
signita. Secundum hunc fundum
ducitur vita supereffentialis, per
quam perficitur tam spiritualis, quàm
æthæra vita. Ex ipsa mente tres su-
periores vires effluunt, & in eam
refluunt, sicut radij promanant ex
sole. Hic sane similitudo Dei exi-
mie relucet. Nam quemadmodum
Pater, Filius, & Spiritus sanctus
tres sunt persone, & unus Deus:
ita memoria, intellectus, & volun-
tas, tres sunt potentie, & una mens.
Itemque sicut ipse divinitatis per-
sona, sic & tres illæ vires insepara-
biliter operantur. Neque enim me-
moriam aliquid recolit, sine intellectu,
& voluntate: nec intellectus, aliquid
intelligit, aut cognoscit, sine memo-
ria, & voluntate: nec voluntas ali-
quid vult, sine intellectu, & memo-
ria. Hinc mens etiam pro eisdem
superioribus, viribus usurpatur.
Spiritus quoque tam simplicem essen-
tiam

tiā animæ, quā ipsas vires superiores nonnunquam designat : ut quando homo dicitur constare spiritu, animā, & corpore : tuncque due tantum portiones assignantur animæ humanæ. Sæpe item nomine spiritus significatur tota anima. Quando in scripturis fit mentio interioris, vel exterioris hominis, per interiorē plerunque intelligitur fundus animæ cum superioribus viribus : per exteriorē intelligitur corpus cum inferioribus, & animalibus viribus, quæ corpori (quantum ad ipsarum operationem attinet) copulantur. Iuxta tripartitam ipsius animæ diuisionem supra commonstratam, homo potest tribus modis cognoscere, & appetere. Est enim cognitio secundum sensum : cui respondet appetitus, affectus, & amor sensualis. Est & cognitio secundum rationem, atque intellectum : cui respondet appetitus, affectus, & amor rationalis, atque intellectualis. Est denique cognitio

tio secundum verticem intellectus, id est, secundum simplicem intelligentiam : cui respondet supremus affectus, & amor secundum verticem voluntatis, qui dicitur, ecstatis. Nam per eum homo supra vires suas naturales Deo adiuvante, euehitur, atque ad fundum animæ suæ, & ad intimam cum Deo vñionem pertingit : excedens in ipsum Deum. Tunc nimirum amor in cellam diuinam ingreditur, intellectu foris remanente. Pecudes, sicut habent cognitionem, secundum sensum duntaxat, ita habent, & appetitum (id est, concupiscentiam, atque iram) sensualem. Habent, & memoriam secundum sensum : quia ea, quæ visu, auditu, odoratu, gustu, vel tactu percipiunt, recordari, atque imaginari possunt : at homo habet etiam memoriam intellectualem. Non habent bruta animalia voluntatem, sed aliquam voluntatis similitudinem. Nam cum sint rationis, & liberi arbitrij

expertia, non possunt velle, & nolle,
non possunt motibus sensualitatis
resistere, sed eos sequi coguntur.

Ceterum homo rationem, & liberum
arbitrium sortitus, non cogitur sen-
sualitati servire. In eo ergo superior
ac rationalis appetitus dominari,
appetitus vero inferior, & sensitivus
subesse atque obtemperare debet. De
homine, qui secundum sensualita-
tem, non autem secundum rationem
(que sensualitati innata est) vivit,
psalmista ita loquitur, Homo cum
in honore esset non intellexit, com-
paratus est inmentis insipientibus,
& similis factus est illis. Quando
ipsa ratio intendit humanis, & tem-
poralibus rebus, dicitur ratio infe-
rior: quando vero eadem intendit
aeternis, atque diuinis, dicitur ratio
superior. Hæc trivialiter, & im-
polite à me dicta, boni consulant ty-
runculi spirituales.

INDEX CAPITVM

Institutionis spiritualis.



Vobis merito omnis ho-
mo deberet ad perfectio-
nem diuinamque vnio-
nem aspirare, & qui illa
obteneatur. Cap. j. c. 1

De integra sui abnegatio-
ne, atque mortificatione, & de vera
morum reformatione. Cap. ij. c. 3

De introversione, & reuocatione mentis
ad Deum. Cap. iij. c. 14

Formula aspirationum semper, & vbique
in promptu habendarum. Cap. iiij.
car. 13

Quod per ardentis ad Deum aspirationes
cito quis ad perfectionem Theolo-
giæque mysticæ sapientiam, ac diui-
nam vnionem peruenire possit: & quod
multum lugendi sint qui hanc vnionem
negligunt. Cap. v. c. 20

De recordatione, & meditatione vitæ
atque passionis ac vulnerum Domini
Iesu. Cap. vj. c. 23

De derelictione calamitatæque interna, &
quod in consolationum affluentia non
consistat vera perfectio. Cap. vij. c. 27

Farrago complurium præceptionum,
quas asceta spiritualis ignorare non de-
bet. Cap. viij. c. 29

Qua



INDEX.

- De intentione asceta opera sua facere,
& quomodo illa Domino commenda-
re operibusque Christi vnire, qua item
ratione imperfectiones suas meritis il-
lius supplere debeat. Cap.ix. c.45
Declaratio pij admodum exercitij quoti-
die seruandi. Cap.x. c.49
Istud ipsum quotidianum exercitium in
formulam orationis redactum, quo
asceta multum in vnione diuina profi-
cere poterit. Cap.xj. c.51
Quid ascetæ in prædictis perseveranti
operandum sit: item qui perficiatur vnio
mystica: nonnulla quoque monita eo
spectantia, & de apice mentis, seu fun-
do animæ. Cap.xij. c.56

IN APPENDICIS.

- De internæ vitæ iucundo initio, & tenta-
tionibus afflictionibusque subsequen-
tibus, ac postrema perfectione, admi-
rabili quoque vnione. Cap.j. car.70
De Deipara Virgine Maria, quæ totius
sanctitatis speculum, & exemplar fuit.
Cap.ij. c.79
De præparatione ad salutarem mortem,
quàm æterna beatitudo consequitur.
Cap.ijj. c.83
Corollarium summam exercitiorum in
Institutione positum breuiter com-
plectens. c.88

IN

INDEX.

IN EXERCITIUM precationum.

- Ad sanctam Trinitatem. Endologia j.
car.92
Ad Iesum gratiarum actio pro incarna-
tione, conuersatione, & passione eius.
Endologia ij.ijj.iiij.v. c.93 94.95 96
Salutatio membrorum Christi. Endolo-
gia vj. c.98
Salutatio vulnerum Christi. Endolo-
gia vij. c.99
Oblatio pro peccatis, & petitio diuinæ
vnionis. Endologia viij. c.100
Ante Missam, vel communionem. En-
dologia ix. c.101
Post Missam, vel communionem. En-
dologia x. c.102
Ad Mariam Virginem Deiparam. Endo-
logia xj. c.103
Ad omnes Sanctos Angelosque Dei.
Endologia xij. c.104

IN APOLOGIAM.

- Quòd Equius Thaulerum immerito tra-
ducat, & inconsiderate damnet. Cap.j.
car.105
Quòd Lutherus peruerse citet Thaul-
rum, & quòd sanctissimi quique fece-
rint id quod de ecclesiâ & rapto scribit
Thaul.



INDEX.

Thaulerus . Cap. ij. c.107
 Quod Thaulerus non solum non impli-
 catus sit erroribus Beghardorum, (quod
 ei impingit Eequius) sed etiam acerrime
 aduersus eos scribat. Cap. iij. c.109
 Quod Eequius falso dicat Thaulerum
 doctrina sua demoliri regularem reli-
 gionis obseruantiam. Cap. iij. c.113
 Quam exacte Thaulerus doceat, quānam
 scopus, & quānam essentia sit ordinis
 monastici. Cap. v. c.116
 Quam præclare Thaulerus differat de obe-
 dientia, quam præstare maxime debent
 ij, qui in sacra religione viuunt. Cap. vj.
 car. 121
 Dicta quædam Thauleri calamitatem ho-
 rum temporum nostrorum designantia.
 Cap. vij. c.125

FINIS.

*Brutus regule Tyrionis spiritus
 abis. 129. 6 et 130. et*

INSTITVTIO SPIRITVALIS, NON PARVM VTILIS ijs, qui ad vitæ perfectionem contendunt.

Quod merito omnis homo deberet
 ad perfectionem, diuinamque vnionem
 aspirare, & qui illa obtineatur.

CAPVT PRIMVM.



VM Deus solus (qui
 est summum, & in-
 cōmutabile bonum)
 possit desideria ani-
 ma rationalis satia-
 re, quietaq; reddere,

merito ad hoc ardenti aniditate aspira-
 re deberet omnis homo: Ut obtenta vi-
 ta perfectione, ipsi Deo in hoc exilio
 intus vniretur. Nam si huc pertin-
 geret homo, illum reuera intus inueni-
 ret sentiretq;, qui sua iucunda presen-
 tia, omnem ab ipso profligaret egesta-
 tem, & cum Verissima opulencia locu-
 pletaret,

A

INSTITVTIO

pletaret, ineffabilisq; repletet gaudio. Unde iam homo euagari, & adulterina oblectamenta à creaturis emendicare prohiberetur: illi enim insipidum amarumq; esset quidquid Deus non esset.

Planè spiritus rationalis tam nobilis est, ut nullum bonum caducum ei satisfacere queat. Non enim hic quæ se inferiora sunt, expleri & beatus esse potest: Ipso autem inferiora sunt, cælum, terra, mare, & quidquid visibile sensibileq; est. Itaque conditore Deo duntaxat (qui incomparabiliter ipso melior digniorq; est) contentus ac beatus esse potest. Sine quiete vagus, sine refectione famelicus homo oberrat, quandiu brachys charitatis illum perfectè non confringit, qui propter suam dignitatem non potest non concupisci. Quibuslibet diuitijs ac delicijs affluat, quibuslibet honoribus abundet, satiari nequit, nisi per contactum amoris Deum consequatur. Quo in præclarissima sui portione (nempe in mente) semel inuento, creaturis omnibus libenter valedicit, & cum

psal

SPIRITVALIS.

2

psalmista cantat: *Mihi adhaerere Deo bonum est: atque cum beato Iob ait: In nidulo meo moriar, & sicut palma multiplicabo dies. Non iam aliqua solatia exterius requirit, quia illi intus copulatur, qui est torrens & pelagus inestimabilem voluptatum, exuberansq; plenitudo omnium quæ pulchra, amœna, suauia, præcellentia, et desiderabilia sunt, atq; cordi humano placere possunt.*

Quando spiritus hominis attingit illam Theologiæ mysticæ sapientiam, videlicet, Unionem diuinam, iam lumine æternæ veritatis desuper illustratur, fides eius certa redditur, spes roboratur, & inflammatur charitas. Quare si omnes mundi sapientes homini mysticæ Unionem experto dicerent, falleris miser, fides tua non est vera, ipse indubitanter responderet. Imò vero vos omnes fallimini, nam fides mea verissima certissimaq; est. Hoc firmiter responderet, habens in corde suo non tam per inuestigationem rationis, quam per Unionem amoris infallibile fundamentum.

A 2 Melius

INSTITVTIO

Angelus sanè talis diuinitatem cognoscit, quam cognoscant plerique eruditi magistri, qui in Sancta sanctorum, & in secretum regis aeterni cubiculum nondum admissi, nondum lumine gratiae excellenter illustrati sunt. Deus ei virtutem diuinarum scripturarum aperit, gustumq; euangeliorum donat. Ipse ergo veram sapientiam ex influentia Spiritus sancti magis quam ex multorum librorum lectione acquirens, clare videt & intelligit quid sibi vel alijs agendum, quidq; dimittendum sit.

Profecto qui Deo absq; medio vniuntur, et illi locum in se operandi praebent, eidem Domino charissimi sunt, & plus vtilitatis vna horula Ecclesiae afferunt, quam multis annis afferre valeant alij qui tales non sunt. Isti singulares Dei amici ac filij iucunda tranquillaq; mentis libertate gaudent, eleuati supra omnes curas, supra omnem perturbationem, supra metum mortis, purgatorij, inferni, & omnium quae anima vel corpori in tempore atque aeternitate accidere possunt.

SPIRITV ALIS. 3

possunt. Neque frequentia hominum, neque occupationes externae eis praesentiam Dei praeripiunt: quia ipsi in omni multiplicatam vnitatem spiritus seruare norunt, stabili essentialiq; inuersione donati. Ex omnibus quae visu vel auditu percipiunt, celerrimè in Deum diriguntur: & cuncta eis quodammodo vertuntur in Deum (si ita loqui fas est) cum in omnibus nihil intentione, & amore prosequantur nisi Deum: quemadmodum experientia quotidiana discimus, eos, qui aliquandiu in solis sphaeram obtutus defixerunt, in omnibus quae deinde adspiciunt, quandam solis speciem videre. Hi cum intus circa ea quae Dei sunt, iugiter occupentur Deoq; adhæreant, foris videndo veluti caci, audiendo surdi, & loquendo muti permanent. Supernaturalem & Angelicam vitam in terra ducunt, ob idq; terrestres Angeli vocari possunt.

Iam qui eo anhelat, cupiens aliquando perfectus esse, & intimum diuina vniionis amplexum experiri, debet ab-

INSTITVTIO

negationi mortificationiq; suipsius strenue insistere, & sancta introversioni diligenter operam dare, atque ad Deum per iaculatorias orationes ac pia desideria ardentem adspirare: debet omnia quae agit aut dimittit, propter Deum agere dimittereq;, illum in omnibus perspectans & illi soli placere desideras. Ista via & non alia ad perfectionem mysticamq; cum Deo Unionem pertinere poterit. Nos de his pauca quae Deus dederit, scribere statumus.

De integra sui abnegatione atque mortificatione, & de vera morum reformatione.

CAPVT II.



IGITUR asceta spiritualis discat se & omnia pro Dei amore relinquere. Nihil cum tenaci cordis affectu possideat. Nulli visibili, & caduca rei, nulli mortali creaturae adhaereat. Nullius hominis quantumvis sancti amicitiam, familiaritatem, vel praesentiam sensualiter expetat.

SPIRITV ALIS. 4

petat. Meminerit non solum mala, sed etiam ea quae bona sunt, impedimentum praestare, si inordinate diliguntur, vel quæruntur: sicut lamina aurea oculis obiecta visum non minus impedit, quam lamina ferrea.

Prinatum amorem è corde suo penitus extirpet. Propriam voluntatem ubiq; deserat: eam Deo resignet, eam integre in Deum transfundat, eiusq; voluntati perfecte uniat. Nunquam ore, nunquam corde dicat (spectando seipsum, & proprium commodum) Verba ista: Volo hoc, Nolo illud, Eligo hoc, Respuo illud. Neque in tempore, neque in aeternitate aliquid suum quærat: sed omni proprietate reiecta, se prorsus seipso spoliât priuetaq;, & sibi rebusq; omnibus ita moriatur, ac si nunquam creatus fuisset. Quærat autem ubiq; Deum eiusq; honorem ac voluntatem, ita ut ipsis quoque orationibus pijsq; desiderijs suis humilem sui abnegationem resignationemq; coniungat, petens non suam sed Dei voluntatem fieri. Omnia quae

INSTITVTIO

sibi eueniunt, referat ad ipsam Voluntatem diuinam, & ea nuda de manu Domini suscipiat, sine cuius providentia nec vnum quidem folium arboris cecidit in terram. Permissionem ordinationemq; illius sicut in prosperis, ita & in aduersis, in damnis rerum, in iniurijs, calumnijs, opprobrijs, ludibrijs, atque sui contemptu, in doloribus corporis, in angustijs præsurijsq; cordis, in mœroribus, in derelictione calamitatemq; interna, & in quibuslibet afflictionibus patienti ac tranquillo animo ferat, eumq; laudet: credens illum & velle, & posse salutem suam in omnibus promouere.

Oblet mentis tam spiritus quàm naturæ renunciet. Dum consolationem dulcedinemq; internam à Deo percipit, non abutatur ea ad suam Voluptatem, seipsum in illa querendo, (id enim esset grauiter sponsum cœlestem offendere) sed eam cum humilitate animi recipiat, & tam liber, intactus, expeditusq; ab illa permaneat, quasi eam non sentiret. Siquidem corrupta natura, ad sese in omnibus

SPIRITV ALIS. 5

omnibus reflecti, & etiam in donis Dei seipsam querere solet. Igitur asceta nō immoderate spirituales suauitatem appetat, neque confidat in ea. Non minus paratus sit illa carere, quàm eam habere. Nam in solo Deo non autem in donis eius quiescere licet. Fateatur se quibuslibet Dei donis prorsus indignum esse. Nihil de eis sibi vsurpet aut vendicet: sed illi cuius sunt relinquat: omnia in Deum integre refundat: glorificans illum, & ei gratias agens, ipsiq; dona in laudem æternam offerens. Non vanè concupiscat vt reuelationes diuinitus sibi fiant: quòd si Deus aliqua ei reuelauerit, non propterea sanctiorem se esse existimet. Dona quæ recipit, non imprudenter ac sine interna Dei permissione, passim hominibus referat.

Exteriores sensus suos studiosissimè custodiat. Caveat quantum potest, ne quid ex inclinatione motu ue sensualitatis adficiat, audiat, odoretur, gustet, loquatur, aut tangat: & quando in his etiam leniter offendit, seipsum acriter

INSTITVTIO

reprehendat. Non plus neque aliter velit quidquam adficere, audire, odorari, gustare, loqui, tangere, quam Deus in-
tus permittit. Si enim aliquam delectationem in creaturis querit, veram delectationem in Deo inuenire non poterit. igitur reficiens corpus cibo, potu, vel somno, non voluptatem, sed sustentationem natura spectet. Quamlibet buccellam cibi, & quemlibet haustum potus, modeste atque continenter, cum sancto timore suis, mortificatione ad gloriam Dei sumat. Non vno haustu multum potus ingurgitet: sed si vehementer sitit, bibat sepius. Consultum fuerit ut in prandio quidem corpusculum alimentis reficiat quantum nature necessitas exposcit, sed in cœna non nisi parce manducet: sobriam enim cœnam sobrius somnus consequi solet. Quamuis autem aliquam delectationem terrenam inter edendum, aut bibendum sentiat, non tamen eam intrò admittat, non ei inhereat. Exquisitas & suaves epulas vitiose non requirat: imò vero

SPIRITV ALIS. 6

vero tales sibi oblatas pro Dei amore sape intactas relinquat: cum Dominus se-
sus felle, & aceto potatus fuerit.

Simplicitas magis quam sumptuosa accipere, sibi, in usu esse appetat. Superflua non concupiscat: sed penuriam abundantia preferat.

Inusitatam vitam austeritatem temere non amplectetur, licet plerosque sanctos vitam multum rigidam duxisse cognoscat. Nam illi à spiritu sancto plenius illustrati, sciebant Deo placere ut ita viverent. Multi feruorem, quem in initio conuersionis sue sentiebant, secuti, naturam ultra modum in hac parte grauauerunt, & se ad vacandum Deo ineptos reddiderunt. Cilicium, durities lecti, esus panis, potus aqua, flagellatio corporis, ac similia pro Dei honore pure peracta, ipsi quidem Domino placent, et ad carnem edomandam iuuenibus robustis non parum prosunt: Veruntamen verus Dei amor hominem multo vicinius Deo coniungit, & carnis petulantiam citius efficaciusq; compescit ac sufficit. A 6 perat.

INSTITVTIO

perat. Deum conuenientissime exercere atque onerare solet eos, qui se illi integrè resignant, & parati sunt qualibet aduersa de manu eius humiliter suscipere, eaq̃ quandiu illi placuerit, patienter ferre. Corpus ergo suum a secula nimia abstinentia, nimis uel uigilijs atque asperitatibus ex propria voluntate susceptis non opprimat, neque rursus illud nimis blande curet: sed sanctæ discretionis moderamen in omnibus seruet, & aliorum sanis consilijs acquiescat.

Quando uero aliquis ab eo consilium petit, agnoscat in corde suo se ex se nihil conuenienter posse respondere, & conuersus ad Deum sic mente precetur: O Domine Deus qui es in me, digneris per me loqui quod tibi placitum est, & quod honori tuo salutiq̃ animarum magis cõgruit: atque ita ea qua dicenda sunt, humiliter, circumspecte, & sapienter dicat. Si quid bene locutus est, Deo attribuat: si quid male, sibi adscribat. Intempestiuam uerborum asperitatem omni tempore deuicet. Sit in sermone

¶

Verax,

SPIRITṼALIS. 7

Verax, & à uiciosa simulatione atque ab adulatione alienus. Ea quæ uel ad sui laudem uel ad alterius vituperium spectant, cupide non proferat. Sed & aliquem laudando, nõ excedat modum, ne adulationis notam incurrat. Nemi- ni detrahat, & eis qui detrahunt, consensum nunquam præbeat. Imò uero ipsum quoque auditum à detractio- nibus, & quibuslibet uerbis noxijs auertat, ac talia prudenter interrumpere amputareq̃, consue- scat: quemadmodum quidam faciebat, qui cum aliquem de altero male loquentem audiret, solitus erat dicere: Magnas nos Deo gratias agere debemus, si tales non sumus. Ab ociosis uarijsq̃ uerbis linguam sedulo compescat. Non facile de rebus sublimibus loquatur: quod si de talibus uerba facere necesse uel uile sit, intus & foris humilitatem seruet. Multiloquium non amet ipsum enim spirituali, & internæ uitæ plurimum incommodat. Amet autem moderatam taciturnitatem, qua multorum bonorum mater est. Omnem locu

INSTITUTIO

locutionem effrenem, inconsideratam et præcipientem in se mortificet. O quàm felix est, qui custodire novit linguam suam: is enim ab innumeris culpis atque angustijs liberat animam suam.

Asceta seipsum diligenter in omnibus foris, & intus observet: puritati cordis semper inuigilans. Nihil cum immoderato affectu, aut cum implicatione interna loquatur, desideret, aut faciat, sed æqualitatem libertatemq; animi ubique servare nitatur. In his quæ dubia sunt, consilium & licentiam à Domino, vel etiam ab aliquo homine spiritali petat. Semper quærat agnoscere gratissimam Dei voluntatem, dicens intra se. O Domine quid nunc me vis agere? placet ne tibi ut hoc vel illud faciam? (ipse enim Dominus per internam inspirationem loquitur homini & dicit, Fac illud, Dimitte istud.) Quod si asceta sentit Deum, velle aut permittere ut aliquid faciat, oret eum hoc modo: Domine, digneris illud in me & per me operari. Si vero animaduer-

tis

SPIRITUALIS. 8

sit id Domino non placere, mox se abnegans sibiq; moriens, illud dimittat, quâlibet etiam modicum esse videatur: ut est, rem quampiam semel inspicere, vel Verbulum iocosum proferre.

Occasiones & pericula peccandi prudenter declinet. Solitudinem diligat, eamq; convenienter colat. Si enim superflua hominum societate delectatur, si est impatiens silentij, si hac aut illa videre incontinententer appetit, si avidè inquirat quid dicatur aut si it, & Vanis rumoribus audiendus libenter vacat: frustra sibi vel infimum sanctioris vite gradû promittit. Sedeat igitur & taceat: ut in Veris Virtutibus proficere, & rebus divinis animum commode intendere possit. Dum tamen charitas vel quælibet causa rationabilis exigit, conversetur humiliter cum hominibus: exhibens se illis benignum, & affabilem absque vitio, pacemq; cum omnibus (quantum in se est) servans. Desidiosum orium tanquam virus pestilentissimum semper fugiat. Omne tempus fru-

ctuosè

INSTITVTIO

Eluſe ad Dei honorem expendat.

A ſutili letitia riſuq; immodesto, ab ineptis ſcommatibus, & iocis, atque ab omni morum lenitate abſtineat. In geſtibus tranquillus, in vultu ſerenus, in aſpectu verecundus, in inceſſu maturus ſit: & Deo, non autem mundo placere deſideret.

Chriſtum Jeſum tanquam Viuum ſpeculum ſemper inſpiciat, eumq; diligentiſſime imitetur: Vitam ſuam Vita illius exacte conformans.

Superbiam, Vanam gloriam, ſui complacentiam, honoris & fauoris humani appetitum, impatientia morus, iracundia impetum, carnis concupiſcentias, libidinis ſtimulos, & quaſlibet paſſiones affectioneſq; prauas cum adiutorio potentis gratia Dei ſedulo in ſe confringat atque enecet.

Non ſit in proprio ſenſu proprioq; iudicio obſtinatus. Non alicui pertinaciter contradicat, niſi Veritas & iuſtitia contradicere compellat: non leniter rixetur aut contendat. Alijs facile cedat, promp-

SPIRITV ALIS. 9

pteq; obtemperet in his qua licita ſunt: alienam voluntatem ſua voluntati preſerens. A quolibet ſe reprehendi doceriq; patiatur. Libenter ſe accuſet, libenter culpam agnoſcat: atque ad emendandum defectus ſuos voluntarius ſit.

Iniuriam in ſe admiſſam, mox condonet & remittat, eiſq; a quo laſus eſt clementem ac beneuolum ſe reddat. Nunquam putet aliquem ſibi iniuſte moleſtum eſſe: ſed in omni tribulatione ſuas iniquitates ſuamq; erga Deum ingrati- tudinem memoria repetens, credat ſe grauiora commerniſſe quam ſint ea qua patitur, inſtumq; eſſe vt omnes creaturae ſe premant, & tanquam lutum platearum conculcent. His a quibus affligitur relictis, ad Deum qui ſe affligi permittit, oculos internos conuertat, mitiq; & humili corde tribulationem ſuam ſuſtineat, non aliunde quam de manu Domini eam ſuſcipiens. Nam & quando ferrum ſecat, non ferrum ipſum, ſed manus medici illud dirigetis attendi ſolet.

Omnes homines (nullo proſus excepto)

INSTITVTIO

pro) sincere diligit sicut seipsum: hoc est, spiritualiter & ordinate eos diligit, optando eū gratiam Dei & felicitatem eternam. Vt autem paratiorem se inueniat ad vere amandum proximum, existimet quemlibet hominem diuina gratie capacem, esse seipsum. Omnes vt fratres, & sorores ad eandem secundum beatitudinem vocatos adspiciat. In ipsis non visibilis carnis vilitatem, sed inuisibilis anima (cui Deus suam imaginem impressit) nobilitatem pulchritudinemq; attendat. Omnibus in necessitate tribulatione, & calamitate aliqua constitutis, compatiatur. Omnibus (& maxime his qui sibi aduersantur seq; persequuntur) benefacere, omnes iunare & consolari paratus sit. Alienas imperfectiones pia commiseratione prosequatur ac toleret: omnem cordis sui amarulentiam dulcorē, sanctę charitatis sanans, & corrigens. Peccata tamen quę castigare, vel reprehendere debet, non dissimulet: sed ea cum mansuetudine, & congrua lenitate castiget atque

SPIRITV ALIS. 10

atque reprehendat. Oderit peccatum in homine, sed nō oderit hominem propter peccatum; nam hominem Deus fecit, peccatum vero non Deus, sed homo fecit. Vanē sibi de gratia Dei blanditur, si aliquem odit: frustra se ex specialibus Dei amicis vnum esse arbitrat, quandiu aliquem minus sincere diligit, vel animum ab aliquo per dissimiliā, & amaritudinem auertit. Ergo omnes suauī charitate complectatur. Propter aliorum delicta doleat, propter virtutes gaudeat, & Deo gratias agat: quod quidem non poterit non facere, si quemlibet hominem, seipsum (vt dictū est) esse existimet. Nam cum tota Ecclesia sit vnum corpus mysticum, cuius Christus est caput, nos membra sumus, vnumquodque membrum si per veram dilectionem corpori cohaeret, debet dolere altero membro male habente, & gaudere altero membro bene habente.

Nullum a secula damnet, nullum despicat: De nullius peccatoris conuersione desperet: quia is qui modo pessimus est, potest

INSTITVTIO

10. *Est* mox Dei gratia mutari atque optimus esse: nondum enim pons diuinae misericordiae, quo transitur ad sanctam vitam, deiectus est. Dicta aut facta eorum qui sibi commissi non sunt, non discutiat nec iudicet: sed commendans omnia Deo, sese intra se recipiens, tranquillus permaneat. Dum inquam cernit aliquem male agere, & peccare, non eum aspernetur: sed Deum pro eo oret, regans vt & illum adiuuare & se conseruare dignetur. Omnia quae videt vel audit, in meliorem partem interpretari consuescat. Si temerarium iudicium praua, suspicio, vel alicuius hominis contemptus (quae voluntarie recepta Spiritus sancti gratiam prorsus impediunt) cordi ipsius importune se ingesserit, non consentiat: sed mox in spiritu flectens genua, culpam suam coram Domino agnoscens, ingeminet haec aut similia verba: O Domine propitius esto mihi peccatori. Ego vestigia illius serui tui exosculor, cum mihi praefero, meque eius & omnium hominum pedibus conculcandum

SPIRITVALIS. 11

candum praebeo: indignus enim sum quem terra sustineat.

Omnes igitur sibi semper praeponat. Omnium vilissimum indignissimumque se esse reputet, & talis ab omnibus reputari exoptet. Recognitet, quia si etiam scelerati, & flagitiosi quique tantam a Domino gratiam acceperunt, quantam ipse accepit, longe melius eo viuerent. Itaque non alicuius nominis vel existimationis esse, non laudari, non humilis aut sanctus haberi cupiat. Latere magis quam cognosci, & subesse magis quam praesse, itemque doceri magis quam docere amet. Nouissimo loco contentus sit. Non pudeat eum externa humilitatis. Non magnificat apud se sua exercitia, exercitijs aliorum ea praeferendo. Quanto magis se proficere sentit, & quanto plura dona a Deo recipit, tanto humilior atque despectior sit in oculis suis. Nam si se aliquid esse existimat, longissime adhuc a Deo abest. Semper ergo penset & confiteatur se ex se nihil esse, nihil habere, nihil posse. Nam quanti

INSTITVTIO

quanti creatura cum ex nihilo facta sit, nihil ex sua natura est: homo vero etiam peccando se ad nihilum redegit: quidquid item creatum est, conditori comparatum, nihil est. Itaque aspera abyssum sui nihili attendens, & in eam se demergens, commoretur in profundissima Valle humilitatis. Dicat Deo: O domine Deus ego pauper & egenus sum: nihil sum, nihil possum, miserere mei. Ex hac proprii nihili sancta cognitione considerationeque, tota salus hominis dependet.

Profecto sine continuo, & diligenti sese abnegandi atque mortificandi studio, quocunque se verterit homo, proficere non poterit. Neque enim granum frumenti in herbam spicamque decoram exurgit, nisi prius moriatur. Hinc quidam Dei amicus ait: Totius perfectionis verissima regula hac est: Esto humilis, & ubicunque teipsum inueneris, teipsum relinque. Ac rursus: Vera resignatio cum profunda humilitate, compendiosissima ad Deum semita est. In

Vera

SPIRITVALIS. 12

Vera atque integra mortificatione, Vera & iucundissima Vita latet. Excellentissimum plane exercitium est, mentem semper gerere morientem erga res creatas: seque infra omnem creaturam deprimere ac vilipendere. Qui enim semper moritur in seipso, semper in Deo noua Vita viuere incipit. Anima resignata & mortificata, est veluti bonus maturus, mollis ac suavis: anima vero irresignata, est tanquam uia imatura, dura atque acerba. Nihil Deo gratius offerri potest resignatione propriae voluntatis: quia homini nihil est charius ipsa voluntate & arbitrij libertate. Quando quis propter Deum sensualitati voluntatisque propriae etiam in rebus minimis reluctatur ac se mortificat, rem ipsi Deo magis gratam facit, quam si multos mortuos ad vitam reuocaret. Si duo homines in eodem itinere constituti, elegantem flosculum offenderent, quorum alter cuperet quidem illum decerpere, sed melius deliberans diceret sibiipso, Dimitte enim pro-

per

INSTITVTIO

propter Deum: alter vero nihil prae-
tatus, carperet florem: iste quidem sim-
pliciter decerpendo non peccaret, sed ille
propter Deum dimittendo florem, tan-
tum praedecerpente obtineret meritum,
quanta est distantia caeli à terra. Quod
si pro tantilla mortificatione Deus tam
grandem mercedem restituet, quantam
illis redditurus est, qui se & omnia pro
eius amore contemnunt atque relin-
quunt? Asceta ergo frequenter dicat
Deo intra se: Propter te Domine nolo
illud videre, cum necesse non sit, ut ip-
sum videam: propter te nolo illud audi-
re, nolo illud gustare, nolo illud loqui,
nolo illud tangere. Ipse Deum in fun-
do animae suae perfecte sentire non po-
terit, nisi in eo moriatur quidquid inordi-
natum est.

Quando immortalificatione aliqua
pulsatus, in aliquem defectum labitur,
ingemiscat atque suspiret: non autem
despondeat animum, licet forte centies
aut etiam millies uno die labatur. In-
uocet Deum, & dicat: heu Domine

De m

SPIRITV ALIS. 13

Deus quam miser peccator sum ego, in
quo vitia adhuc ita viuunt? O quam
infirmum, & labilem me inuenio. Pu-
tabam omnem immortalificationem iam
in me extinctam, sepultamq; esse. Sed
ecce iterum grauem rebellionem sensi,
iterum laesus sum, iterum offendi: non
tamen despero de tua pietate, neque un-
quam desperabo per gratiam tuam. Mi-
serere mei, & adiuua me. Nam pro tui
amore, & me, & omnia rursus relin-
quere paratus sum, atque relinquo. Ita
oret, & bono sit animo. Non arbitre-
tur se, ideo non esse gratum Deo, quod
adhuc imperfectus sit. Nam Deo val-
de acceptus est, si ex animo desiderat, et
tota diligentia condescit esse perfectior:
beatusq; erit, si in huiusmodi conatu
constitutus ex hac vita migrauerit.

Ista mortificatio in initio quidem
difficilis est ac molestia: sed ubi quis
aliquandiu in ea viriliter perstiterit,
iam dono Dei facili omnino multumq;
amabilis redditur. Sicut enim queli-
bet alia, ita & ista ars sese mortifican-

B di

INSTITVTIO

di si frequenter diligenterq; exerceatur, tandem ipsa continuatione fit homini veluti naturalis. Hanc artem citò perdisceit qui omnia que in mundo sunt non magis ad se pertinere putat, quam si iam carne mortuus esset: sape versans animo hæc verba Apostoli: Mortui estis, & Vita vestra abscondita est cum Christo in Deo. Dum enim quis propriam voluntatem in omnibus deserit, & priuatum sui amorem abiecit, dum oblectamentis tam spiritus quam nature renunciat, dum inordinata desideria restringit, dum omnium vilissimum, & nihil se esse agnoscit, dum intus Deo, & foris hominibus prompte obedit, dum curis superfluis se non implicat, dum aliorum facta, & dicta sinit esse quod sunt, nihilq; temere iudicat, dum neque laudibus, neque vituperijs hominum vitiose permouetur, dum quamlibet iniuriam, aduersitatem, & miseriam aquanimiter suauiterq; propter Deum tolerat, dñ leuiter non conqueritur, dum omnibus hominibus cōmunem quandam charita-

tis

SPIRITV ALIS. 14

tis affectum impendit, & eos tanquam templa Dei adspicit: nimirum sibi mundog mortuum, Deo viuut.

De introversione, & reuocatione mentis ad Deum. CAP. III.



NTROVERSIONI infatigabiliter studeat affecta. Assidue mentem suam ab euagationibus reuocet, eamq; sanctis cogitationibus, & meditationibus excolere conetur. Neque enim Deo perfecte coniungi poterit, si voluntarie & data opera, seu cum delectatione vana cogitat. Nonnunquam Verò Deus permittit etiam perfectos viros importunitate inutilium prauarumq; cogitationum, & imaginum molestari, ut ipsi illis resistant, utiliterq; exerceantur. igitur affecta in omni multiplicitate sit (quantum fieri potest) à multiplicitate liber, vnitatemq; spiritus in se seruet: mente concipiat deum, ut summam maiestatem summamq; bonitatem. Eius ama-

B 2 bilem

INSTITVTIO

bilem presentiam Vbiq̃ attendat : quemadmodum Regius ille propheta at-
tendebat qui dixit : Prouidebam Do-
minum in conspectu meo semper . Deum
inquam sibi in omni loco presentem esse
consideret : internos oculos non quidem
violenter aut impetuose, sed tranquille,
& simpliciter in illum dirigens, spiri-
tumq̃ suum in diuinitatem amanter in-
clinans.

Non abiciat spem propter nimiam
instabilitatem suam qua tam cito de-
fluit distrabitur : sed animo inuicto in
sancto labore persistens , incessanter re-
colligat dispersiones cordis sui , seq̃ in
Deum summum bonum reflectat . Vbi
laudabilis hac consuetudo in eo firmata
fuerit, non iam sentiet rem ita esse diffi-
cilem. Imò vero ipsa consuetudine tan-
dem in naturam transeunte, tam facile
Deo rebusq̃ diuinis intentus erit, quàm
facile spirat ac uiuit . Ceterum semper
meminerit se suis Viribus nihil posse effi-
cere sine Dei adiutorio. Sed Deus ei non
deceit, si ipse quodā se est, humiliter fecit.

Ergo

SPIRITV. ALIS. 15

Ergo introuertat se: id est, conuer-
tat se in se, & habitet intra se: ibi enim
Deum reuera inuenire poterit . Nam
Deus qui Vbiq̃ est, in mente humana,
& nudo animæ fundo singulariter est .
Illic in sua imagine habitat , & inde
nunquam abscedit . Felix vero est, cui
ipse Deus adest, non solum per essentiam
(sicut quibuslibet creaturis adesse cogno-
scitur) sed etiam per gratiam . Inest
enim Deus terræ, mari, aëri, & cunctis
rebus essentialiter : qui per prophetam
dicit : Cælum & terram ego impleo :
ita ut Vicinior sit cuilibet creatura,
quàm ipsa sibi . Nam nisi sic creaturis
inest, non possent illa subsistere, sed re-
dirent in nihilum, cum de nihilo facta,
nihil ex se sint . Vnde Deus recte dicitur
essentia omnis essentia, qui omnia qua
creauit subsistere sua essentiali presen-
tia facit . Ipse totus in qualibet crea-
tura, totus & indiuisus in quolibet lo-
co est . In cælo manifestat gloriam
suam, in inferno exequitur iustitiam
suam . Eorum qui aternis inferni sup-
plicijs

B 3

INSTITVTIO

placiti deputati sunt, grauissima poena
hac est, quod Deum in se habent, ad
quem tamen nunquam pertingere pote-
runt. Cunctis ergo rebus Deus secretis-
sime inest: & in ipso quoque anima
fundo manet omnibus sensibus occultus
atque ignotus. Hinc Esaias dicit, Verè
tu es Deus absconditus. Est Vbiq̃ue
presens cum tota essentia sua, & tamen
nullius rei immunditia contaminatur:
quia nihil ei sordidum est nisi peccatū,
quo etiam non inquinatur, quemadmo-
dum claritas solis putentem cloacæ am il-
lustrans, non inficitur. Licet ipse sit om-
nia in omnibus, longe tamen supra om-
nia est. Igitur assecta indubitanter cre-
dat inuisibilem Deum iuxta, & intra
se esse. Cum sancto timore, cum reue-
rentia, & humilitate ante oculos eius
tanquam casta sponsa stet, dicens cum
Helia propheta, Vinit Dominus in cu-
ius conspectu sto. Sape etiam hæc Ver-
ba apud se reputat, Dominus adest, Do-
minus me videt. Quando multum di-
stractus est, recollectione eorundem Ver-
borum

SPIRITV. 16

borum se in conspectum Dei restituat.
Ita Domino intendat (omnibus alijs à
se exclusis) quasi ipsam Dei essentiam
coram cerneret, nihilq̃, vsquam prater
Deum & se esset. Concludat se in Deo
& in eo tanquam in conclauis cœlo ne
habitet. Gaudeat & exultet, quod eū
tam facile in se inuenire possit, quodq̃
talem ac tantum thesaurum intra se ha-
beat. Illum autem in se inuenit, quan-
do eius reminiscitur: sed praeclarissime
eum in se inueniet, quando ad nudum
animæ suæ fundum pertingere poterit.

Dum colloquijs negocijsq̃ præpeditur,
si nequit Deo liberius intendere, non ta-
men interiora sua prorsus deserat, nequa
ab ipso Deo se elonget, sed anhelam quā-
dam ad illum affectionem semper reti-
neat: ita vt ubi ab huiusmodi neces-
sitate absolutus fuerit, mox omnibus, quæ
non sunt Deus, relictis, se in se recipiat,
eorumq̃ animam Deo applicet. Neque
enim aptus erit ad lucem eternam con-
templandam, nisi intus ab omnibus re-
bus externis tam expeditus sit, ac si illas

INSTITVTIO

nunquam intuitus fuisset. Beatus omnino eris, quando neque hominum frequentia, neque aliquod aliud impedimentum praesentiam Dei ei praeipere poterit: id quod fiet, ubi ita Deo agglutinat, & in eo ita inclusus firmatusque fuerit, ut illum semper videat magis quam qualibet alia. Profecto qui vera resignatione nuditateque interna praeeditus est, & nihil donorum Dei sibi arrogat aut usurpat, is etiam si omnibus mundi negotijs atque occupationibus quotidie implicaretur, nihil detrimenti inde acciperet: modo corporis eius imbecillitas onera illa portare posset. Hinc quidam patrum ait: Qui tenaciter non haeret alicui rei externae, sed omnia sensibilia temporaliaque pertransit atque praeterfluere finit, & ea quae ad se nihil attingunt, indiscussa relinquit, dicens sibiipso, Ego Deum solum intentione, & amore prosequi debeo, cetera omnia salua sint, valeant, decurrant: qui, inquam, nusquam delectationem aut commodum proprium quaerit, sed tam aduersa quam prospera pene

SPIRITV ALIS. 17

penetrans, pure, nudeque tendit in Deum, is cuncta opera sua sine dispersione peragere, & in multiplicitate non multiplex persistere potest. Contra, ille qui Deum in omnibus pure non spectat, neque eum intime sibi impressum habet, facile locis, hominibus, & quibuslibet rebus multiplex redditur atque perturbatur. Talis se à Deo elongans, facit periculose graditur: quia telis hostium expositus est.

Asceta Iesum Christum animae suae sponsum, praeclarum vestitorem siderum proponat sibi ante oculos mentis nudum, contemptum, vulneratum, & immensis doloribus afflictum in cruce pendentem. Non attendat illum ut hominem tantum, sed ut Deum, & hominem veramque lucem. Concipiat inquam supernaturalem imaginem de super substantiali Domino Iesu. Eum adoret, laudet, & glorificet. Eius rosea vulnera consideret, saluetque. Recogitet illius pietatem, dulcedinem, atque charitatem immensam.

INSTITVTIO

Hoc modo se intus ab omni inordinata sollicitudine, ab omni vana cogitatione, ab omnibus rerum infimarum imaginibus, (hoc est, formis & similitudinibus) atque ab omni implicatione multiplicitateq; absoluat: hoc modo memoriam suam velut thalamum quempiam sponso cœlesti mundam nitidamq; conseruet. Si enim id egerit, nisi Deo summe placebit, tandemq; imaginibus creaturam de mente eius sponte decidentibus, essentiali introuersione donabitur. Nullatenus à pio studio, & conatu cesset propter ineptitudinem suam, vel propter molestiam quam in initio sentit. Nam qui se alicui arti perdiscende tradunt, toties inepte imperfecteq; opus illius iterare solent, donec tandem longo vsu plenâ, & expeditam eiusdem artis peritiam consequantur. Nonnulli vbi se vident iam vnum atque alterum annû in labore transgisse, & tamen necdum obtrinuiffe quod desiderant, despondent animum, ac propositum deserunt: sed non recte faciunt. Ei enim qui perfectio-

tionis

SPIRITV ALIS. 18

etionis scopû aliquando attingere vult, longanimis per seuerantia necessaria est.

Formulæ aspirationum, semper & vbiq; in promptu habendarum.

CAPVT IIII.



T autem asceta reddatur ad sanctam introuersionem idoneus, ediscat et cōmendet memoria verba aliqua aspirationum suauia atque ignita, qua in Deum ei aculetur, & quibus vbiq; locorum, siue quiescat, siue progrediatur, seipsum ad illum reuocet, seq; ei cōiungat, & vniat: faciens hoc non quidem cum immoderato impulsu (ne grauatus succumbat sub exercitio) sed placide. Nos hic aliquot formulas talium oratiuncularum ascribemus.

O domine Deus, ego vilissimus peccator indignus sum quem terra sustineat. Eheu procul à te, qui es summum bonum, recessi, & habito in regione longinqua, in regione dissimilitudinis.

B 6 M ser

INSTITVTIO

Miser & cecus sum: nihil sum, nihil possum, sine te. Eia pie & dulcis Iesu miserere mei. Ablue me precioso sanguine tuo, & ab omni peccato emunda, perfecteque sana: vt tibi placeam.

O quando mihi plene moriar, & ab omnibus creaturis liber ero? O Vitam vere miris, & humilis corde, vere pauper & nudus spiritu essem. Præsta Domine vt per perfectam mei abnegationem, per perfectam vitiatorum omnium mortificationem, perueniam ad perfectum tui amorem. Tu iussisti vt diligam te: Da quod iubes, & iube quod vis. Da vt diligam te ex toto corde meo, ex tota anima mea, & ex omnibus viribus meis, atque ex tota mente mea. Ipsas vires anima mea confractas, & corruptas digneris redintegrare atque reformare per vires sanctissima anima tua. Expedi mentem meam ab omni multiplicitate: denuda eam imaginibus, & formulis rerum caducarum. Concede mihi liberam ad te inuersionem: concede vt stabili cogitatione, clara

SPIRITVALIS. 19

clara cognitione, & seruenti amore semper in te fluere possim.

O bone Iesu. O spes mea, & refugium meum. O dilecte, dilecte, dilecte. O charorum omnium charissime. O amor meus vnice. O sponse floride, sponse melliflue. O dulcedo cordis mei, & vita anima mea. O essentia essentia mea, & iucunda requies spiritus mei. O optata consolatio mea, & sincerum gaudium meum. O speciosa dies æternitatis, & serena lux intimorum meorum. O refulgens conclave meum, & vernantisima mea paradisi. O amabile principium meum, & summa sufficientia mea, Deus meus. Quid volo præter te? Tu es Verum, & æternum bonum meum. Eia trahere me post te: vt alacriter, purè, & perseveranter curram in odore viuificantium vnguentorum tuorum.

Præpara dilecte mi præpara tibi gratiam, & amœnam habitationem in me: vt ad me venias, & mansionem apud me facias. Mortifica in me & repelle a me

INSTITVTIO

me quidquid tibi displicet. Auerte
ac separa me ab omnibus, quæ sunt in-
ferre te. Effice me hominem secundum
cor tuum: effice me conformem sacra
humanitati tuæ. Vulnera cor meum
medullitus iaculo amoris tui. Inebria
spiritum meum vino perfectæ charita-
tis. Vni me tibi intime, & totum
transforma atque transmuta in te: ut
delicias tuas in me habere possis.

O quando tibi per omnia placebo?
Quando in me perempta erit omnis
proprietas? Quando totus tuus ero?
Quando nihil præter gratissimam vo-
luntatem tuam, nihil præter te viuet
in me? Quando ardentissime diligam
te? Quando me totum concremabis
flamma tui viui incendi? Quando
me totum liquescies penetratum ef-
ficaci suauitate tua? Quando mihi
pulsanti aperies, & manifestabis pul-
cherrimum regnum tuum, quod intra
me est, & quod ipse es cum vniuersis
diuitijs tuis? Quando me totum in te
rapies, absorbebis, & abscondes? Quan-
do

SPIRITVALIS: 20

do sublatis omnibus impedimentis ac
medijs, me tecum vnum spiritum effi-
cies, & tibi inseparabiliter aggluti-
nabis? Eia vnice cordis mei, digne-
ris hoc citius perficere: quia te desi-
dero, ad te anhele, tui amore lan-
gueo, &c.

Huiusmodi oratiunculas pio san-
cto affectu apud se ruminet tyro spi-
ritualis. Plerumque forte ad exerci-
tium ei sufficiet vna aut altera ex
prescriptis adspirationibus: vtiliter
tamen illas omnes interdum nactus ocio
complebit, idque mente tantum, nisi
etiam ore eas proferre velit. Hac so-
la verba: O domine Deus, si deuoto
eorde subinde recogitentur, vel repe-
rantur, hominem in presentia Dei si-
ne in Deo continere, & peregrina
phantasmata vanasque cogitationes ab
eo excludere poterunt.

INSTITVTIO

Quod per ardentē ad Deum aspirationes cito quis ad perfectionem Theologice atque mystice sapientiam ac diuinam vniōnem peruenire possit: & quod multum lugendi sint qui hanc vniōnem negligunt,

CAPVT V.



ASSIDVA aspiratiōnū, siue orationum iaculatoriarum, & feruentium desideriorum ad Deum emissio, Vera mortificationi atque abnegationi coniuncta, certissimum est compendium, quo cito facilius peruenitur ad perfectionem, & mystice Theologie sapientiam vniōnemq; diuinam. Nam huiusmodi aspirationes efficaciter penetrant ac superant omnia media, quę sunt inter Deum, & animam. Sanē quoties quis ab omnibus rebus caducis abstractus, cor suum cum humilitate, & amore ad Deum integre conuertit, toties illi Deus occurrens, nouam gratiam infundit.

Multum lugendi sunt hi, qui sensibilibus dediti ac solis externis exercitijs per omnem

SPIRITVALIS. 21

omnem vitam contenti, interiorē animę fundum beatamq; illam cum Deo vniōnem negligunt. Ipsi enim dum veram sui mortificationem parui faciunt, & aetatem viresq; in his, quę precipue necessaria non sunt, absumunt, nimirum parum aut nihil in spiritu proficiunt, semper in eodem luto haerentes. Hac autem verba, si non ore, saltem corde, & opere dicunt: Vniat se Deo qui vult, nos quidem id non curamus, cum ad eam rem apti non simus. Atqui etiam simplices, & idiotę possunt ad ipsam Theologię mysticę sapientiam, & vniōnem pertingere. Neque enim hic ingenij singulare acumen, sed puritas atque humilitas cordis, & libertas nuditasq; mentis, ac feruens amor requiritur. Planē humilis ardensq; affectus magis quā subtilis, & inuestigans intellectus hominem eo perducit. Imo vero quantumcunque quis ingenio, vel eruditione poleat, quantumcunque sublimium rerum cognitione pręditus sit, si seipsum non humiliat, si non efficitur paruulus,

INSTITVTIO

paruulus, & spiritu pauper ac nudus, non potest attingere arcana sapientia illius, quam solus Deus per seipsum docet. Hinc Saluator noster exultans in spiritu, dixit ad Patrem: Confiteor tibi pater, Domine cæli, & terra, quia abscondisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & reuelasti ea paruulis.

Bona quidem, & Domino grata sunt externa exercitia, laudes diuinas præ decantare, multas preces ore proferre, genua flectere, deuotione sensibili Deum colere, ieiunare, vigilare, ac similia peragere: sed incomparabiliter melius est exercitium internum, quo homo desideranter ardentemq; se ad Deum, non per sensus, & imagines, sed modo quodam supernaturali extendit, ut ei uniatur. Qui externis dumtaxat exercitijs pro sui capitis iudicio cum proprietate inhaerent, & se mortificare Deoq; in spiritu coniungere non student, nimirum post vitam in tali imperfectiõis vitio finitam, tanto grauiores purgatorij pœnis exoluunt, quanto magis

SPIRITV ALIS. 22

magis hic seipsos quaesierint. Tales benignus Deus non repellit, sed desiderans in illis operari, expectat si forte aliquando eos aptos atque ab impedimentis liberos inueniat. Relinquit vero eis sua exercitia suosq; conceptus: neque enim aliquem cogit. Ipse sane omnes ad sui cognitionem perducere, sibiq; unire vult, si obstacula remota essent. Satis agre fert nos minimis esse contentos, cum summa dare paratus sit cupit enim seipsum excellentissimo modo nobis tradere. Et profecto anima à vitijs inordinatiõibusq; expedita, naturaliter tendit in originem suam Deum, sicut ignis sursum, & lapis deorsum naturaliter fertur. Naturalis .n. locus anima Deus est, in quo solo illa conquiescere potest. Plane sicut sol visibilis lumen suum in clarum speculũ sibi ex diametro obiectũ necessario effundit, atque in eo figuram suam efformat: ita anima munda, & ab impedimentis libera, clarissimis inuisibilis solis radijs illustratur, & in ea ipsius solis diuini imago excellenter relucet.

INSTITVTIO

Hec quantā est nostra cecitas negligentia. Nos ad hoc conditi sumus ut amur Deo, & abyssalem eius bonitatem cognoscamus, iamq; in hoc exilio ei uniamur, ac futuram beatitudinem aliquo modo prae gustemus. Ad hoc donata nobis memoria est, ut Dei reminiscamur: ad hoc concessus intellectus, ut per fidem, & contemplationem in Dei cognitione proficiamus: ad hoc praestita voluntas, ut Deum eligamus atque diligamus. Quare ergo has excellentissimas animae vires, in nobis marcescere sinimus, illasq; ad solas res infimas cogitandas, cognoscendas, & amandas deiecitimus? Quare eas etiam putenti caeno immergimus? Relinquamus obsecro te uibras, auersemur sordes, & lucem puritatemq; sectemur. Memores simus nobilitatis nostrae: recogitemus animas nostras imagine Dei insignitas esse: & torpore excusso, reiectisq; impedimentis, per verum amorem adherere Deo conemur: sicut adhaerunt sancti Apostoli, sancti martyres, & confessores, atque in

numera

SPIRITUALIS. 23

numera Virgines. Illi quippe mundo simbiq; integre mortui, Domino intime uniti fuerunt: inter quos omnes beatissima Dei genitrix Virgo Maria primas in omni sanctitate atque perfectione Vita post filium suum tenuit. Ad hoc inquam indefesso conatu assidue contendamus, ut per omnimodam nostri mortificationem, perfectum Dei amorem consequamur. Is enim Deum verè diligit, cui ipse Deus est id quod est cui caelestia sapiunt, terrena desipiunt: qui sensus suos exteriores concludere, & interiores ab omnibus rebus expedire, viresq; omnes Deo applicare nouit: qui quando se vana aliqua cogitare, atque ab introversione recepsisse aduertit, mox omnibus valesaciens in essentialem animae fundum se recipit, & ad simplicissimum illud bonum quod Deus est, integre conuertit: cui denique dulcedo creatoris creata omnia in amaritudinem vertit.

De

INSTITVTIO

De recordatione, & meditatione vite
atque passionis ac vulnerum Domini Iesu.

CAPVT VI.



ASCETA spiritualis amabilem vitam, & passionem Domini Iesu tanquam preciosissimam Margaritam in scrinio pectoris sui semper reconditam habeat. Attendat autem (sicut supra diximus) ipsum Christum, non ut hominem purum, sed ut Deum & hominem: sic enim sine Deo non erit. Quandocunque sublimiori meditationi insistere grauat, libenter recurat ad humilem humanitatem Domini: exercens se in recordatione eorum, quae ille fecit ac pertulit pro nobis. Imaginationem tamen nimis pressam, & vehementem deuiter, ne caput suum ledat. In cruce seu crucifixae imagine Christi (qua summam vitam, & passionis eius representat) nidulum sibi collocet. In mellifluis vulneribus eiusdem benignissimi Iesu commoretur.

SPIRITVALIS. 24

retur, & requiescat. Dum corpus cibo, & potu reficit, buccellas quas sumit deuota cogitatione intingat in purissimum sanguinem illius (si non impeditur) & hauriat potum e roseis vulneribus eius. Vel vnica humilis atque amorosa conuersio ad dulcia vulnera saluatoris, ipsi Domino grator est, quam si omnis vocum, sonorumque musicorum harmonia, & suauitas. Merito singulares Dei amici etiam sanguineis lachrymis deslere deberent, quod hodie in toto terrarum orbe ita eadem praecellentissima Christi vulnera in obliuionem abierint. Nullus omnino potest aliquid de Domini passione humiliter legere, vel cogitare (licet modico sorte affectu id faciat) quin eximium salutis fructum inde referat: quemadmodum fieri nequit, ut is qui farinam, vel opobalsamum etiam summis digitis contingit, non habeat ipsos digitos farina conspersos, aut opobalsami liquore atque odore perfusos. Etiam si imago crucifixi Iesu pie inspicitur tantum, non erit inanis haec inspectio. Igitur.

INSTITVTIO

Igitur asceta præclaram crucifixæ humanitatis Christi imaginem in anima sua vires corporisq; sui sensus penitissime imprimat, & se totum in illam immergat. Hæc enim eum tandem in superessentialem ac formæ nesciam imaginem, in æternum (inquam) verbum ac sapientiam patris, in altissimam Christi diuinitatem mirabiliter sustollet. Nam humanitas dulcissimi Iesu tuta via ipsissimæq; ianua est perueniendi ad eius diuinitatem. Frustra plane asceta aspirat ad mysticam germanamq; contemplationem, si se exercere non vult in meditatione passionis Dominicæ ac vera humilitate. Nam nisi illam fundamentum habeat, quo per contemplationem altius ascendere pertentauerit, eo profundius corruet. Sane etiamsi lumine gratiæ copiose perfusus, nonnunquam extra suum naturale lumen rapiatur, atque in diuitias Dei absorptus, sese in ipso lumine gratiæ feliciter perdat, dum tamen sibi restituitur, conuenientissime cordis intuitum ad Iesum cruci

SPIRITV ALIS. 25

crucifixum reuocabit. huic amabili fundamento semper inhaerent.

Expediit prorsus, ut nunc incomprehensibilem diuinitatem, nunc nobilissimam humanitatem Christi attendat, atque per istam ad illam ascendat, & ab illa ad istam redeat. Sic enim tanquam lignum plantatum secus decursus aquarum, flumine cælestis gratiæ mirifice inundabitur. Sic feliciter ingredietur, & egredietur ac pascua gratissima tam in humanitate, quam in diuinitate Domini Iesu inueniet. Nam summa omnium exercitiorum interiorum hæc est, ut abstracti ab omnibus rebus, solum Deum in nudo, inde pictoq; anima fundendo amorose amplectamur, & nos totos in amabili humanitate Christi abscondamus, eiq; conformemur.

Diligentissime penset asceta quam ardenti amore, quamq; ineffabili gaudio ipse Dominus Iesus humanam carnem assumpserit, & nostram salutem operatus sit: quàm bene de nobis cogitauerit, habens quemlibet nostrum an-

INSTITVTIO

te cordis sui oculos in omnibus qua faciebat & sustinebat. Qui post ingentes labores nostri causa triginta tribus annis toleratos, tandem etiam proprium sanguinem fundere, & crudelissimam ignominiosissimamq; mortem subire voluit: ut peccata qua commisimus quotidieq; committimus expiaret. Istam tantam filij Dei pietatem atque charitatem asceta memoria repetens, exoptet vicem amoris ei reddere: vel etiam paratus sit pro illo non solum temporales huius vitæ afflictiones, sed & æterna inferni tormenta tolerare. Domino Deo suo pro se passio medullitus compatiatur. Quod si durus corde est, duritiam suam illi exponat, ac se humiliet. Plerumque Deo magis placet compassionis desiderium, quam ipsa compassio.

Ceterum non faciat asceta quod plerique facere solent, qui cum magna quidam forinsecus deuotione dulcedineq; ac lachrymis passionem saluatoris nostri recolunt: verum vitia sua mortificare, & illum sequi recusant. Non ita faciat:

SPIRITUALIS. 26

faciat: sed ipsam Domini passionem ut verus Christianus meditetur: desiderans imitari sanctissimam charitatis, obedientie, humilitatis, patientie, & resignationis eius exempla. Optet per omnia conformari sacratissima humanitati Christi: ut sicut spiritus Domini Iesu semper fuit subleuatus, ardens, liber, serenus, tranquillus, & latus, ita sit, & spiritus suus: Christus enim etiam cum in cruce pendens grauissima tormenta sentiret patereturq; fruebatur diuinitate secundum mentem, & superiores animæ vires, non minus quam modo in cælis fruatur. Rursus uti anima Christi fuit tristis, compatiens, modesta, mitis, mortificata, ac humilis: corpusq; illius sobrium, castum, purum, honestum, laboriosum, & patientis: ita sit, & spiritus suus, anima sua, atque corpus suum. Grandi desiderio id sibi concedi à Christo postulet neque enim aliquid magis ei necessarium est, cum suprema vitæ perfectio in hac conformitate sita sit. O quam beatus est qui ad istam conformitatem per-

INSTITVTIO

uenit. Hanc enim reuera obrigit, quod beatus Paulus Apostolus cunctis fidelibus optat dicens: Deus pacis sanctificet vos per omnia, ut integer spiritus vester, & anima, & corpus sine querela in aduentu Domini nostri Iesu Christi seruetur.

Merito autem ad exemplum anime Christi, anima veri Christiani tristis esse debet, dum considerat, ut plurimi Deum non solum non pie colant, sed etiam impie contemnant, seq. peccando fœdant ac perdant. Et quomodo is qui vere Christianus est non dolet, videns perire tam elegantes, & nobiles creaturas? Nam qualibet anima rationalis (cum sit imagine summe Trinitatis insignita) cælo terraq. incomparabiliter præstantior est. Tantam habet cum Deo (à qua profluxit) similitudinem, ut eius excellentiam nulla creatura, ne ipsa quidem creaturarum omnium præcellentissima Virgo Deipara Maria capere possit. Anima autem abiectissimi mendici secundum dignitatem creationis, non

SPIRITVALIS. 27

non est inferior anima honoratissimi principis.

De derelictione calamitateque interna: & quodd in consolationum affluentia non consistat vera perfectio.

CAPVT VII.



VANDO asceta consolatione sue influxu diuine gratia destituitur, & frigore interno, duritia cordis, obnubilatione sensuum, distractione mentis, aut alia consimili miseria affligitur: non ob id deserat pia exercitia sua, non sit impatiens, non murmuret aduersus Deum, non ipsam molestiam effugere quærat, non introversionis studium deponat, non oblectamenta sensuum sectetur, non recitandis vel audiendis vaniloquijs se tradat, neque tempus inutiliter expendat: sed fidelis Deo suo permansens, voluntatiq. & ordinationi eius se rotum committens ac resignans, tribulationem illam aquanimitè toleret, atque ad peragenda ea

INSTITVTIO

quæ fructuosa sunt, se compellat, vel etiam alicui externo operi conuenienter insistant. Oret tunc humiliter & Domino libenter suis impensis cum labore seruiat, atque ad eum, si non suauiter, saltem diligenter aspiret. Nam bona quæ durante huiusmodi calamitate faciunt, licet ipsi insipida sint, si tamen facit quod in se est, Deo optime sapiunt, & ei gratissima sunt. Dicat ergo Deo: Domine etiam si omnibus diebus vitæ meæ, & vsque ad extremi iudicii diem absque aliqua consolatione (te ita ordinante) permanere deberem: paratissimus per gratiam tuam esse vellem, ad grauia quæque pro tui amore perferenda. Errant plurimum, qui tunc solum sua opera atque exercitia Deo placere putant, quando ipsi sensibiliter a Deo visitantur, exultanturq̃.

Sanè vera perfectio non in perceptione magnæ dulcedinis, neque in consolationum affluentia consistit: sed in horrita est, ut quis se, & omnia pro Dei amore relinquat, se vere abneget atque morti

SPIRITVALIS. 28

mortificet, & voluntate propria in voluntatem Dei integre transfusa, liber tranquilluq̃ in omnibus quæ sibi eueniunt, permaneat, ac Deo adhæreat, unus spiritus cum eo effectus. Ergo ad veram perfectionem integra resignatione atque mortificatione peruenitur: quam nemo sibi promittere debet, quando in eo vel una sanguinis gutta superest, quæ necdum acris, vario diuturnoq̃, contra vitia certamine prorsus deuicta, necdum diuini amoris igne plene decocta atque concremata sit. Nonnulli se perisse putant, quando sensibili consolatione priuantur. & rursum se sanctos Deoq̃ acceptissimos esse credunt, quando illam accipiunt: sed (sicut supradiximus) falluntur, & errant. Plerumque enim Deus ibi per gratiam suam maxime adest, ubi minime sentitur & sæpe homini melior est ariditas cordis, quam esset profusissima abundantia suauitatis. Nam in ariditate, & sterilitate homo clarius agnoscit se ex se nihil posse. Porro suauitas illa nonnunquam

INSTITVTIO

conceditur etiam his qui pessime viuunt, quia à Deo alieni sunt. Ipsa itaque non est indubitatum sanctitatis indicium sed Deus per eam manifestat bonitatem suam. Certa sanctitas, & deuotio, est equalis illi animi promptitudo, qua quis paratus est seruire Deo non minus in aduersis quam in prosperis.

Possumus quidem consolationem, & gratiam sensibilem pie à Deo postulare, maxime in initijs melioris vite, ut scilicet dulcedine gratia Dei gustata, citius pleniusq; omnibus vitijs emoriatur, & ipsi Deo (qui est summum bonum) tenacius adhareamus: aliqua tamen imperfectio in huiusmodi petitione latet: qua nonnihil germana abnegationi derogat. Dona atque effluxus Dei non sunt ipse Deus: vnde, & in illis quiescere fas non est. Qui in eis etiam paululum quiescunt, & qui sacramentum Eucharistia ad minimam sui oblationem percipiunt, impediunt semetipsos, ne in suam originem, Deum pertingere possint. Omnino debemus permitte

re

SPIRITV ALIS. 29

re ut Deus in nobis operetur, ac nobis donet quidquid vult, quando vult, & sicut vult: debemus permittere ut nos deducat per umbram mortis, & tenebras inferni.

Igitur non angamur, si nobis deest sensibilis deuotio, sensibilisq; amor (qui plerunque impurus est) si item desunt lachryma exteriores: sed hoc vnusquisque curet, ut per rationalem siue intellectualem amorem, nempe per bonam voluntatem, Deo semper vnitus sit, & beneplacitum Dei pro summo solatio habeat. Absurdum valde foret, quotidie in oratione Dominica dicere Deo, fiat voluntas tua: & tamen perturbari vel indignari quando illa sit.

Farrago complurium præceptionum, quas asceta spiritualis ignorare non debet.

CAPVT VIII.



ANTE orationem, & in oratione asceta expediat mentem suam (quantum potest) à curis imaginibusq;

c s bms

INSTITVTIO

biſq; rerum aliarum: atque ita placide, reuerenter, ſimpliciter, & amantiter Deum praſentem attendens, ſeq; Deo praſentem exhibens, precetur & adoret eum in ſpiritu & Veritate. Ut autem diſcat eſſe attentus, tranquilla ſedulitate conſideret inter pſallendum, qua Verba ad Deum referantur, qua ite a Deo dicantur: & illa religioſo gratog; animo proferat vel audiat. Si tamen nondum poteſt eſſe ſatis ſtabilis corde, non ob id perturbetur: ſed reſignatus ſit, atque opus perfectum, quod ſibi deeſt, vera humilitate & bona voluntate ſanctog; deſiderio ſuppleat. Vbi Deus in eo & ipſe in Deo per intimam Vnionem radicatus firmatusq; fuerit, Vbi inquam ipſe a multiplicitate liber, ad ſimplicem nudumq; animae ſuae fundum (in quo originalis ſons diuinitatis inuenitur) pertigerit, tunc precationem fixam ac ſtabilem Deo offeret. Sane Deus infirmitatis humane conſcius, non rejicit pijs orationes etiam cum diſtractione mentis peractas, ſi is qui orat, ſtudioſe

SPIRITVALIS. 30

dioſe oret, inuitusq; diſtrahatur, & Voluntatem ſuam a Deo non auertat. Precatio exterior qua ore tantum funditur, veluti palea eſt: nam interna oratio qua funditur mente, ipſum gratum eſt: illa qua & mente funditur & ore profertur, Deo multum grata eſt. Hora canonica, & alia preces quas quis ex Voto vel ex Sanctae Eccleſiae ordinis ne ſui conſtitutione perſoluere debet, omnino proferenda ſunt ore. Nulla praſtantior oratio eſt, quam ut quis petat gratiſſimam Dei Voluntatem in ſe & in omnibus alijs fieri.

Si aſpecta inuocat aliquem ſanctum iam in caelo glorificatum, non dubites quin ille audiat orationem eius, etiamſi ipſe nihil ore proferat. Aſpiciat illum tanquam in Deo (cui vnitus eſt) praſentem. Grata quidem ſunt Deipara Virgini Maria ac ceteris ſanctis qualibet orationes, & hymnodiae, quas ad honorem eorum pie perſoluimus: nullum tamen acceptum obſequium eis praſtare, nullo maiori eos honore afficere poſſumus.

INSTITVTIO

mus, quā ut illos imitati, pauperes si-
mus spiritu, & praesentiam Dei vbiq;
attendamus, nosq; in fundum animae as-
idue recipiamus. Vera autem spiritus
paupertas, est vera cordis humilitas,
qua quis se infra omnem creaturam dei
cit, & ab omnibus rebus caducis liber
est, internarumq; consolationum oble-
tationi renunciat, & afflictus, depres-
sus, derelictus, irrisus, atque contemptus,
patientiam pro Dei amore seruat, non
querens ipsa sua grauamina à se de-
pellere.

Verbum Dei, & salutarem doctrinā
prompto desiderantiq; animo asceta au-
diat, à quocunque etiam homine profe-
ratur, & quantumcunque simpliciter
depromatur. Sic enim perennem fru-
ctum referet ex his quae audit, etiamsi è
memoria eius illa elabantur. Quod si
minus alacriter ea quae pia sunt susce-
pit, non loquentis aut docentis vitio, sed
sua culpa id accidisse credat, ac se humi-
liet. Non magis nopere curet verum de-
fectibus aliquibus obnoxius sit is qui lo-
quitur,

SPIRITUALIS. 31

quitur, modo veritatem loquatur. At-
tendat ipsam veritatem sicut ex origi-
ne sua fonteq; suo (nempe Deo) proma-
nat, & non curiose discentiat qualis sit
fistula per quam illa manat, Parata n
voluntatem habeat adimplendi omnia
utilia praecepta quae audit vel legit,
quantum ad se pertinere possunt.

Dum sacra lectioni incumbere vult,
purè honorem, & gloriam Dei querat,
non autem impure sui oblectationem
vel inanem aliquam curiositatem, mul-
tarum ne rerum cognitionem, spectet.
Et non nimis multa vno eodemq; tem-
pore legat: ne serenitatem tranquilli-
tatemq; mentis amittat, & intus pra-
grauetur. Legat vero cum placida ani-
mi sedulitate internaq; esurie, non negle-
genter ac fastidiose. Ea quae bona, &
salutaria sunt, licet forte sapius à se le-
cta vel audita fuerint, tanquam noua
sine radio semper excipiat. Profecto si
humiliter, pie, simpliciter, studiose, &
reuerenter talia legerit, eximiam vtili-
tatem ex eis referet, etiamsi illa minus
intelligat.

INSTITVTIO

intelligat. Post lectionem agat gratias Domino: & ea quæ legit aut audiuit, offerat illi in laudem æternam, in vniõne diuini amoris ipsius. Ruminet eadem apud se (si ocium suppetit) Deumq; precetur, vt secundum illa vitam suam instituere, & ex eis in dilectione Dei proficere possit. Nam oratio lectionem mire fructuosam reddit. Sanè ei qui ad intimam cum Deo vniõnem pertinere, & in amabili vita libro supremas literas legere, atque in incorruptibili speculo diuinitatis ineffabilia spectacula contemplari desiderat, magis necessariũ est passionem Domini recolere, orare, aspirare ad Deum, & fundo suo familiarẽ esse, atque intra se habitare, quàm in lectione materialium librorum iugiter occupari.

S Venerabile sacramentum corporis Dominici a secula libenter sumat. Nam ex humili, crebra, deuotag; perceptione Eucharistia, magis in vita sanctitate, & diuina vniõne proficiet, quàm ex quolibet alio exercitio. Eam si forte

non

SPIRITV ALIS. 32

non quotidie accipit sacramentaliter, accipiat tamen per primum desiderium veramq; preparationem spiritualiter. Hoc modo non semel tantum, sed sæpius singulis diebus illam cum ineffabili fructu suscipere potest. O dignissimum suauissimamq; sacramentum in quo sub specie panis itemq; sub specie vini accipimus totum Christum, nempe corpus sanguinem, animam, & diuinitatem Christi: accipimus totam Trinitatem, patrem, filium, & Spiritum sanctum. Neque enim ab inuicem separari possunt tres personæ vnius Deitatis atque essentia. Totæ ergo Trinitas inhabitat ipsum corpus Christi: quia tota diuinitas in eo est. Quod corpus Dominicum quicquid debita deuotione percipit, emundatur ab omnibus delictis, & etiam ab illis mortalibus peccatis absoluitur, quæ se nescit vel non meminit admisisse, modo ita sit affectus, vt si illa se perpetrasse sciret, confiteri & penitentiam agere veller: efficitur item particeps omnium bonorum illorum quæ Christus in

VIT. 2.

INSTITVTIO

Vita, passione ac morte sua promeritus est, imò & illorum omnium honorum, quæ ab Adæ temporibus inquam facta fuerunt, atque ad vltimum vsque electum sient: vnitur denique & incorporatur Christo, vnde robur virtutemq; vitij resistendi ac bonis operibus insistendi accipit: iamq; puriori, & excellentiori Vita ornatus, transformatur atque transmutatur in Deum, & omni gratia gloriosissime Trinitatis impletur.

6 Asceta magis semper id amplectitur, & faciat, quod propria voluntati sensualitatisq; magis aduersatur. Quando quispiam petit ab eo aliquid quod non est illicitum, continuo abneget atque relinquat seipsum: paratusq; sit facere voluntatem alterius, vera discretionē seruata.

7 Nihil inquam sancta obedientia præferat. Malis folia, & quisquiliæ arborum per obedientiam colligere, quàm secundum propriam voluntatem magnis operibus sublimibusq; exercitijs insistere.

SPIRITV ALIS. 33

insistere. Prompte propter Deum obediatur, etiamsi superior, cui obedire debet, multum imperfectus sit. Agnoscat illum Dei vicarium esse, & ei honorem atque amorem sincere impendat. Tanta virtus est obedientia, ut patres asserant maius esse meritum eius, qui libenter quidem ad honorem Dei ieiunaret, sed ex præcepto superioris, siue ex sacre religionis constitutione etiam carnes sobrie continenterq; manducat, quàm sit meritum illius qui pane, & aqua contentus, ieiunat ex propria deuotione. Ad perfectionem peruenire non potest, qui proprium sensum deferere, & pronepte obedire non vult.

Diuinas inspirationes diligenter intus obseruet asceta, audiens quid in se loquatur Dominus: quas quidem inspirationes, & internos Dei tractus manifeste percipiet, si non implicatam distractionem, & inquietam mentem habeat. Exhibeat se semper Deo tanquam vnum instrumentum, paratissimq; sit ad exequendum illius beneplacitum:

INSTITVTIO

dicens cum Beato Paulo : Domine quid
me vis facere? In nulla omnino re, in
nullo exercitio, diuine voluntati aduer
setur. Nullum modum, nullam consue
tudinem quamlibet sanctam cum pro
prietate retineat. Nihil cum proprietate
faciat. Eos modos & ea exercitia
amplectatur, ad qua amplectenda ma
gis à Deo intus inuitatur ac trahitur,
& quibus se ad diuinitatis amorem ve
hementius accendi, viciniorq; Deo con
iungi sentit. Essentialis ad Deum via
est vniformis, sed exercitia sunt diuer
sa. Si dubitat Verum propensio sua à
Deo sit, attendat an voluntatem Dei
omnino sequi vellet, si eam perfectam
haberet. Nam si ita reuera affectus
est & Deum orat ut se illuminet do
ceatq; iam id ad quod crebrius intus
trahitur, sciat esse à Deo, modo à sacrili
teris & Ecclesie dogmatibus non dis
scordet. In rebus tamen grauiori
bus, præstat consulere expertos, atque
eorum consilium humiliter sequi, ob
dolos demonis se nonnunquam in An
gelum

SPIRITV ALIS. 34

gelum lucis transfigurantis.
Quidquid aspera decoris videt, quid
quid sentit suauitatis, quidquid perfe
ctionis aduertit in rebus creatis, id re
tum referat ad laudem Dei, qui est fons
& origo omnium. Hunc transcendens
fragilibus creaturis, sincero amore com
plectatur. Si eum habuerit, habebit
omnia. Deus enim continet in se exu
berantissime totum quod delectat aut
placere potest. Omnis perfectio, qua in
creaturis est diuisa, in eo vnita inueni
tur: & ipse cum sit archetypum exem
plar omnium, etiam est omnia: increa
tum esse omnium rerum est. Habiis
siquidem in sua aeterna scientia diuinas
rationes atque ideas eorum qua fecit:
& quidquid ab eo creatum est, semper
ab eo cognitum fuit, semper in mente
eius vixit viuereq;. Hinc Euangelium
dicit, Quod factum est, in ipso vi
erat. Vnde & nos in Deo secundum
ideam ab aeterno fuimus: in eo inquam
fuimus, & sumus increati, in quo sue in
cuius cognitione res omnes sempiterno
viamur.

INSTITVTIO

Viuunt & Vita sunt. In essentia ergo
Dei rerum omnium exemplaria sunt:
& ipsa eadem diuina essentia vnum o-
mnium rerum exemplar & vna idea
est. Nam omnis rerum multiplicitas
in simplicissima superessentialiq; Dei es-
sentia ad vnitatem redigitur: & om-
nia in Deo vnum sunt. Igitur in Deo
sunt verissima, & perfectissima rerum
exemplaria, qua incorrupta in aeternum
permanent. In hoc autem sensibili mun-
do ea quae videmus symbola quadam,
& signa verorum sunt tantum, quae
cum tempore labuntur & praeceunt.
Pulchritudo, elegantia, suauitas, opu-
lencia, dignitas, & perfectio omnium
creaturarum, comparata pulchritudini,
elegantia, suauitati, opulencia, digni-
tati, & perfectioni creatoris, nihil est:
quemadmodum aquae guttula compa-
rata toti Oceano vix aliquid est. Plane
si caelum, terra, et quaecunque Deus crea-
uit, item quaecunque creare posset (posset
enim si vellet creare plurimos mundos
istis longe excellentiores) si inquam ea
cum

SPIRITV ALIS. 35

cum ipso Deo componantur, tam nulla
vel modica sunt, quam modica est acies
vnius acus comparata cum vastissima
caeli mole. Ipse autem summus condi-
tor ac Deus noster, sicut sine principio,
& sine fine sempiternus est: ita sine al-
teratione & sine variatione incommu-
tabilis est, semper idem permanens.

Non inquirat aspera (si errare non
vult) quare Deus aliquos in errore caci-
tateq; deserat, alios non deserat: sed re-
linquens Deo iudicia sua (quae sunt aby-
ssi impenetrabilis) certo credat eum ni-
hil agere nihilq; permittere iniuste.

Non etiam temere inuestiget, neque
curiose loquatur de mysterijs altissima
atque incomprehensibilis Trinitatis: sed
veram integramq; de vno Deo in tri-
bus personis, fidem simpliciter retineat:
sciens tam impossibile esse vt aliquis ip-
sam Trinitatem expliceat, quam impossi-
bile est vt quis in terra stans caelum di-
gito contingat. Quis enim intellectu
capiat, vt pater se intuens clarissimaq;
cognitione abyssum perennis essentiae suae
per

INSTITVTIO

perspicuus, præ deliciarum affluentia
verbum suum aeternum proferat, seu
filium generet? nam illa sui cognitio,
sui in aeternitate generatio est. Quis
intelligat ut Spiritus sanctus procedat
atque emanet à patre, & filio? Quis
capiat ut Pater, Filius, & Spiritus san-
ctus, vnum (quantum ad essentiam at-
tinet) vere sint, cum tamen in ipsis per-
sonis magna sit distinctio, & ut quali-
bet persona duas alias intra se habeat?
Præstat omnino aliquid hinc experiri
quàm dicere. Qui excellenter à Deo
illuminantur, & ad mysticam cum eo
vniōem pertingunt, certius agnoscunt ea
quæ ad fidem catholicam occultamq; veri-
tatem pertinet, quàm nos cognoscimus ea
quæ corâ posita cernimus oculis corporis.

12.

Ergo nec istud perferuari tentet a-
fecta, quomodo verum, viuum & im-
mortale corpus Christi sit in sacramen-
to Eucharistia: quin potius credens
nihil Deo esse impossibile, puram, inuiol-
atamq; fidem seruet in his, quæ intelle-
ctui, & ratione comprehendere nequit.

Propter

SPIRITV. ALIS. 36

Propter tentationes occurrentes ipse 13
affecta non frangatur animo: nam vir-
tutum perfectio strenua decertatione
comparatur. Vtiliter in nobis Deus
relinquit propensiones vitiosas. Iccir-
co enim hoc facit, ut nos modo virili-
ter illis resistentes legitimeq; pugnan-
tes, gloriose aliquando in cælis coro-
net. Non expedit ut omnes cito abs-
que tentationum impugnationibus ad
perfectiōem perueniant. Neque enim
solet seges eximium fructum proferre,
nisi prius asperitatem hyemis perferat.
Certum est eos qui ad vitia multum
proclines sunt, & agere ab imaginibus
rerum caducarum (quibus mens eorum
depicta est) auelluntur, si diligenter
seipsos mortificare denudareq; studue-
rint, multo præclariores futuros, quàm
sint illi qui non ita proni sunt ad vitia,
& facile ab imaginibus se expediunt.
Nam principis figura magno diuturno
nostrò labore lapidi in sculpta magis com-
mendatur, quàm figura molli luto ci-
tra difficultatem impressa. Et quidem

si

INSTITVTIO

si aliquis eorum qui strenue decertant
migrat imperfectus ex hac vita, atque
in purgatorio aliquandiu detineatur,
ubi ipse iam plene purgatus fuerit, gra-
dum in regno celorum longe altiorem
obtinebit, quam obtineat is qui non ita
strenuus ac feruens fuit, licet forte sine
aliqua purgatorij pena ad Deum perue-
nerit. Nonnunquam etiam viri per-
fecti in inferioribus, & animalibus vi-
ribus sentiunt inordinatos vitiorum
motus, quibus tamen ratione, & volun-
tate contradicunt. Tunc nimirum tem-
pestas in exteriori homine sauit: at in
interiori homine pax integra seruatur.
Asceta igitur propter illa quae in infe-
rioribus anima viribus inuitus susti-
net, non putet se gratiam diuinam per-
dere. Deus salutem electorum suorum
saepè promouere solet ex his, quae ipsi om-
nino contraria salutis suae esse arbitran-
tur: vnde & tentationes fœdas, horren-
das atque infernales eis nonnunquam
accidere permittit. In talibus asceta
se totum resignet Domino, manens intus
apud

SPIRITV ALIS. 37

apud se. Non omittat propter illas per-
cipere sacram Eucharistiam, aut alia
bona opera facere. Nam quantumli-
bet eas sentiat, quandiu non consentis,
nullum salutis suae detrimentum pati-
tur. Blasphemias, & alia absurda quae
suggerere diabolus consuevit non plurius
faciat, quam muscas circa se volitan-
tes. Mox auertat se ab illis. Si ve-
hementius importuniusq; infestatur,
signo crucis edito, inuocet Deum, & di-
cat. Domine conserva me immacula-
tum coram te: ego mallem mori milles,
quam huic iniquitati, huic pessima sug-
gestionibus consentire. Confugiat ad ar-
borem crucis, seu ad Dominicam passio-
nem. Et licet forte vsque adeo se dere-
lictum esse sentiat, Ut Deus ei dicere Vi-
deatur. Recede à me, non noui te, non
placēs mihi: nequaquam tamen ob id
seipsum abiciat: sed fide plenus cum Bea-
to Iob dicat. Etiam si occiderit me, in
eum sperabo, & si in profundum inferni
demersus fuero, inde me liberabit. Atq;
ad Deum conuersus addat. Multum
D quidem

INSTITVTIO

quidem me grauant ea qua sustineo
Domine, & mihi minus congrua atque
utilia esse videntur: sed tu qui sine cau-
sa nihil accidere permittis, scis quare
eueniant. Vnde ego tue bonitati con-
fidens, me totum tibi funditus resigno.
Credat non posse se derelinqui à Deo, si
non ipse Deum derelinquat. Deus con-
secius infirmitatis humana diligentissi-
me moderatur tentationes electis suis
occurrētes, ne magis ingrauescant quàm
illi ferre possint: quemadmodum aman-
tissima aliqua mater nudans infantem
suum ad ignem, inter ipsum infantem,
& ignem manum sedulo continet, ne
ille nimio calore ledatur.

15 Asecta memor passionis Dominica
peccatorumq; suorum, quamlibet tri-
bulationem, & cordis angustiam liben-
ter perferat: & eam (quomodocunque
& vndeunque aduenierit) non aliunde
quàm de manu Domini suscipiat, etià si
vitio suo, & culpa illam sibi forte con-
cilianerit. Paratus sit vel ad extremū
vsque iudicij diem in doloribus ac pres-
suris

SPIRITVALIS. 38

suris viuere, si ita Deus vellet. Neque
enim aliquid utilius homini accidere
potest quàm tribulatio, siue sit externa,
siue interna. Et nullum certius signum
diuina electionis habetur, quàm si quis
tribulationem humiliter patienterq; pro-
pter Dei amorem sustineat. Illa enim
est preciosus, & praeclarus anulus, quo
Deus animam sibi desponsat. Pati pro
Deo, res tanta dignitatis est, ut homo
iure se reputare debeat indignum eo ho-
nore. Etiam exigua molestia propter
Deum equanimiter tolerata, incompa-
rabiliter praestantior est, quàm sint mul-
ta & grandia bonorum operum exerci-
tia. Quoduis grauamen, imaginem
aliquam excellentissimae passionis Do-
mini nostri Iesu Christi refert, & in eo
homo promereri potest perfectam eius-
dem passionis Dominica participatio-
nem. Per tribulationem dona Dei ob-
tinentur homini: vel si ea ante tribu-
lationem obueniant, per tribulationem
conseruantur. Quidquid modo pati-
mur, hoc Deus ab aeterno prouidit, sci-

INSTITVTIO

nitꝫ nos illud ita, & non aliter esse pas-
suros. Nunquam ipse sineret minimam
aduersitatem intus foris ne exurgere, et
nec minimum quidem ventum flare ad-
uersus electos suos, nisi sciret hoc eis ex-
pedire ad salutem. Frigore, aestu, fa-
me, siti, infirmitate, & quibuscumque alijs
afflictionibus, non solum purgat, sed
etiam mirifice exornat animas nostras :
sicut peritus aliquis pictor imaginem
perornare solet lineis atque coloribus su-
perinductis, & sicut aliqua nobilis puel-
la nuptura illustri principi, decoratur
auro & gemmis, honestaturqꝫ cultu va-
rio. Dicit quidem Deus his quos subli-
miter elegit, sibiꝫ singulariter segrega-
uit : Qui vos tetigerit, tanget pupil-
lum oculi mei : Veruntamen potius
quam tales non purgarentur atque exor-
narentur per tribulationes, ipse permit-
teret ut & daemones, & homines, &
elementa, siue qualibet creatura illos
premerent atque grauarent. Igitur
omnis afflictio, & amaritudo patienter
loco inferni atque purgatorij toleranda
est.

SPIRITV ALIS. 39

est. Anima enim vere pura, & resi-
gnata, mox ut è corpore egreditur, ad
regni celestis palatium euolat. Qui-
dam amicorum Dei ait : Quando ali-
quis afflictionem, vel dolorem sentiens,
Deo se humiliter perseueranterqꝫ resi-
gnat, huiusmodi resignatio est ante ip-
sum Dominum velut cithara dulciso-
na, in cuius chordis Spiritus sanctus sua
uissime canens, celestis patris aures oc-
culto quodam internoꝫ modulamine
mirifice demulcet. In hac cithara cras-
siores fides, id est, exterioris hominis vi-
res (quæ undique dolore occupantur)
demissum lugubremqꝫ sonum reddunt :
at fides exiliores, nempe, vires interio-
ris hominis (quæ plena deuotione in spon-
sanea patientiꝫ resignatione persistunt)
acutum incundumqꝫ sonum edunt. Na-
tura sensibilis excruciatu gemit, sed
natura superior ac rationalis permanet
tranquilla. Et profecto anima effici-
tur sponsi aterni pradilecta sponsa, spe-
cialisqꝫ regina per ardentes & ignitas
afflictiones ipsam ossium medullam de-

INSTITVTIO

uastantes: quæ illam non aliter præparant, quam ignis ceram, ut capere possit eam formam quam artifex imprimere voluerit. Sane si supremus ille artifex nobilissimam perpetuæ essentia sue imaginem imprimere anima debet, necesse est, ut anima deposita forma sua vetusta, supernaturaliter immutetur transformeturq; (neque enim aliquid potest alterius rei formam inducere, nisi prius propriam exuat & amittat.) Ad quod felicem immutationem, & transformationem Deus omnipotens animam præparat per intensissimas aduersitates. Nam quem donis potioribus exornare sublimiterq; transformare decreuit: cum non blande, & molliter lauare, sed totum in mare amaritudinis immergere consuevit. Hac ille.

10 Quando a secula peccat, sibi soli peccatum suum imputet: magisq; doleat & deplangat, quod Deum fidelissimum dulcissimumq; patrem suum offenderit, quam quod commuerit, ut grauib; vel etiam æternis supplicijs puniatur.

Mole-

SPYRITVALIS. 40

Molestiam acerbe illius reprehensionis qua tunc intus à Deo conteritur, non quarat effugere, sed humiliter illam tanquam salutiferum antidotum sustineat. Exaggeret quidem offensas suas, non tamen desperet. Si ex lapsu factus est humilior atque cautior, res iam non usque adeo male habet. Ergo postquam lapsus est, non nimis scrupulose perquirat, unde id acciderit, neque diutius quam oportet defectum suum apud se (quasi fugiens à Deo) reuoluat: sed cito se in Deum recipiat, & contrito atque amanti corde ad Christum conuersus (etiã si sensibilis contritio non adsit) dicat: Domine, ego ad te confugio, culpam agnosco: propitius esto mihi peccatori. Projicio iniquitates, & negligentias meas in abyssum miserationum tuarum. Renuncio omnibus, quæ tibi displicent, & quidquid tu non es, relinquo. Propono per gratiam tuam corrigere me: ablue me precioso sanguine tuo. In te spero clementissime mi: & amabilem dextram tuam, quæ me

D 4 cadem-

INSTITVTIO

cadentem semper excipit, deosculor. Præstat omnino mox post peccatum admissum reuerti, & recta pergere in Deum, quam diu in peccato disentiendo occupari detineris. Neque enim contracta dissimilitudo melius alibi deponetur, quam in Deo. Reuera Deus cum sit fons immensa misericordia, non potest non succurrere, non potest non agnoscere ei qui ipsum humiliter, & confidenter inuocat: etiamsi is peccata totius mundi milies commisisset. Fasciculus lini in ingentem ignem coniectus, non tam repente incenditur, quam paratus est Deus veniam dare homini pro peccatis suis vere dolenti. Inter bonitatem Dei, & peccatorem poenitentem nullum prorsus medium est. Optima vero poenitentia præclaræ contritio est, mentem humilem habere, & voluntatem ab omni peccato atque ab omnibus, quæ impedimentum amoris diuini afferunt, auertere, eamq; integre ad ipsum Deum conuertere. O quantum cordibus nostris dominus Deus noster dulcescere debet,

SPIRITV ALIS. 41

debet, qui magis diligit nos quam ipsi diligamus: quiq; seipsum liberalissime nobis exhibet, impendit, & offert, cum tamen propter malitiam, & ingratitude nostram sumus eo prorsus indigni. Ipse plerumque corda nostra consolatione gratiæ suæ latificet, licet sciat nos post horulam peccaturos.

Aspera propter eos defectus, quos nulla ratione in se deuincere potest, non perturbetur: sed se Deo resignans, repuset illos veluti finum esse, quo conspersus ager animæ suæ, vberiore fructum proferet. Deus enim nauos aliquos spirituales, & modicum quid reprehensibile etiam in charissimis electis suis sæpe relinquit, (qui vt plurimum ad iram & vehementiam procliuiiores sunt, vel primorum motuum molestia longo tempore fatigantur) vt sibi & alijs cogniti, magis humilientur: indeq; gratia quam à Domino acceperunt, velut ignis sub cinere, occultetur ac melius conseruetur. Sæpenumero accidit, vt hi qui adhuc sunt irresignati & grandes in
D 3 oculis

INSTITVTIO

oculis suis, viriliter primos in se motus
compeſcant, & fortius aduerſa quaque
extrinſecus perferant, quàm humiles, &
vere reſignati amici Dei: Iſti enim
ſecundum interiorem quidem hominem
tranquilli in aduerſis permanent, ſed ſe-
cundum ſenſualitatem plerumque tur-
bantur atque pœnas exhorrent. Igitur
aſceta roget Chriſtum, ut omnem im-
perfectionem ſuam ſuppleat. Si long-
animis fuerit, tandem ab ipſo Chriſto
iſtud inſus audire merebitur, Gratias
ago tibi fili, quod defectus tuos ad finem
uſque patienter tolerando, mecum cru-
cem meam portaueris.

18 Nimium timorem, inordinatam pu-
ſillanimitatem ac triſtitiā, ſuperſuos
conſcientia ſcrupulos, irrequietasq; curas
& implexas ſolicitudines, tanquam gra-
uia impedimenta aſceta ſemper deuictet,
Omnes cauſas, & negotia ſua in Deum
humili plenāq; confidentia projiciat.
Ita enim Deus illi melius inſus ac foris
prouidebit, quàm omnes creaturae prou-
dere poſſent. Sanè illos qui ſe curis atq;
actibus

SPIRITVALIS: 42

actibus externis nimium implicant, &
Deo ſe credere vel nolunt vel non au-
dent, ipſe Dominus plerumque inopiam
miſeriam ue experiri ſinit, ut ſic agno-
ſcant quàm parum ſua induſtria effice-
re poſſint. Aſceta ergo non niſi mode-
ratas, & conuenientes curas in ſe admit-
tat. Non anxie pertractet apud ſe,
Verum neceſſe erit, ut poſt hanc vitam
peccata ſua adhuc in purgatorio expien-
tur: ſed voluntati, prouidentia, ordina-
tioniq; Dei ſe totum ſecure in omnibus
committens atque reſignans, gratum
habeat quidquid ille ei facere voluerit
in tempore, & æternitate. Speret qui-
dem certa fiducia miſericordiſſimum
Dominum libenter ſibi peccata condo-
naturum: non tamen petat neque optet
ut ille ea non puniat. Sicut diligit di-
uinam miſericordiam, ita diligat & di-
uinam iuſtitiam: adeo ut paratus ſit
ipſa quoque inferni tormenta pro pecca-
tis ſuis ſuſtinere, ſi decor diuinæ iuſtitia
id exigeret, & Deus vellet. Hac enim
ratione, pleniffimam remiſſionem acci-
pere

INSTITVTIO

peccē poterit, à culpa, & pœna absol-
lutus.

Agnoscat quauis opera, & quauis
grauamina sua minora esse, quàm vt
per illa pro innumeris iniquitatibus suis
digne satisfacere possit. Bona ergo qua
facit & aduersa qua patitur ob id fa-
ciat atque patiarur, vt Deum quem of-
fendit, placeat, eiq̃ placeat, & eius ami-
cus sit: Dei honorem, Dei amorem, Dei
voluntatem in illis spectet. Ceterum
in satisfactionem pro peccatis suis, offe-
rat Deo merita, labores, opera, dolores,
& vulnera Christi. Nam hac indu-
bitanter valent ad plenè satisfaciend-
um pro omnibus peccatis.

Non in sua bona voluntate suo ue-
propósito quantumuis etiam firmo, ne-
que in consuetudine diu retenta, neque
in sua industria, virtute, aut diligen-
tia, neque in donis qua à Deo accipit,
incaute confidat: sed in ipso solo Deo,
in sola eius misericordia, in solo gratia
eius auxilio spem reponat. Nam sine il-
lo neque bona inchoare, neque in bonis
per

SPIRITṼALIS. 43

perseuerare aliquo modo potest. Igitur
diffidens de se, fidat illi qui omnia po-
test. Nihil prorsus de his, qua bene agit,
loquitur, aut cogitat, sibi ascribat, sed
omnia illa Deo attribuat: se in nihilo
suo semper continens, & etiam eos qui
pessime viuere videntur, sibi preferens.
Reuera enim si quid in se boni habet, id
omnino Dei est, non suum. Nam ex se
ad omne malum propensus est: & nisi
gratia Dei seruaretur, ipse in innume-
ra grauissimaq̃ peccata corrueret. Me-
rito itaque Dominus ait: Cum feceritis
omnia, qua praecepta sunt vobis, dicite,
serui inutiles sumus.

Quantumcunque proficiat asceta, 21
nunquam proficiendi desiderium depou-
nat. Neque enim tempore huius exilij
tam alte vel profunde in Deum percin-
get, quin quolibet momento sublimius
profundiusq̃ in eundem ingredi possit.
Ipse sic se semper gerat, sic se humiliet
ac parui pendat, quasi modo primum in-
ciperet. Quando hic viuunt, non deerit
forte in eo aliquid, quod nondum sat
morti

INSTITUTIO

mortificatum sit. Esto sanè ut iam non amplius moueatur aspectu mortaliū creaturarum: esto, ut si vel centum semina omnium, quas totus orbis habet, elegantissima, ipsi exhiberentur, mox eas fastidiret (non quidem odium aliquod in illis concipiendo, sed vanam corruptibilemque pulchritudinem nihil pendendo) adhuc tamen sedulo vigilare, ac seipsum ad mortem usque diligentissime obseruare debet. Licet in omnibus locis, & apud quoscunque homines Dei presentiam attendere, atque cum Deo esse possit: par est nihilominus, ut si optio ei datur, secessum quietemque ab omni multiplicitate semper eligat, & occasiones offendendi declinet.

22 Vespere, quando nocturna quieti se daturus est ut somnum capiat, eas occupationes qua illi hora minus congruunt, repellat. Recogitet quid eo die male egerit, in quibus deliquerit, quam negligens atque ingratus fuerit: & ipsas offensas suas confiteatur coram Deo, proponens eas confiteri suo tempore etiam coram

SPIRITUALIS. 44

coram sacerdote, proponens & vitam suam, Domino adiuvante, corrigere. Honestè pudicèque se colloceat in lectulo: ac salutaria apud se pertractans, inter sanctas cogitationes piarum desideria obdormiat, ut cum sponsa dicere possit, Ego dormio, & cor meum vigilat.

Matine, ut è somno excitatus est, 23 suam primam cogitationem, suam intentionem, sensusque suos ad Deum cum amore, & gaudio conuertere consuecat: ut diuina visitationis atque gratia capax efficiatur. Offerat se Deo in laudem aternam. Veruntamen si euigilans sentit se prae-grauatum, ita ut nequeat libere se erigere in Deum, non nimium deiciatur animo: sed humiliter patienterque huiusmodi molestiam ferat. Deus enim deuotionem eius non ex prima illa spiritus confusione atque inordinatione, sed ex bona voluntate ac sanctis operibus consequentibus metitur. Si quid etiam minus honestum inter dormiendum passus est, statim ubi somno abscedente compos rationis fit,

INSTITVTIO

fit, auersetur quidquid fœdum est, & confidat in Domino.

Somnijs, & Visionibus non incaute fitem adhibeat. Nam diabolus facile decipit eos qui talibus innituntur, & ea expesunt magnificiuntq;. Esto, vt toto decennio Vera sint alicuius somnia, & Vera Visiones: deinde tamen vel semel malignus spiritus in Angelum lucis transfiguratus sese illis admiscere poterit, vt hominem imprudentem subuertat. Ipsæ Visiones ad sacram scripturam, & sanctorum scripta examina- ri debent: quæ si illis per omnia concor- dant, admitti possunt: sin minus, repel- lende sunt. Obseruare etiam oportet, verumis cui reuelationes fiunt, sit Vere humilis. Nam reuelatio diuina homi- nem efficit pauperem spiritu, resigna- tum, & flexibilem: contra diabolica illusio hominem reddit superbum, & in proprio sensu pertinacem, atque obdura- tum. Sanè plerique speciales, & per- fecti amici Dei, sæpenumero in ecstasim capiuntur, præclarasq; Visiones vident.

Alii

SPIRITVALIS. 45

Aliquando per Verba aut corporales imagines ipsis exhibitæ, aliquando per spirituales similitudines, siue per intel- lectualem reuelationem menti eorum insinuatam, perdiscunt Veritatem sibi vel alijs necessariam, atque futura non- nunquam cognoscunt. Et hæc quidem quæ Verbis recunq; explicantur, po- tissima non sunt: sed id quod ipsi perse- cti sentiunt, quando reuera in Deum ex- cedunt, eis intime vniuntur, neque Ver- bis exprimi neque intellecta comprehen- di potest. Qui tamen perfecti Viri in nullis omnino Dei donis quiescunt. At imperfecti (quorum nonnulli etiam stu- porem quandam, & somnum, siue exces- sum spiritus interdum incurrunt, mirasq; in formis atque imaginibus vident) facile donis Dei vel ad inanem glo- riam, vel ad sui oblectationem abu- tuntur.

Qua

INSTITVTIO

Qua intentione asceta opera sua facere,
& quomodo illa Domino commendare
et quibusque Christi vnire, qua item ra-
tione imperfectiones suas meritis illius sup-
plere debeat.

CAPVT IX.



QONSUESCAT asce-
ta omnia opera sua per
sanctam intentionem ad
Dei honorem referre:
consuescat tam illa qua
agit quam ea qua patitur coniungere
aque vnire operibus, & doloribus Chri-
sti per orationem sine desiderium. Sic
enim ipsa opera, & grauamina eius,
que ex se vilia, obscura, atque imperfe-
cta sunt nobilissima, clarissima, Deoq;
gratissima erunt. Ineffabilem nanque
dignitatem ex meritis Christi quibus
vnientur, accipient: sicut aqua gutta in
vas aliquod vino plenum immissa, tota
a vino absorbetur, & eximium vini sa-
porem coloremq; recipit. Bona opera il-
lius qui istud pie obseruat, excellunt in-
comparabiliter bona opera eius qui non
obseruat.

SPIRITVALIS. 46

obseruat. Igitur asceta ante actus suos,
si non est contentus interna illa intentio-
ne, qua sine verbis honorem Dei pure spe-
ctat, & desiderat, poterit dicere Deo pa-
tri: Pater sancte, ego in vniione amoris
pradilecti filij tui, me, & omnes actio-
nes meas tibi commendo: precorq; vt
quidquid facio, tu digneris suscipere ad
eternam laudem nominis tui, & ad o-
mnium hominum salutem. Vel Christo
dicet ita: O Domine Iesu Christe, qui
secundum diuinitatem es intra me, di-
gneris istud facere per me, sicut tibi pla-
citum est, ad salutem omnium homi-
num. Ante refectionem, & ante som-
num conuenienter dicet: Domine Iesu,
da vt ad honorem, & gloriam nominis
tui continenter summam refectionem,
(vel) pudice capiam somnum, in vniione
illius suauissima pietatis, qua tu Deus
meus pro me factus homo, refectionem
(aut) somnum corporalem cepisti in ter-
ris. Sunt qui dum cibum mandunt, ru-
minare solent hec verba: Virtus diui-
ni amoris tui dilecte mi Iesu, me tibi in
corpo

INSTITVTIO

corpore, & intime vniat: dum vero bi-
bunt, ista: Dulcedo diuine charitatis
tue amantissime Iesu, insuat in intima
mea, & penetret totam substantiam
meam, ad aeternam laudem tuam. Qui
vivent in monastica vel religiosa ali-
qua congregatione, Vbi lectio sacra sub
refectione recitatur, debent his que le-
guntur intendere, si ea intelligant.

Asceta ipsa opera, & exercitia sua
pio mellifluisq; cordi Domini Iesu (quod
dominis cordi inseparabiliter vni-
tum est, & vnde omne bonum proma-
nat) emendanda atque perficienda com-
mendabit: eaq; offeret in laudem Dei
aeternam ista vel consimili modo: Bone
Iesu, ego hoc opus quod feci, hac exerci-
tia mea, commendo diuino cordi tuo
emendanda, & perficienda tibiq; ea of-
fero in laudem aeternam, & ad totius
Ecclesie tue salutem, in vniione dulcissi-
mi illius amoris, quo tu Deus noster pro
nobis homo fieri & mori voluisti. (Vel
ita) in vniione perfectissimorum opo-
rum, & exercitiorum tuorum. Simili-

SPIRITV ALIS. 47

ter offeret preces suas (si vult) in vni-
one orationum Domini: ieiunia sua in
vniione ieiuniorum eius: refectionem
suam, & somnum suum in vniione il-
lius inestimabilis charitatis, qua ipse
Christus pro nobis factus homo, refectio-
nem, & somnum corporalem accepit in
terris. Offerre poterit etiam Verba sua
in vniione sacratissimorum verborum
Christi: itidem, & lachrymas quas
quam fudit, poterit offerre in vniione pu-
rissimarum lachrymarum illius, &c. si
oblationem suam dirigit ad patrem, of-
feret opera, exercitia, & Verba sua in
vniione operum, exercitiorum, verbo-
rumq; filij, sicut predictum est. Vel direct-
ita. Pater sancte, ego offero tibi hac o-
pera, hac exercitia, hac Verba mea, per
vnicum filium tuum, in virtute Spiri-
tus sancti, ad aeternam laudem nominis
tui omniumq; hominum salutem.

Grauaamina vero sua (sue parua sine
magna, sue externa, sue interna sint)
offeret in hunc ferè modum: Dulcissi-
me Domine Iesu Christe, ego hoc graua-

INSTITVTIO

mem, hanc tribulationem, hoc impedimentum, hunc mœrorem, hanc tentationem, hos dolores, has calamitates, & quidquid vnquam afflictionis passus sum, offero tibi in vnione venerandæ passionis tuæ. (vel) in vnione omnium quæ pertulisti pro me: offero ea ad æternam laudem nominis tui, & ad totius Ecclesiæ tuæ salutem. Aut ad patrem ita dicet: Pater sancte, ego omnia, quæ me grauant, offero tibi in vnione sacratissimæ passionis prædilecti filij tui, ad laudem nominis tui, &c.

In plenam emendationem, expiationem, atque satisfactionem pro peccatis negligentis, suis, & pro peccatis ac salute aliorum tam viuorum quam defunctorum, offeret Deo patri merita Christi: offeret incarnationem, natiuitatem, conuersationem, passionem, mortem, resurrectionem, & ascensionem eius. Aut specialiter pro superbia sua humilitatem illius, pro impatientia patientiam, pro incontinentia continentiam, pro malitia suâ innocentiam eius offeret.

SPIRITVALIS. 48

ret. Vel dicet Christo: Eia domine mi responde pro me, & satisfac pro peccatis meis, offerens patri merita sanctissimæ humanitatis tuæ. Poterit, & hostiam corporis Dominici (ubi ea à sacerdote consecrata fuerit) offerre pro suis aliorumque peccatis. Hic obiter dicimus eandem sanctam hostiam posse offerri in augmentum gaudij ac gloriæ cuiuslibet sancti iam in cælo glorificati. Sic etiam dulcissimum cor Iesu (quod totius beatitudinis gazophylacium est) in augmentum gloriæ sanctorum offerri potest ipsis sanctis.

Si asceta peccatorum veniam aut qualibet alia salutaria postulauerit in nomine filij, facillime impetrabit ea quæ petet. Veluti si dicat patri: Pater clementissime miserere mei, propitius esto mihi peccatori, ignosce delictis, & negligentis meis, per vnicum filium tuum. Nam quando per filium aliquid pie petitur aut offertur, fieri non potest quin ipsa petitio aut oblatio sit Deo patri, acceptissima: quemadmodum necessario apparet aureum.

INSTITVTIO

aureum vel purpureum, quidquid per lucidam gemmam sine per vitrum aurei purpurei ne coloris conspicitur. Neque enim vel in cælo vel in terra pater quicquam charius habet ipso vnigenito filio suo. Unde, & mater Ecclesia suas petitiones ita concludere solet, Per Christum Dominum nostrum.

Hæc etiam aut simili ratione a secula rogare Christum poterit, ut imperfectio nes suas suppleat: Xesu bone, ego nimis imperfecte serui tibi, nimis imperfecte laudo te, nimis imperfecte desidero, & diligo te, nimis longe adhuc absom à vera mei abnegatione atque mortificatione, à vera humilitate, mansuetudine, patientia, charitate, continentia: rogo ergo ut quod minus est in me, tu digneris supplere pro me, offerens patri cor tuum diuinum. Aut ita dicit: Ego laudum tuarum pensum quod per solui, ac tepidum distractumq; seruitium meum, commendando diuino cordi tuo emendandum, & perficiendum: ipsumq; tibi offero ad gloriam nominis tui, & totius Ecclesie tuæ

SPIRITVVALIS. 49

tuæ salutem, in vniõne illius amoris, quo tu patrem orasti, & laudasti in terra: rogo te ut teipsum perfectissime laudes in me. Quando enim talia humiliter dicuntur, Christus Iesus indubitanter supplet quod homini deest. Credamus hoc & proculdubio ita fiet. Necessè enim est, ut obtineamus à Deo vtilia quæque, si humili, & certa fiducia speramus, nos ea obtenturos. Is qui rogat Christum ut pro se satisfaciatur, pro se suppleatur, seq; suis meritis exornetur, si dubius nimiumq; meticulosus permanet, similis est ei, qui vilibus sordidissq; vestimentis exutus, & repente indutus regis, non nouit decenter atque composite pro exigentia ipsorum regalium vestimentorum incedere: sed pro morum rusticitate cui assuetus est, inepte, & inciuititer graditur.

Ista omnia Dominus familiarissimis amicis suis reuelare dignatus est: ut nos hac ratione opera nostra reddamus nobilissima: hac ratione nostram inopiam ex inexhausto meritorum Christi thesauro

INSTITVTIO

thesauro subleuemus, & animas nostras
eisdem Christi meritis exornemus: hac
denique ratione pro peccatis nostris fa-
cilime satisfaciamus.

Declaratio pij admodum exercitij quoti-
die seruandi.

CAPVT X.



VAMVIS tyro spiritua-
lis debeat semper (quan-
tum fragilitas humana
admittit) introuersus es-
se: quotidie tamen (si non
impeditur) sese caelesti sponso per speciale
exercitium praesentem exhibere, atque
vniue studebit, siue sentiat deuotionem
siue non sentiat, electa ad id hora con-
grua. Et quidem huic negotio non pa-
rum conferre poterit exercitium quod
supra posuimus, ubi formulas adspiratio-
num conscripsimus: sed alterum hic de-
clarabimus, quod sancti patres viliissi-
mum esse asserunt. Ipsum non paruipen-
det spiritualis tyro.

Imprimis igitur omnibus viribus,

&

SPIRITVALIS. 30

& sensibus suis recolletis, prouoluet se
in spiritu ad pedes Domini Iesu, atque
peccata sua humiliter dulciterq; deplan-
get, & illa in abyssum miserationum
Dei proficiet, ut ibi absorpta consuman-
tur atque ad nihilum redigantur. Desi-
derabit, & ex animo optabit se nun-
quam offendisse Deum: ut hac via il-
li ita placere mereatur, quasi eum nun-
quam offendisset. Proponet deinceps Vi-
tare per gratiam eius omnia qua illi di-
splicent. Petet sibi ignosci per merita hu-
manitatis Christi, & per merita beate
mariae omniumq; electorum Dei. Petet
ablui precioso sanguine ipsius domini
Iesu, perfecteq; sanari ac sanctificari:
atque ita confidet se iam plenam remis-
sionem, & veniam peccatorum acce-
pisse.

Deinde exurgens, vitam & passio-
nem Christi breuiter commemorabit,
ipsi redemptori gratias ager.

Postea omni creatura se subternet,
omnes homines sibi praeponet, omnes
charitate complectetur omnibus, quae

INSTITVTIO

infra Deum sunt, renuntiabit: se integre in diuinum beneplacitum resignabit, & paratum offeret ad qualibet aduersa perferenda. Hac quidem absque aliqua fictione facere adnitetur: si tamen integro corde plenâ voluntate talia necdum Deo dicere potest, saltem dicat illa sicut potest, & Domino gratus erit.

His peractis, postulabit ab ipso Domino ea quæ sibi necessaria sunt, ut ad intimam cum illo Unionem pertingat.

Post hæc gloriosissimam Dei genitricem Virginem Mariam, ceterosq; beatos cæli ciues inuocabit: ut gratiam optatam impetret per illos.

Orabit etiam pro omnibus, pro quibus Dominus Iesus seipsum hostiam viuentem patri immolare dignatus est. Preces offeret tam pro Christianis quam pro infidelibus toto terrarum orbe diffusis: compassionem ex intinis visceribus impendens omnibus, qui peccando pulcherrimam Dei imaginem sibi impressam deturpant, & se ab æterna beati tudine

SPIRITUALIS. § I

dine regnoq; cælesti alienos reddunt. Plurimum item compatietur fidelium defunctorum animabus, quas purgatorij pœna adhuc detinent. In hunc modum pro tota Domini sui familia erit sollicitus, & omnium salutem toto corde exoptabit. Sic enim citissime inclinabit ad se diuinam clementiam.

Istis finitis, diriget orationem suam ad Sanctam Trinitatem, eamq; laudibus prosequetur. Habebit desiderium laudandi Deum perfectius, quam laudat & laudare possit. Nam quantum hominis desiderium bene agendi est, tantum Deus hominem bene egisse reputat: suscipiens eius bonam voluntatem pro opere quod præstare atque exequi nequit. Et quàm magna vellemus esse nostra desideria, tam magna sunt coram Deo.

Postremo asceta amorose aspirabit ad Deum, & per ignita desideria beatam cum eo Unionem expetet.

INSTITVTIO

Illud ipsum quotidianum exercitium in formulam orationis redactum, quo asceta multum in vñone diuina proficere poterit.

CAPVT XL.



LIBET mihi hic subijcere formulam orandi, iuxta præsriptum exercitium: Ut tyroni spiritali gratificer.

O domine Deus meus Iesu Christe, quid dicam? Flecto genua cordis mei, & peccata mea agnosco. Peccaui enim & malum coram te feci. Peccaui in te benignissimum conditorem: peccaui in te dulcissimum redemptorem: peccaui in te amabilissimum benefactorem. Eheu nimis ingratus, atque infidelis tibi semper fui. Pulvis sum: pulvis & cinis sum: nihil sum. Misere, misere, misere mei. Ego omnes iniquitates, negligentias, & inordinationes meas (quæ innumera grauissimæque sunt) in charissima vulnera tua depono, in immensum amoris tui ignem projicio,

SPIRITVALIS. 52

cio, in infinitam miserationum tuarum abyssum demergo. Utinam te nunquam offendissem, nunquam gratiam tuam in me impediuissem. Utinam tibi semper placuissem, & tuis inspirationibus tuaque voluntati in omnibus obediuissem. Propono per gratiam tuam deinceps vitare quidquid tibi displicet: paratus potius mori quam velle te offendere. Eia per Jesu, propitius mihi esto per merita sanctissima humanitatis tuæ, & per merita Beatissime Genitricis tuæ omniumque electorum tuorum. Ablue me precioso sanguine tuo, & plenè emunda, perfectèque sana, ac sanctifica.

Adoro, laudo, & glorifico te: benedico, & gratias ago, tibi Domine Iesu, pro vniuersis miserationibus, & beneficijs tuis. Gratias tibi ago, o fili Dei viui, Deus altissime, qui propter nimiam charitatem, qua dilexisti me, dignatus es homo fieri. Voluisti pro me in stabulo nasci, infans panniculis inuolui, fascioli stringi, in praesepio reclinari, modico lacte Virginis Matris alui, paupertatem

INSTITVTIO

Egestatem, tolerare, multiplicibus laboribus, & arumnis triginta tribus annis fatigari. voluisti sudore sanguineo præ angustijs suffundi, ignominiose comprehendi, indigne ligari, iniuste damnari, spiritui scelerari, colaphis, & alapis cadi, veste alba ridiculaq; velut amens indui, & illudi. Voluisti flagris crudelissime conscindi, spinis dire coronari, clavis atrociter crucis affigi, felle & aceto inhumaniter potari. Tu præclarus vestitor fidei, nudus, contemptus, vulneratus, & immensis doloribus afflictus, pro me pependisti in cruce: pro me sudisti purissimum sanguinem tuum: pro me mortuus es. Eia dulcis Iesu, mica salus mea, presta ut feruentissimo amore te diligam, ac medullitus tibi compatiar. Amplector brachijs animæ meæ venerandam crucem tuam, & eam pro tui honore atque amore osculor. Saluto rosea ac suauissima vulnera tua, quæ suscepisti pro me, & in quibus descripsisti me. Saluete, saluete, saluete Vernantes, & saluti-
fera

SPIRITV ALIS. 53

fera plaga Domini mei, atque amatoris mei.

Ecce colende saluator, ego abominandus peccator, in infimum locum infra omnem creaturam me recipio: quia indignus sum quem terra sustineat. Omnes homines mihi præpono. Omnibus me subijcio, & omnium seruum constituo. Omnes ac maxime eos, qui me grauant aut persequuntur, sincera charitate, sicut possum complector. Omni iniquitati, & Vanitati, omni delectationi, & inordinationi, omni propria voluntati, & immortificationi pro tui amore renuncio. Omnia quæ infra te sunt relinquo, & respuo: teq; præ omnibus eligo. Resigno me tibi integre. Opto precorq; ut gratissima voluntas tua in me, & de me fiat in tempore atque æternitate. Offero me tibi paratum, ad tolerandum per gratiam tuam, pro gloria nominis tui, quamlibet ignominiam atque iniuriam, quemlibet mei contemptum, quodlibet opprobrium, quamlibet tribulationem,

INSTITUTIO

Quemlibet dolorem. Paratus sum
carere quamvis consolatione sensibili.
Non recuso vivere (si ita velis) in ea-
dem paupertate atque afflictione, in
qua tu dixisti.

Eia suavissime Iesu, mortifica in me
quidquid tibi displicet. Exorna me
meritis ac virtutibus tuis. Da mihi
veram humilitatem, obedientiam, man-
suetudinem, patientiam, & charitatē:
da lingua atque omnium membrorum
omniumq; sensuum perfectam continen-
tiam: da puritatem, nuditatem, liberta-
temq; internam, & introversionem es-
sentialem. Conformas spiritum meum
humano ac beato spiritui tuo, animam
meam sanctae animae tuae, & corpus
meum incontaminato corpori tuo. Luce
diuinitatis tuae serena atque illustra in-
tima mea. Credo te esse in me secun-
dum ipsam diuinitatem tuam: digne-
ris igitur per oculos meos aspicere, per
aures meas audire, per linguam meam
loqui, & per cetera membra mea ope-
rari quod tibi placitum est. Absolue
me

SPIRITUALIS. 14

me ab omnibus, quae me praepediunt, quod
minus tibi perfecte uniri possim. Per
dignissima vulnera tua introduce me
in nudum animae meae fundum, & trans-
fer in te Deum meum, originem meam
ut venam aquarum viventium in me
sentiam, te clare cognoscam, te ardentem
diligam, tibi sine medio uniar, & in te
per tranquillam fruitionem quiescam,
ad laudem nominis tui. Exaudi me
Domine mi, non pro mea voluntate,
sed pro tuo beneplacito: exaudi me si-
cut tuo honori meaq; saluti congruens
nostis.

O Maria mater Dei dulcissima, o
regina caeli gloriosissima, miserere mei.
Intereede pro me, o candidum lilium
fulgida semperq; tranquilla Trinitatis:
ut per te perfecto amore filium tuum
Iesum Christum constringam, & sim
homo secundum cor eius. O vos omnes
sancti sanctaq; Dei, & Beati Spiritus
Angelici, subuenite mihi. Orate pro
me, o immarcescibiles flores patriae coe-
lestis: ut per vos summo regi placeam,

INSTITVTIO

De cuius aperta mellifluaq; contempla-
tione semper iucundamini.

Eia misericordissime Iesu, miserere
Ecclesia tua, miserere omnium pro qui-
bus sacrosanctum sanguinem tuum fu-
disti. Conuertere miseros peccatores.
Reuoca hereticos atque scismaticos.
Illumina infideles te ignorantes. Ade-
sto omnibus, qui in necessitate, & tri-
bulatione aliqua constituti sunt. Ade-
sto hiis, qui se precibus meis commenda-
uerunt, vel commendati esse cupiunt.
Adesto parentibus, propinquis, & be-
nefactoribus meis. Redde omnes tibi
placentes. Da viuus Veniam, & gra-
tiam, da fidelibus defunctis requiem lu-
cemq; sempiternam. Ego pro omnibus
offero tibi preciosum sanguinem tuum:
offero quidquid pro nostra salute face-
re, & pati voluisti: offero merita to-
tius humanitatis tue.

O altissima, clementissima, & beni-
gnissima Trinitas, Pater, & Filius, &
Spiritus Sanctus, vnus Deus, doce, diri-
ge, & adiuna me sperantem in te. Eia
Pater,

SPIRITVALIS. 55

Pater, per infinitam potentiam tuam,
stabili memoriam meam in te, & eam
sanctis diuinisq; cogitationibus reple.

Eia Fili, per aternam sapientiam tuam,
clarifica intellectum meum, & eum
agnitione summa veritatis meaeq; vili-
tatis perorna. Eia Sancte spiritus, qui
es Patris, & Filij amor, per incompre-
hensibilem bonitatem tuam, transfer in
te voluntatem meam, & eam inextrin-
guibili charitatis ardore succende.

Vtinam, o adoranda Trinitas, Vtinam
tam perfecte diligere, & laudare te pos-
sem, quam perfecte diligunt, laudantq;
te omnes Sancti atque Angeli tui.

Ecce Domine sicut possum magnifico sa-
pientem & benignam omnipotentiam
tuam: Benedico omnipotenti, & beni-
gne sapientiae tuae: glorifico sapientem,
& omnipotentem benignitatem tuam.
Sed quia te digne laudare non sufficio,
tu te ipsum digneris perfectissime lauda-
re in me. Si haberem amorem om-
nium creaturarum, libenter illum in te
solum conuerterem.

O domi

INSTITVTIO

O domine Deus. O charum principium meum. O essentia summe simplex, summe tranquilla, & summe amabilis. O abyssus summe dulcis, summe delitiosa, & summe desiderabilis. O amena lux mea, & suavis incunditas anima mea. O torrens inestimabilium voluptatum. O pelagus ineffabilium gaudiorum. O incircumscripta plenitudo omnis boni. O Deus meus, & omnia. O summa sufficientia mea. Quid rolo prater te? Tu es vnicum, & incomparabile bonum meum. Te solum quare debeo: te solum quero, & concupisco. Eia trahere me post te. Concrema me igne flagrantissimi amoris tui. Attende desolatam egestatem, ignorantiam, & cecitatem meam. Aperi mihi pulsanti: aperi orphano te inclamanti. Immerge me in abyssum diuinitatis tue, totumq; absorbe, & vnum spiritum tecum effice: ut delicias tuas in me habere possis, &c.

Si quis exercitium istud nimis prolixum esse iudicat, potest illud pariri in plures

SPIRITV ALIS: 56

plures horas, vel etiam summam partem
eis verbis, aut sine verbis completi.

Quid ascetæ in prædictis perseveranti
sperandum sit: item qui periciatur vnio
mystica: nonnulla quoque monita eo spe-
ctata: & de apice mentis seu fundo anime.

CAPVT XII



I Tyro spiritualis sese
quotidie hoc modo exer-
cuerit, Deoq; vnierit: si
per interna colloquia, &
amorosa desideria ince-
santer illi se adiungere studuerit: si con-
stanter in abnegatione mortificatio-
neq; sui perseverauerit, & neque pro-
pter crebros lapsus suos, neque propter in-
numeras distractiones mentis sua san-
ctum propositum deseruerit: omnino per-
ueniet ad perfectionem mysticamq;
vniionem, si non in vita sua saltem sub
mortem. Quod si nec tunc peruenierit,
perueniet certissime post mortem carnis.
Nam in aternitate fructur ipsa perfe-
ctione

INSTITVTIO

Et lunc, tanto plus aut minus, quanto maior vel minori desiderio hic eam profectus fuerit. Deus enim pro sanctis desiderijs aternam mercedem nobis redditurus est, etiamsi in hac peregrinatione nunquam consequamur quod desideramus. Ergo viriliter agat asceta: perseveranter petat, querat, pulset, longanimiterg expectet: memor fidelis promissionis Domini Iesu dicentis, Omnis qui petit accipit, & qui querit inuenit, & pulsanti aperietur, congruo scilicet tempore. Credat nec minimam quidem precationem, nec minimum suspirium pie ad Deum emissum, posse sine fructu esse. Optatam perfectionem quam nondum habet, amet in alijs singularibus Dei amicis. Propter dona que Dominus illis confert, gaudeat, & ipsi Deo gratias agat: sic enim ab omni inuidia alienus, bona aliorum per charitatem sinceramq gratulationem sua faciet.

Poterit magno cum fructu frequenter hac Verba versare animo: O Domine Deus, tu mihi semper præsens ades, tu

in

SPIRITVALIS. 57

in fundo anime meae habitas. O simplicissimum atque incundissimum bonum, quando te inueniam, & tibi tenacissime adharebo? O desiderabile principium meum, quando in te reuertar, & deposita veteri forma, supernaturaliter transformabor? Eia Domine misere mei pauperrimi exulis, misere mei vilissimi peccatoris. Emunda, & sanctifica cor meum: subleua, & illumina mentem meam. Effice me intus purum, simplicem, nudum, ac liberum: effice me hominem secundum cor tuum. Accende, & penitus concrema me igne amoris tui: Ut anima mea tota liquefacta, effluat in te, tibiq sine medio uniat, ad laudem nominis tui. O fili Dei Iui Iesu Christe, conforma me sacra humanitati tuae.

Felix illa anima, quae puritati cordis sanctaeq, inuersioni iugiter studet, & priuato amoris, seu propriae voluntatis propriamq, questionem prorsus renunciat. Hac enim magis ac magis Deo appropinquare meretur. Tandem vero superio

ribus

INSTITVTIO

ribus eius viribus diuina gratia subleuatis, clarificatis & exornatis, unitatem nuditatemq; spiritus obtinet, & purum atque indepitum amorem simplicemq; cogitationem (qua cogitationum expertus est) adipiscitur. Iam itaque cum excellentis indicibilisq; gratia Dei sit cupax, ad vinum illum fontem qui ab aeterno manat, ac sanctorum mentes satis superq; reficit, perducitur. Iam vires eius ad instar stellarum lucens, & ipsa sit idonea ad contemplandum diuinitatis abyssum, sereno, simplici, & iucundo intuitu, absque imaginatione, & sine aliqua intellectus admixtione. Vnde quando sese ad Deum cum amore integre conuertit, incomprehensibili luce in fundum eius effulgente, rationis, & intellectus oculus reuerberatus, caligat: simplex vero ipsius anima oculus (nempe pura, nuda, vniformis, & supra intellectum eleuata cogitatio) manet apertus. Porò naturali lumine intellectus à tanta claritate obfuscat, anima nihil in tempore adspicit sed supra tempus, & locum

SPYRITVALIS. 36

locum erecta, quandam aternitatis proprietatem assumit. Nam imagines, & distinctionem considerationemq; rerum amittens, iam experimento discit Deum longe transcendere omnes corporales spirituales atque diuinas imagines, & quidquid intellectu apprehendi, quidquid de Deo dici seribi ne, & quidquid nominis ei imponi potest. Clare perspicit talia omnia à veritate diuina essentia in infinitum distare: ob idq; eandem essentiam innominabilem esse. Ignorat tamen quid sit Deus quem sentit. Hinc præ cognitione, facta sine cognitione, in solo amabili, nudo, simplici, & ignoto Deo quiescit. Lux quippe diuina propter nimiam sui claritatem inaccessibilis est: Vnde, & caligo appellatur. Suscipit hic anima Verbum absconditum quod Deus in interno silentio, & secreto mentis recessu loquitur. Hoc suscipit: atque Vnionis mystica complexum feliciter experitur. Vbi enim intellectum omnesq; imagines per amorem excessit, & supra semetipsam euecta est (quod solus Deus

ci

INSTITUTIO

et praeferre potest) iam à se defluens pro
fluit in Deum: tuncq; Deum pax, & frui
tio eius est. Illa ergo in tali mentis exces
su posita, iure cantat, in pace in idipsum
dormiam, & requiescam. Desinit (in
quam) amans anima deficitq; à seipsa:
& velut ad nihilum redacta, in abyf
sum aeterni amoris collabitur: Vbi sibi
morta viuit in Deo, nihil sciens, nihil
sentient propter amorem quem gustat.
perdit enim se in vastissima diuinitatis
solitudine atque caligine: sed sic se per
dere, potius se inuenire est. tibi sane quid
quid est humanum exuens, & quod est
diuinum induens, transformatur trans
mutaturq; in Deum: sicut ferrum in
igne positum formam ignis accipit, &
transmutatur in ignem. Manet tamen
essentia anima sic Deificata, quemadmo
dum ferrum ignitum non desinit esse
ferrum. Igitur ipsa anima qua prius
erat frigida, iam ardet: qua prius erat
tenebrosa, iam lucet: qua prius erat du
ra, iam mollis est. Plane tota Deicolor
est: quia essentia eius essentia Dei perfu
sa

SPIRITUALIS. 55

su est. Tota diuini amoris igne concrema
ta, totaq; liquefacta, transijt in Deum,
& ei sine medio vnica, vnusq; spiritus
eum eo effecta est: sicut aurum, & as in
vnam metalli massam constantur. Cete
rum illorum, qui in Deum ita excedunt,
& rapiuntur, diuersi gradus sunt: nam
eo quisque profundius atque sublimius
in ipsum Deum pertingit, quo efficacius
ardentiusq; seu amorosius se ad eum con
uertit, & quo perfectius in ipsa con
uersione omnem propriam quasitionem
repellit.

Dionysius Arcopagita in libello quod
de Theologia mystica ad Timotheum scri
psit, ita ipsum Timotheum ad prae
dicam vniõnem exhortatur: Tu, inquit,
Timothae charissime, per intensissimam
ad contuenda mystica spectacula exerci
tationem, relinque, & sensus, & intelle
ctuales operationes, & sensibilia, & in
telligibilia omnia, & quae sunt, & quae
non sunt, omnia: intendeq; te ipsum pro
viribus per quandam ignorantiam, &
illi inngaris qui super omnem substan
tiam

INSTITVTIO

tiam scientiamq; est. Sane, vbi libere, ab
solute, & pure a seipso atque ab omni-
bus excesseris: cum sublati omnibus, ipse
expeditus ab omnibus euolabis ad su-
per substantialem diuinæ caliginis ra-
dium. Et paucis interiectis, ait. Contem-
plator visibilia, & intellectualia dese-
rens, ingreditur mysticam ignorationis
caliginem: in qua omnia scientia, & co-
gnitionis prasidia terminans, totus fit
in eo qui tactum penitus visumq; resu-
git ac transcendit omnia. Et paulo post,
Ad hanc, inquit, perlucidam liquidissi-
mamq; caliginem admitti, & per visum
scientiaq; priuationem videre ac scire
eum qui aspectum omnem scientiamq;
transcendit, oramus. hic enim non vide-
re, & non scire, vere videre atque scire
est. Idem Dionysius scribens Dorotheo
diacono de ista caligine loquitur in
hunc modum: Diuina caligo est lux in-
accessibilis, in qua Deus habitare dici-
tur. Hæc propter eximiam & quæ sub-
stantia supereminet claritatem, inuisibi-
lis est: atque eadem propter immensam
super

SPIRITVALIS. 60

super substantialis luminis ex se manan-
ti copiam inaccessibilis. Ad hanc per-
tingit eaq; absorbetur, quisquis Deum
nosse ac videre meruit: nam eo ipso quod
neque videt neque cognoscit, familia-
rim iungitur illi qui visionem omnem
cognitionemq; transcendit: sciens cum
esse super omnia quæ in sensum atque in-
telligentiam cadunt, & cum propheta
pronuncians ac dicens: Mirabilis facta
est scientia tua ex me, confortata est, &
non potero ad eam: quemadmodum san-
ctus admirandusq; Paulus Deum cogno-
uisse memoratur, qui illum supra om-
nem scientiam atque intelligentiam es-
se cognouit. Quocirca, & vias eius in in-
uestigabiles esse dixit, & inescutabilia
iudicia illius atque inenarrabiles gra-
tias, pacemq; eius omnem sensum exupe-
rare testatus est. Inuenerat enim eum
qui est super omnia, ipsumq; supra mo-
dum humana intelligentia nouerat: quo-
niam cuncta transcendit qui author om-
nium est. Hæc Dionysius Pauli Aposto-
li discipulus.

INSTITUTIO

O sanctam illam animam, quæ à Deo singulariter visitata, & supra omnia creata supraque propriam operationem eleuata, in vi memoratiua nudatur omnibus imaginibus, & meram puritatem atque simplicitatem sentit: in vi intellectiua percipit præfulgidas illuminationes solis iustitiæ, & diuinam veritatem agnoscit: porro in vi amatiua, sentit æstus quendam quieti amoris, siue contactum spiritus sancti tanquam fontem viuum, manantem riuulis æternæ suauitatis: atque ita ad excellentem cū Deo vniõnem inuitatur, introduciturg. O felicem illam horam. Tunc nimirum anima supernaturali iucundissimam solennitate, & gaudio vernantissimo intuitus perfruitur, ac futuram beatitudinem aliquo modo prægustat. O quam beatus est cui flagrantissimum illud ver, & æstus illa amænissima exoritur: cuius diuinam copulam, vel ad momentum experiri concessum est. Is enim ad id perducitur, quod nec ratio, nec intellectus capere, neque lingua exprimere potest.

SPIRITUALIS. 61

test. Per sapientem ignorantiam, & per intimum amoris contactum, melius Deum cognoscit, quàm exteriores eius oculi visibilem solem cognoscant. Vsq; adeo stabilitur in Deo, ut Deum sibi vicinorem esse sentiat, quàm ipse sit sibi. Unde, & Deiformem superessentialemque vitam iam ducit: factus Christo secundum spiritum animam, & corpus conformis. Siue comedat siue bibat, siue vigilet, siue dormiat, semper in eo Deus operatur, qui superessentialiter viuit in illo. Talem ipse Deus docet de omnibus, & spirituales mysticosque sensus ei aperit. Creberrime vel etiam indefinenter eum visitat, adstringit, osculatur, illustrat, accendit, penetrat, & implet. Nam cum anima eius sit iam speculum clarum sine macula, diuino soli conuenienter obiectum substratumque, ipse sol iustitiæ non potest non assidue stillicidia gratiæ, radios sapientiæ, & charitatis scintillas in eam diffundere. Valde quidem sublimiter atque mirabiliter Deus se nonnunquam animæ perfectæ reuelat

INSTITVTIO

atque manifestat: nondum tamen se ostendit sicuti est in sua ineffabili gloria, sed sicut in hac vita videri potest.

Porro fieri nequit, ut anima ad intimam istam cum Deo Vnionem pertingat, nisi tota munda, & simplex effecta, similitudinem Dei habeat. Ut igitur ipsa Deo Vniri mereatur, sese ab omni peccato atque ab omni delectatione liberam (quantum fieri potest) seruet, & affectum intellectumq; suum ab omni creatura expediat. Oret Deum ut se tam puram nudamq; faciat, quam pura ac nuda erat, quando in fonte sacri Baptismatis renata est: sic enim libere reflect in illum. Per profundam humilitatem se semper vilissimam atq; indignissimam esse agnoscat, se diuina Voluntati penitus subiciat, & mentem in Deum subleuatam habeat. Grauius peccata grandisq; proprie Voluntatis immortificatio, nos reddunt Deo multum dissimiles, & sunt velut muri densissimi, quibus à Deo disungimur. Etiam modicus amor tenuisq; affectus, quot
quia

SPIRITVALIS. 62

quis mortali creatura adheret, & Verbum otiosum, aut buccella cibi aliter quam oportuit sumpta, atque alia huiusmodi minutiores offensa, & inordinationes, non permittunt ut Deus (qui est summa puritas) intime Vniatur animae, nisi prius expientur. Denique quaelibet imago, vel cogitatio de rebus caducis, sed & cogitatio de Angelis, item cogitatio de passione Domini, & quauis cogitatio intellectualis, hominem in hac mortali vita impedit, quando ad mysticam cum supersubstantiali superintellectualiq; Deo Vnionem consurgere vult. Ea ergo hora huiusmodi sanctae cogitationes, atque imagines (quae alias vilissime, & suscipiuntur, & retinentur) declinanda relinquendaq; sunt: quia medium aliquod constituunt inter animam, & Deum. Quare a seeta ad ipsam Vnionem pertingere cupiens, mox ut sentit se amore Dei vehementer inflammari ac sursum trahi, rescindat quaslibet imagines, properetq; ad sancta sanctorum, & ad internum
F 2 illud

INSTITVTIO

illud silentium, in quo non humana, sed diuina duntaxat operatio est: ibi quippe Deus est agens, homo vero patiens. Dum enim vires amantis anima silent, & a propria actione quiescunt, atque ab omni imagine libera sunt: Deus loquitur, ipsarū vires sicut vult afficit, ac nobilissimum opus in anima peragit. Vbi iam asceta praeclarissimam Dei actionem amplius in se non sentit, tum suam propriam actionem suarū exercitia resumat.

Præterea ipse asceta in sua introversione atque ad Deum conuersione, non nimis extendat intellectum suum: ne si altius quàm oportet volare pertentaue-rit, extra simplicitatem aberrans, in-ternis tenebris inuoluatur, ex quibus intolerabiles miseria, & anxietates oriri solent. Introvertat se simpliciter, oculum intellectus diligenter & placide deprimens atque excacans. Violentum etiam impulsus ac nisum pruden-ter vitet: ne prægrauet naturam, & se nimium debilitet. Si tamen non po-
tuerit

SPIRITVALIS. 63

tuerit semper effugere sui afflictionem, nequaquam ob id perturbetur, neque despondeat animum: sed humiliter parien-terq; huiusmodi calamitatem toleret: suscipiens eam de manu Domini, & ei-
dem illam in laudem aternam offerens. Quod quidem si fecerit, & exercitium sanctæ introversionis constanter reti-
nuerit, cælesti manna tandem abunde reficietur, atque aliquando satiabitur. Nonnulli in feruidis ad Deum aspira-
tionibus se exercentes, grandem sepe cruciatum sentiunt, donec dono Dei, & perseveranti consuetudine, eo tandem
pertingant, ut sese simpliciter ac facile exercere norint. Plerique etiam modi-
cam compunctionem sensibilem, sine sui
lacione non ferunt. Asceta solent
declinare studeat quidquid serenitatem
& tranquillitatem internam dissipare
potest: ea vero impedimenta qua vita-
re nequit, offerat Deo (sicut dictum est)
in laudem aternam. Quando consolati-
onem aliquam à Deo accipit, & quan-
do singulariter ab eo visitatus, lumi-

INSTITVTIO

neq; gratia perfusus, extra naturale lumen suum rapitur, non plus aequo admittitur id quod sentit, nec insolitis gestibus se tradat. Non scrutetur quid sit, aut quomodo sit Deus. Lucem intus coruscantem radiantemq;, & saporem se afficientem non discutiat: sed sinens illa esse quod sunt, absque aliqua inuestigatione in solo ignoro, & innominabili Deo quiescat. Ne vero quid suspectum habeat, dum luce consolationeq; interna abundantius latificatur, scire debet, lumen illud quod in fundo animae lucet, & per quod quis bonitatem Dei propriamq; vilitatem agnoscens, in vera humilitate proficit, infundi à Deo, non à maligno spiritui. Ipse quidem Angelus tenebrarum potest vanos superbosq; homines decipere, confictum lumen ingerendo, & falsam dulcedinem in sanguine, vel corde excitando: ceterum mentem essentialiq; anima solus Deus ingredi potest. Asceta in donis ipsius Dei non proprium commodum, sed illius laudem quærat. Non abutatur eis ad
sui

SPIRITVALIS. 64

sui oblectationem (nimis enim indignū foret stercus propriæ voluptatis cum precioso diuinæ gratiæ balsamo commiscere) quin potius omnibus donis emortuus, hoc tantum desideret, ut in se Deus delectationem, gaudium & pacem inuenire, atque effectu gratissima voluntatis suæ potiri possit. Semper paratus sit carere consolationibus quibus à Deo recreatur. Veruntamen ipsa dona Dei non repellat, neque impediat: sed humili gratoq; animo illa suscipiens, admiretur diuinam bonitatem, quæ tam indigno talia confert. Est quidem res excellentissima atque incundissima cum Deo intus in vnitatis spiritus requiescere, non tamen propter hoc alia bona opera relinquenda sunt. Nam apud quandiu in floribus requiescit, neque mel neque ceram conficit. Et quid iuuat per consolationem diuinæ visitationis concipere, nisi etiam partus sequatur? Sane perseverans resignatio in languore, sterilitate, obscuritate, & paupertate spiritus, Deo gratissima, & homini vilissima

INSTITVTIO

est. Porro aliqui commodius vacant Deo, & melius contemplationi insistent scilicet, quam stando vel flectendo genua. Si asceta interim dum se intus exercet, euocetur, aut per obedientiam abire cogatur, non hoc indigne ferat: sed prout pte hilariterq; obediens, sic externa quaque peragat, ut interna non deserat. Nam semper se abnegare, semper resignatus manere debet: paratus pro Dei voluntate, & pro iusta hominum petitione ac necessitate, relinquere consuetudina sua exercitia. Debet item cauere, ne immoderata corporis macerationi castigatiorisq; pro capitis sui iudicio incumbens, gratia & operationi Dei in se impedimentum præstat.

De ipsa Vnione diuina, qua sit in apice mentis, nonnulli patres in hunc fere modum loquuntur. Quando, inquit, Vertex voluntatis, siue supremus affectus amore Dei accenditur, etiam Vertex intellectus, siue simplex intelligentia, desuper illustratur: iamq; Beata Trinitas seipsam manifestat: Pater quidem

SPIRITV ALIS. 65

quidem in memoria, per simplicem cogitationis lucem: Filius vero in intellectu, per claram cognitionem: & Spiritus sanctus in voluntate, per ardentem amorem. Tunc anima (quæ lucidam illam caliginem caliginosamq; lucem contemplatur) à seipsa deficiens, atque in Deum profuens, vnus cum eo spiritus in intimo fundo suo efficitur: & cum æterno Dei verbo (quod ibi pater cœlestis profert) generata, nobiliter renouatur, aptaq; ad omne bonum opus, seu exercitium redditur. Vnde & ipse Deus Pater de illa iam dicit, Hac est filia mea dilecta in qua mihi complacui. Recte itaque quidam amicorum Dei animam rationalem sic exhortatur: O anima generosa, serua te puram ac liberam: libertas enim preciosus thesaurus est. Noli ad multiplicitem sensuum foras excurrere, sed cohibitis ipsis sensibus, intus habita. Recipe inquam te in fundum tuum & ad Deum amorose ardentemq; conuersa, vel millies per diem in ipsam diuinitatis abyssum immergere. Ibi

INSTITVTIO

etiam increata beatitudinis notitiam
hanc dubie adipisceris. Ibi gaudium
accipies quod quidem erit maximum,
sed nondum erit perfectum: nam perfe-
ctum gaudium, quod nunquam inter-
rumperetur, in sola illa cœlesti patria tibi
dabitur, Vbi Deum indefinenter vide-
bis sicuti est, Hæc ille. Reuera anima
in Deum immersa atque absorpta, Ul-
tero citroq; in diuinitate natat, & abun-
dat ineffabili gaudio, quod etiam copio-
se redundat in corpus: iamq; ipsa ani-
ma in hoc exilio vitam æternam in-
choat. Nam cogitationes suas in Deo
fixas firmatasq; habet, & semper in
suam originem prospicit, manens ingi-
ter coram Deo. Possidet supernatura-
lem quandam spiritus unitatem, in qua
velut in proprio habitaculo commora-
tur: inclinatq; se in diuinam essentiam
Usque ad supremam illam unitatem;
Vbi Pater, & Filius, & Spiritus San-
ctus in ipsius diuina essentia simplicita-
te, vnum sunt. Conuersatur ergo talis
anima in cœlis, nempe in vnius diuini-

tatis

SPIRITVALIS. 66

tatis tribus personis. Et quando Deo
excellenter vnitur, iam nihil ei prateri-
tum, nihil futurum est: sed ipsa æter-
num. Nunc tenet, atque in illa incommu-
tabili æternitate (qua Deus est) habet
omnia, & supremum ordinem distin-
ctionemq; imaginum, seu formarum ex-
pertem cognoscit. Sic sic anima intel-
lectu transcendens, reuolat in ideam suam,
& principium suum Deum: ibiq; effi-
citur lumen in lumine. Tunc sanè re-
stinguntur, & offuscantur lumina om-
nia naturalia atque infusa, qua infra
hoc lumen vnquam emicuerunt: non
aliter quàm ad splendorem fulgentis so-
lis, omne stellarum lumen obtenebratur
ac deficit. Nam quando lux increata,
exoritur, lux creata euanesceat. Ergo
lux anima creata, in æternitatis lucem
commutat.

Qui huiusmodi sunt, nimirum natu-
ram sensualitatemq; suam Dei gratia
præclare vicerunt ac mortificauerunt, eia
anima iam in spiritum transiit atque
transformata est. Unde ipsi nec proffe-

F 6 in

INSTITVTIO.

tas nec aduersis vitiosè mouentur, sed
essentiali quadam pace gaudent. Nam
neque spes, neque timor, neque gaudium,
neque mœror, neque odium, neque amor
sensualis, & inordinatus, nec aliud
quidquam turbulentum in eis durare
potest. Licet vero isti amabiles homi-
nes diuino lumine copiose illustrentur,
in quo clare cognoscunt quid agere, &
quid dimittere debeant: libenter tamen
propter Deum alijs sese submitunt, li-
benter omnibus secundum Deum obtin-
perant, libenter infimum locum tenent.
Propter dona, & multa, & excellentia,
quæ accipiunt, non extolluntur: cum in
nihilum suum se profundissime demer-
serint. Nihil omnino de se sentiunt:
scientes Deum operari omnia bona, quæ
faciunt. In vera humilitate filialiq;
timore iugiter permanent, & se seruos
inutiles esse agnoscunt. Non solum
grauiora, sed & minima peccata stu-
diosissime (quantum in ipsis est) vitant.
Culpas vero, & negligentias, quas ex
fragilitate humana admittunt, sangui-
ne

SPIRITVALIS. 67

ne Christi, & Passione, seu meritis eius
semper diluunt atque expiant. Eius
propria instituta, & consuetudines;
quas aliquando assumpserant, decidunt:
quia nesciunt aliquod exercitium cum
proprietate retinere, cum non sint sui sed
sint Christi. Ceterum mundo incogni-
ti latent: nec eorum simplicem vereq;
Christianam, & ad cœlestia erectam
conuersationem facile, quis aduertit, aut
perfectam habet, nisi eandem cum ipsis
gratiam accipiat: illi enim singulares,
& inusitados modos foris ostendere non
solent. Se suauēs, & benignos in con-
uictu, omnibusq; communes ac sociales
exhibent: ita tamen vt ad peccatum
non declinent. Non sunt multum se-
ueri: sed sunt clementes, & omnibus
miserationis affectum impendunt. Vnde
verisimile est eos nunquam posse à Deo
separari: nisi forte humilitatem (quod
absit) desererent. Qui oculi filij Dei,
cum verba humilia proferant, & ita se
gerant, quasi nullius momenti essent:
plerumque vilipenduntur etiam ab his,

INSTITVTIO

qui exterius aliquid sanctitatis habere videntur. Sed & ab illis, qui vitam multum rigidam ducunt, quiq; in austeritate externa secundum propriam voluntatem assumpta potissimum confidunt, nonnunquam despicuntur: propterea quod ipsi corpusculis suis quietem atque alia necessaria ad honorem Dei rationabiliter concedunt, ut scilicet corpus spiritui melius seruire possit. Deus autem plus delectationis in quolibet eorum inuenit, quam in multis alijs hominibus, qui sibi intime vniti non sunt.

Pauci supra vires suas naturales asurgunt (& certe nullus propria industria per seipsum illas transcendere potest, sed solus Deus hominem perseueranter humiliterq; orantem, & facientem quod in se est, supra eas euehit) pauci supremum affectum, & simplicem intelligentiam, apicemq; spiritus, atque occultum animae fundum norunt. Imo vero plerisque vix persuaderi posset, hunc fundum in nobis esse. Ipse enim longe interior sublimiorq; est, quam sint
eres

SPIRITVALIS. 68

eres vires superiores: nam virium illarum est origo. Omnino simplex, essentialis, atque vniformis est. Itaque in eo non est multiplicitas, sed vnitas: & ipse tres vires superiores vnus sunt. Hic summa est tranquillitas summumq; silentium: quia nunquam aliqua imago huc perungere potest. Nos secundum hunc fundum (in quo diuina latet imago) Deiformes sumus. Idem fundus, qui tendit in quandam abyssum, caelum spiritus dicitur: nam in eo regnum Dei est, dicente Domino, Regnum Dei intra vos est. Regnum vero Dei, est ipse Deus cum vniuersis diuitijs suis. Iste ergo nudus, atque indeictus fundus supra omnia creata, & supra sensus viresq; omnes eleuatus est, locumq; ac tempus excedit, manens perpetua quadam adhesionem in Deo principio suo: est tamē essentialiter intra nos, quia abyssus animae, & intima eius essentia est. Hic fundus quem lux increata iugiter irradiat, dum homini aperitur, eiq; illucessere incipit, valde eum afficit, & allicit. O nobilem

INSTITVTIO

bilem fundum diuinumq; templum, à quo Deus nunquam recedit. O fundum preclarissimum, in quo Sancta Trinitas habitat, & in quo ipsa eternitas gustatur. Vel vna perfecta in hunc fundum ac Deum ipsum conuersio, multis alijs exercitijs atque operibus praestantior est, & vel decem plurium ue annorum amissa temporareuocare potest. Nimirum fons aqua salientis in vitam eternam in hoc fundo scaturit: quae quidem aqua tantae efficaciae atque suauitatis est, vt omnem vitiorum amaritudinem facile depellat, facile omnem naturae rebellionem euincat ac superet. Mox enim vt bibita est, per totam animam, & corporis regionem diffluit, & miram puritatem miramq; fecunditatem utrique praestat. Non debemus cessare ab oratione, donec ex eo fonte bibere mereamur. Nam vbi vel vnicam eius guttulam perceperimus, iam res vanas labentesq; creaturas sitire non poterimus: sed solum Deum, solum Dei amorem sitiemus. In quo amore quanto amplius cre-

uerimus,

SPIRITVALIS. 69

uerimus, tanto magis in vnione diuina proficimus: & quo perfectius Deo vni-
ti profundiusq; in eum immersi fuerimus, hoc clarius eum in ipso, & per ipsum cognoscemus: rursum quanto lucidius eum cognouerimus, tanto ardentius diligemus. Aliqui serius, aliqui citius ad Venam illam aquae vitae peruenientes, supernaturali lumine excellenter illustrantur. Sed & nonnullos Deus celerime ad perfectionem perducit: quos etiam repete plerunque praeueniens tam valide in se rapit, vt resistere nequeant. Beatus est, qui vel post plurimos annos in continuo labore atque conatu fodiendi transactos, tandem ipsam aquarum viuientium Venam in fundo animae suae inuenire meretur. Non est mirum, si oporteat hominem ante cubiculum regis aeterni diu excubare diuq; pulsare, & expectare, priusquam intro admittatur. Deus increata abyssus spiritum nostrum abyssum creatum in se vocare secumq; vnum facere dignetur: vt ipse spiritus noster profundissimo diuinitatis mari immer-

INST. SPIR.

immersus, feliciter in spiritu Dei se perdat. Hic enim omnium exercitiorum omniumque scripturarum, & praeceptorum scopus ac finis attingitur atque obtinetur.

Absoluto hoc libello, nos ea quæ scripsimus, Sanctæ Matris Ecclesiæ patrumque orthodoxorum iudicio submittimus: in cuius Ecclesiæ fide, & vivere, & mori desideramus, ad gloriam Dei, qui est Benedictus in æterna secula. Amen.

FINIS.

APPENDIX
DESUMPTA EX

libris D. Ioannis Thauleri,
atque aliorum
patrum.

De internæ vitæ iucundo initio, & temptationibus afflictionibusque subsequentibus, ac postrema perfectione admirabiliq. vniione.

CAPVT I.



NSIGNIS sublimiterq. illuminatus Theologus D. Ioannes Thaulerus diuersis locis loquens de eo homine qui internam

Vitam sectatur, ita fere ait: Qui internæ Vitæ desiderio accensus seipsum diligenter inspicit, & abradit atque amputat quidquid in conuersatione sua, in amore, in intentione, in verbis, in operibus, vestimentis, ornatu, amicis, commoditatibus, oblectamentis, moribus,

APPENDIX.

totaq; Vita sua inuenit, quod impedi-
mentum præstat, quò minus Deus in ip-
so uiuat atque opereatur, & cuius vera
causa Deus non est, is postquam omnia
illa obstacula reseruit, conuenienterq; re-
iecit, miram intus dulcedinem sensibi-
lem, miramq; voluptatem experiri solet:
qua iucunda, & delitiosa satietas inter-
naq; consolatio, omne mundi gaudium
superat & excedit. Nonnulli eorum,
qui ita sese ab impedimentis elonga-
uerunt, dum dulcissima amoris signa à
Deo nobis in cælo, & in terra mirabili-
ter exhibita, innumeramq; bona creaturis
omnibus ab eodem præstita studiose at-
tendunt: dum considerant ut omnia vi-
reant, floreant, & Deo plena sint, utq;
incomprehensibilis benignitas Dei crea-
turas omnes maximis donis perfundat:
dum considerant ut Deus ipsos diu tole-
rarit, quæserit, inuitarit, commonuerit,
expectarit: dum considerant ut ille pro-
pter nos homo factus multa pertulerit,
& vitam animamq; suam sacratissi-
mam, ac seipsum totum pro nobis obule-
rit:

APPENDIX. 71

rit: dum considerant ad quam ineffabi-
lem Deus supplex Vicinitatem coniun-
ctionemq; ipsos vocarit, & ut Beatissi-
ma Trinitas cupiat illos sui fruitione
perenniter gaudere, qua etiam ob id tan-
diu eos prætolata est: dum inquam hæc
mira stupendamq; Dei opera, & ineffabi-
lium donorum eius exhibitionem, atque
occulta bonitatis effluxus, amorosa con-
templatione, veramq; dilectione percur-
runt, tantam plerumque mentis iubila-
tionem concipiunt, & tanta exultatio-
ne intus replentur, ut eam corpus fragi-
le continere non possit. Vnde fit, ut illa
in Verba vel singulares aliquos gestus
erumpat: quod nisi fieret, sanguis for-
tasse (sicut frequenter accidisse constat)
ex ore exultantium ebulliret, aut certe
ipsi grande periculum, seu grauem lesio-
nem incurrerent. In hunc videlicet
modum, illi copiosa dulcedine à Deo in-
tus perfunduntur, & ei per internum
amplexum sensibili Unionione copulantur,
osculaq; præsuauia ab eo accipiunt. Ma-
xime vero interdictum omnibus esse de-
bet,

APPENDIX.

bet, ne istiusmodi hominibus in hac parte impedimentum præstent. Pie tolerandi sunt, & etiam Eucharistia eis in loco à turbis remoto porrigenda est, si commodè fieri potest: ne quis ignarus insolitos eorum gestus videns, offendatur. Ceterum hos ipsos, qui eximys donis Dei præuerti exultationem suam verbis ac gestibus prodere coguntur, oportet ad potiora aspirare, & quàm citissime poterunt illos gestus in se reprimere. Tales nonnunquam etiam quendam stuporem, seu excessum mentis propter nimiam gratia opulentiam quam sentiunt patiuntur: sed & mira in formis atque imaginibus vident. Quamuis autem hoc possit esse bonum, non tamen est optimum. Nam & vnio illa sensibilis quæ foris in natura cum aliquo medio fit, ex se quidem bona est: sed hæc incomparabiliter præstantior est verissima illa vnio, quam perfecti intus in spiritu absque medio experiuntur.

Postquam autem homo ab omnibus abstractus, iam puer esse desijt, & abunde

de

APPENDIX. 72

de refocillatione diuina dulcedinis roboretur, tunc Deus panem cibarium ei porrigit, utpote iam viro, & virilis ætatis annos in spiritali vita æsecuto. Expediit prorsus, ut is duro solidoque cibo pascatur, nec decet eum deinceps lacte foueri. Necesse est ut ipse iam puerilibus lusu relicto, negociari, & victum suo labore conquirere, cæliq; scuitiam ac tempestates perferre discat. Deus igitur vastam, tenebrosam, desolatamq; viam illi proponit: per quam eum deducens, aufert siue occultat ab eo omnia dona, quæ illi vnquam largitus fuerat. Hic iam homo totus sibypsi relinquitur, ita ut nullam Dei notitiam in se remansisse putet. Omnia exercitia sua, & quæcunque facit aut dimittit, sibi prorsus insipida sunt: Unde & anima eius præ radio in illis dormitat. Vix ad momentum in pia, & sancta aliqua cogitatione persistere potest: adeo instabilis est mens eius. Si ad Deum se reuocat ut illi intendat, mox inde veluti depellitur excutiturq;. Totum tempus suum

APPENDIX.

suum se perdere, & in his quæ agit
(quantumvis ea bona sint) cœlestem
sponsum se offendere arbitratur, pro qui-
bus etiam graves pœnas post hanc vi-
tam se lustrum formidat. In initijs
conversionis eius, volens Deus eum ad
se allicere sicut auceps avem esca obie-
cta allicit, crebro eum suis illustrationi-
bus visitabat, suavisimorū amoris sui
igne inflammabat, & dulcedinem suam
gustare faciebat: muneribus gratia
sua voluntatem eius ita trahens, ut
quidquid ipse vellet, etiam ille vellet.
At nunc alia via ei gradiendum est.
Iam enim Deus austeritatem rigoremq;
præstendit, & dura atque aspera exhi-
bet. Unde ille sibi derelictus, gravissi-
mam in se rebellionem sentit, & talem
ac tantam pressuram plerunque incur-
rit, ut utrum Deum inquam bene ha-
buerit vel etiamnum habeat, penitus
ignoret. Tam acerbo dolore coartatur,
ut amplissima mundi spatia illi nimis
angusta esse videantur. Deum non
sentit, Deum non cognoscit: & tamen
cetera

APPENDIX. 73

cetera omnia nihil eum delectant, nihil
ei sapiunt. Ipse itaque pendet velut in-
ter duos parietes, in quorum neutro re-
quiem capere potest. Non est quod se
vertat, non est quod agat, nisi hoc tan-
tum ut se sessum recipiat, & dicat:
salve amaritudo amarissima omnis
gratia plena. Certe si infernus in hac
vita haberi posset, gravius inferno sibi
videretur esse, impense amare Deum,
& tamen eodem dilecto penitus carere.
Iam vero etiam fœda acerbæq; cogita-
tiones, & vitia quæ iam pridem se vi-
cisse credebat, vires in eo resumunt, gra-
uissimeq; illum impugnant, & forte
molestius quàm olim, cum eisdem vi-
tijs male subiectus viveret. Sed &
plerunque quo sacrationa sunt tempora
eminentioresq; solennitates, eo magis af-
fligitur obruiturq; impedimentis: ita
ut nec unam orationem Dominicam,
vel salutationem Angelicam libere
explere possit. Insuper permittit Deus,
ut omnis vita, & conversatio eius tan-
quam vana à plurimis irrideatur, utq;
ipse

APPENDIX.

ipse etiam ab his, qui boni esse, & exte-
riori sanctitate præcellere videntur, vi-
lis habeatur contemnaturq. Tu quis-
quis hac experiris, non declines ad va-
na solatia, sed esto fidelis cælesti spon-
so: viriliter age, probe te gere: nam
certissime Deus tuus tibi proximus ad-
est. Tantum viua fidei stipiti forti-
ter innitere: indubitanter melius habe-
bis, omnia prospere cedent. Sed quid di-
cimus? cum huiusmodi desolato ac mi-
sero homini (quandiu in hac gemebun-
da afflictione positus est) persuaderi ne-
queat, intolerabilem hanc obscuritatem
& internas tenebras posse unquam in
lucem mutari. Omnino tamen si vera
vult pace gaudere, debet in huiusmodi
derelictione pressura, & spiritus pauper-
tate, resignatus esse, atque ab omnibus
internis delictis animum liberum expe-
ditumq. habere. Deprimat igitur sese
in gratissimam Dei voluntatem: para-
tus hanc calamitatem sustinere, quan-
diu illi visum fuerit. Profecto multo
verius viliusq. in tanta spiritalis hye-
mis

APPENDIX. 74

mis asperitate Deum præsentem habet,
quàm unquam in omnibus iucunda
consolationis astatibus habuit. Unde
ipsis diuina gratia blandimentis qui-
bus interdum resonetur, hoc tribulatio-
nis exercitium præferre debet. Porro, &
interim dum tantis afflictionibus à Do-
mino exercetur, satis edat & bibat, ut
par sit illi ferendis. Huiusmodi autem
pressura nonnunquam ex naturali ho-
minis indispositione, nonnunquam ex æ-
ris inequalitate, nonnunquam ex mali-
gni spiritus operatione oboriri solent:
sed undecunque accidunt, de manu Do-
mini suscipiendæ sunt, cuius permissu
eueniunt. Irresignatus quisque dum
in hunc modum duris scopis à Domino
atteritur, omnia se perdidisse arbitra-
tur: unde & in gravem tristitiam
horribilemq. desperationem prolapsus
dicit. Nam de me actum est, Peris, lu-
men omne perdididi. Omnis gratia à
me recessit. Ceterum qui essentiali ve-
ritate intra se frui cupit, ad hoc eniti de-
bet, ut resignato liberoq. animo & Deo,

APPENDIX.

seipso, & creaturis omnibus carere possit, veram pacem intus interim retinens. Felix igitur ille est, qui angustijs & pœnis afflictus, non aliquid inquit quo illis euadat, sed ad finem & ultimum usque punctum eas sustinet: nolens de cruce descendere, nisi Deus illum soluat ac deponat. Felix plane qui se in abyssum diuini beneplaciti ita demergit, & terribilibus occultisq; Dei iudicij ita resignat, ut in huiusmodi doloribus ac pressuris non tantum vna hebdomada, aut vno mense, sed usque ad extremi iudicij diem, vel etiam perenniter persistere paratus sit: non recusans ipsius quoque inferni tormenta (si Deus ita veller) subire. Quæ quidem resignatio, omnem aliam resignationem longe vincit. Vel mille mundos relinquere, in huius resignationis comparatione, nihil est. Hoc ipsum quod sancti martyres animas pro Deo fuderunt, huic resignationi collatum, parum est. Illi enim diuina consolatione affluentes, pœnas omnes pro ludo habebant, hilariterq; mortem

APPENDIX. 75

mortem excipiebant. Sed intus carere Deo, pœnas omnes incomparabiliter excedit.

Vbi Deus hominem per cruces varijs satis superq; ad excellentem gratiã percipiendam praparauit (magis enim hæc illam praparat, quam prapare possent quauis alia exercitia) Videns eum probe se gerere, & tantas afflictiones tantamq; derelictionem patienter sustinere, tandem aduenit, ac seipsum in mentem illius (quam nihil nisi ipse idem Deus satiare potest) effundit, eamq; sibi sine aliquo medio vnicens, superessentiali bono quod ipsemet est, copiose adimplere: Vnde & illa vndique superessluit. Hic inquam Deus spiritui humano seipsum abundantissime largitur, quod longe lateq; excedit quidquid homo vnquam desiderauit. Hic iam ipse homo colliscescens defluit in suam originem Deū. Rapitur enim in amabilem, & infinitã diuinitatis abyssum, siue in diuinã solitudinis caliginem, omnem intellectum omnemq; rationem superantem: & su-

APPENDIX.

præ imagines transformatis, formæque
suppositis destitutis, ad statum quendam
imaginum expertem pertingit: atque
instantum Deificatur, ut quidquid ipse
est & agit, hoc Deus in ipso sit atque
operetur. Tam sublimiter supra natu-
ra sue modum effertur, ut quod Deus
est essentialiter per naturam, hoc ipse
fiat per gratiam. Licet enim creatura
esse non desinat, totus tamen diuinus ac
Deiformis efficitur. Igne amoris totus
concrematus emoritur: sed ei sic emor-
tuo atque ad nihilum redacto. Pater
manifestus est, magis verbum, & spiri-
tus sanctus. Hic seipsum homo se per-
didisse percipit, nec usquam vel agno-
scit, vel inuenit, vel sentit seipsum: ni-
hil namque nisi unam simplicissimam
essentiam (quæ Deus est) nouit. Hic
enim spiritus creatus liquefit & im-
mergitur in spiritum increatum, to-
tusque absorbetur ab eo. Nam itaque ni-
hil ibi est, nisi pura diuinitas, & essen-
tialis unitas. Hic sane Deus hominem
afflictum ex omnibus angustiis atque
calami

APPENDIX. 76

calamitatibus eripit, mirabiliterque illu-
minat, decussis ab interioribus oculis
eius veluti squamis quibusdam. Hic
datur homini clarissima proprii nihili
sui cognitio. Hic omnia eius debita,
sue peccata remittuntur. Hic præsta-
tur ei vera pax, Verum gaudium, &
vera orationis stabilitas. Plane in eo
homine qui unus spiritus cum Deo esse-
ctus est, ipse Deus sine cessatione opera-
tur. Unde & illius hominis opera ope-
ribus omnium aliorum, qui non ita Deo
uniuntur, potiora sunt, cum Deus qui
omnibus melior est, ea operetur. Igitur
ubi Deus cernit animam desolata cala-
mitate obrutam, facit quod rex Assue-
rus fecisse legitur. Is enim cum bea-
tam Hester reginam pene examinatam
esse, ob idque colore in pallorem mutato
lassum caput super ancillam reclinare
vidisset, præcendit illi sceptrum: & cū
festinatione ac metu exiliens de solio
suo, atque eam unus suis sustentans,
osculatus est illam: promittitque se ei da-
turum quidquid illa peteret, etiamsi

APPENDIX.

dimidiam partem regni sui postulare
vellet. Assuerus typum gerit Patræ
cælestis, qui Vbi cernit dilectam ani-
mam coram se vultu pallido (Vtpote
omni creaturarum solatio destitutam)
assistere, spiritusq; deficere & inclinari,
illoco extendit versus eam Virgam au-
ream, siue sceptrum: surgensq; (Vt ita
loquamur de solio suo, in diuinos eam su-
scipit amplexus, & supra omnem infir-
mitatem subleuat: Vbi iam tanta, &
tam admiranda spiritui humano con-
tingunt, Vt nullus ea explicare possit.
In ipsa sceptri extensione, Deus pater
unicum Filium suum anima præbet:
in osculo autem supremam superessentia
lemq; spiritus sancti dulcedinem infun-
dit. Regnum item suum cum ea par-
titur: quia plenissimam illi super cœ-
lum, & terram, imò & super seipsum
tribuit potestatem, ita Vt omnium illo-
rum domina sit, quorum ipse Dominus
est. Sed in his illa non requiescit, suam
oblectationem spectando: quia adeo
mortificata est, Vt nusquam proprium
commo

APPENDIX. 77

commodum, nusquam propriam Vtilita-
tem requirat. Querit autem in omni-
bus Dei beneplacitum, laudem, & ho-
norem. Vnde licet plenitudinem dono-
rum Dei percipiat, aque parata est illis
carere, sicut ea habere. Sanè Deus non-
nunquam ab his, quos ad perfectionem
perduxit, & sibi sine medio vniuit, do-
na sua excellentia (sicut supra dictum
est) aufert, eosq; in tanta paupertate re-
linquit, Vt putares illos nihil Vnquam
de Deo percepisse. Nimirum eos inter
terram, & cœlum, siue inter tempus, &
aternitatem suspendit: dum ipsi terram
despiciunt, & tamen cœlum attingere
non possunt. Quinetiam vehementis-
simis temptationibus eos affligi, atque à
plurimis sperni persecutionibusq; fatiga-
ri permittit Deus. In quibus omnibus
illi humiles, & resignati perseverant:
omni contumelia atque oppressione se di-
gnos reputantes.

Deus cuidam amico suo reuelabat
per internam illuminationem omnes
Scripturæ sacræ sensus: edocebatq; quo-
modo

APPENDIX.

modo Viarent eo tempore homines, &
ut aliquorum opera coram hominibus
grandia apparent, quæ coram Deo nulla
erant, aliquorum vero qui pro nihilo du
cebantur opera, magna apud Deum es
sent. Sed & alia mira Deus omnipotens
interdum illi aperiebat. Ceterum
is rogabat Dominum dicens: O benig
nissime Deus ego nec hæc nec illa volo:
aufer obsecro ista à me, quia multum
me cruciant. Subtraxit itaque Deus
præfata omnia ab illo, & per quinquen
nium absque consolatione eum in ma
gnis tentationibus, angustiis, atque ca
lumniationibus dereliquit. Contigit au
tem aliquando ut vehementer fletet:
& cum duo Angeli eum consolari vel
lent, dixit ad Dominum: O domine
Deus meus, ego nullam consolationem
però: sed abunde hoc sufficit mihi, ut
locum illum, ubi tu ipse habitas, in ani
ma mea custodire possim, ne quid aliud
in eum ingrediatur aut in eo appareat.
Post quæ verba, subito ipsum lux inef
fabilis circumfulsit: & Dominus di
cens

APPENDIX. 78

eens illi, Ego ostendam tibi omne bo
num, feliciter eum in diuinitatis suæ
abyssum immerfit.

Sancta quædam Virgo cum aliquan
do tam ineffabili pressura tantæq; affli
ctione correpta fuisset, ut sibi cruciatus
infernales sentire videretur, toto corde
ad Deum conuersa, dixit: O dulcissime
Domine Deus meus, memor esto quæso
benignèq; considera, me tuam pauperem
creaturam esse, te vero sempiternum
Deum, esse Dominum, & creatorem
meum. Ecce ego me in æquissimum iu
dicium tuum humiliter projicio, & gra
tissima voluntati tuæ integræ resigno.
in tempore atque æternitate: paratæq;
sum hunc infernalem cruciatum, quem
sentio, perenniter sustinere, si tibi ita
placet. Quidquid tu Pater meus cœle
stis in me, & de me facere volueris,
facito: nam ad omnia nunc, & in æter
num quæ possum humilitate, me totam
offero ac trado. Hac resignatione fa
cta, mox Virgo illa supra omnia media
translata, & in amabilem diuinitatis
abyssum

APPENDIX.

abyssum immersa absorptaq; fuit. O quam felix absorptio. Ex eo tempore ipsa quoridie in eadem diuinitatis abyssum rapiebatur.

Altera quoque Virgo, quæ & ipsa eximia sanctitatis erat, cum interrogaretur quibus exercitijs ad perfectionem peruenisset, humiliter respondit: Nunquam ita doloribus, & pressuris obruta fui, quin maiores pro Dei amore perferre expeterem, indignam me illis ipsis tam eximijs Dei donis iudicans. Commorata sum inter Angelos, & Sanctos: qui æque mihi noti sunt, ut alicui honesto viro sua familia nota est. Iam ergo quoties me intro recipio, in me ipsa summæ Trinitatis imaginem reperio, in qua & me, & creaturas omnes vni cum Deo inuenio.

Rursum alia etiam vitæ sanctioris Virgo cuidam à se illud ipsum percontanti, ait: Omnem aduersitatem æquanimè de manu Domini suscepi. Et quisquis me aliqua iniuria molestia ne affecit, huic ego speciale beneficium rependere

APPENDIX. 79

pendere curavi, quod minime contulissem, nisi ab eo lesa fuisset. Nulli nisi soli Deo grauamina mea quæsta sumi. Vnde, & euestigio consolationem corroborationemq; ab ipso Domino accepi. Iam illi gratias ago, qui me indignam supra omnia creatam misericorditer euehere, atque ad tranquillam sui fruitionem, ineffabilemq; vñionem admittere dignatus est.

Item quidam perfectæ vitæ mendicus, interrogatus à quodam Theologo, quomodo perfectionem consecutus fuisset, in hunc serè modum respondit: Soli diuinæ voluntati inherere statui: in quam adeo integre voluntatem meam transfudi, ut quidquid Deus vult, velim & ipse. Quando fame premor, quando frigus patior, Deum laudo. Siue serena, siue pluviosa turbulentaq; aura sit: Deum itidem laudo. Quidquid ille mihi dat aut euenire permittit (siue prosperum, siue aduersum, siue dulce, siue amarum sit) latus id tanquam optimum ab eo suscipio: me totum illi

APPENDIX.

illi cum humilitate resignans. In nulla re quæ Deo minor est, quiescere potui: Et iam Deum meum inueni, in quo requiem pacemq, sempiternam habeo.

De Deipara virgine Maria, quæ totius sanctitatis speculum, & exemplar fuit.

CAPVT II.



PSE Thaulerus multa multumq, insignia scribit de Deipara Virgine Maria, ex quibus pauca hic proponemus.

Beatissima (inquit) Dei genitrix Virgo Maria, omnis gratiæ omniumq, virtutum plena, speculum, & exemplar totius sanctitatis fuit. Quandiu enim in hac vita permansit, tam perfecto (quo Deum diligebat) amore sese in intimum animæ suæ templum recepit atque introuersit, ut extra Deum nullam penitus amaret creaturam. Nec ulla unquam imago cordi eius illapsa est, quæ paræ ipsius erga Deum dilectioni, aliquid impediementi adferret. Nam inte-

gro,

APPENDIX. 80

gro, & indiffecto Deum prosequabatur amore, & in Deo creata omnia diligebat. Recipiebat igitur se cum vniuersis viribus suis in interiorem fundum, in quo diuina latet imago, atque ibi in templo animæ suæ commorabatur trahens minansq, in illud ipsas vires suas omnes, & adorans illic vnicum Deum suum in spiritu, & veritate. Cognoscebat autem, & fatebatur digne se Deum laudare non posse: Unde poscebat ut intra se ille laudaret atque magnificaret semetipsum. Fundus, & omnia interiora eius prorsus Deiformia erant: ita ut si quis cor illius fuisset intuitus, vidisset illic Deum in omni claritate sua vidisset processionem Filij, & Spiritus sancti essentialiter. Nec enim unquam cor eius vel breuissimo temporis momento extra Deum se vertit. Ipsa spiritu pauper, sese totam in gratisimam Dei voluntatem cum amore tanquam aptissimum instrumentum resignabat, & continue se Deo cum profunda humilitate ac suspensius nihilipensione offerebat, effecta omnis pro-

ph

APPENDIX.

propter desiderij, voluntatis, atque actionis
expers, haud secus quam cum necdum
creata esset: quod ipsum, liberum pande-
bat Deo accessum in eam.

Hinc quando sese ad aeternitatem ex-
tendebat, anima eius ad diuinam con-
templationem supra omnem intellectum
transferebatur, quae in mente ipsius per
omnes vires declarabatur. Nam memo-
ria illius in simplicem lucem erecta, &
supra omnes sensuales incidentias in
vinitate spiritus stabilita erat. Intelle-
ctus eius splendidissima quadam clari-
tate perfundebatur, in qua facile omnes
virtutes, omnes exercitiorum modos,
& abdita scripturarum distincte didi-
cit, agnouit, intellexit. & voluntas ipsius
denotissimo quieti amoris aestu flagra-
bat, quem supra creata omnia rapieba-
tur. In hac autem mentis eleuatione su-
pra imagines, & distinctionem rerum
posita, diuinum susurrum sine allo-
quium diuinumque inspirationes in silen-
tio percipiebat: cuiusque spiritus supra om-
nem propriae actionis virtutem, super-
essent

APPENDIX. 81

essentiali fonte perfundebatur. Quiesce-
bat hic supra omnia in Deo, & semetip-
sam per immensi complexum amoris, in
vastissima diuinitatis solitudine atque
caligine amittebat, Deoque sine medio
vniebatur, vnus spiritus cum illo effe-
ctus: quae quidem vnio, omnia alia crea-
ta dona, charismata, ac lumina excede-
bat. Et in simplici quadam luce (quae
sine cessatione in intimo eius fundo, &
suprema spiritus nobilitate renouaba-
tur) claritatem illam quae Deus est, &
creata omnia sine distinctione, vnifor-
mi intuitu aspiciebat. Videbat lumen
in lumine, facta vnum cum ipso lumi-
ne: & futuram beatitudinem experie-
batur, Deumque aeterno atque inseparabi-
li amore diligebat. Sub isto contempla-
tionis modo, omnia creata dona, virtu-
tes, & exercitia, infra subsistere oportebat:
nam ipsa transformabatur clarita-
te diuina supra omnem rationem atque
intellectum. Et quis explicet quantas se-
cretorum caelestium reuelationes pra-
clara virgo tam sublimiter supra lo-
cum,

APPENDIX.

cum, & tempus eleuata, à Deo acceptum. Conspiciebat cum ineffabili exultatione ac voluptate perennem illam lucidissimamq; claritatem, & rerum omnium ideas, vti in aternitate conspiciuntur. Reuera si omnia mundi gaudia, omnis pax, omnes voluptates, omniaq; oblectamenta in vnum conflatà, compararetur cum minimo gaudio, quod ibi beata Virgo Maria percipiebat, non nisi merissima amaritudo essent.

Præterea, hoc ornatu ipsa dignissima Virgo supra mortales omnes prædita fuit. Vt quantumcunque alte in Deum raperetur, non minus tamen cetera quæ adspicere, & aque exteriorem hominem suum in sanctis moribus atque gestibus sine interioris hominis impedimento continere ac moderari posset. Nam suprema vires eius in suam sese vertebant originem, eidemq; vniebantur, infima vero supremis obtemperabant: sicut in Adam, cum adhuc iustitiam innocentiamq; originalem retinebat. Qui quidem ornatu hinc illi accessit,

APPENDIX. 82

sit, quod originalis culpa expers fuerit, à qua eam præseruauit filius ipsius. Neque enim vel ad temporis momentum filia iræ, aut vix immundum diabolico dominio subiectum fuit, sicut nos omnes fuimus. Nam hoc Sapiencia æterna præuenit, nolens electissimum templum suum aliqua labe adspergi. Vnde etiam in intima diuinitatis contemplatione siue in raptu posita, æque diuinas laudes, & ea quæ ad cultum Dei spectabant, extrinsecus cum magno studio ingenitæ deuotione, ac profunda cordis humilitate, auscultabat. Et hæc non modo nullam molestiam nullumq; tadum ei ingerbant: sed optatissima præ omnibus, quæ vita ista habet, illi erant.

Verbum Dei quamlibet simplicibus depromeretur verbis, licet ipsa melius perfectiusq; ipsum caperet, summa tamen cum deuotione audiebat: imprius illud virgineo cordi suo, summumq; desiderium habens perficiendū, tam minima quàm maxima quæque.

Cum cogitares Vt Dei sumusq; Filius
Iesus

APPENDIX.

Iesus Christus semper contemptui, semper passionibus fuisse expositus, omnem vitam suam ad afflictiones, & sui deprecationem preparabat ordinabatq;: quibus adeo se totam offerebat, ut nunquam illas vel abbreviari vel minui peteret. Nam eas ad nouissimum usque punctum tam voluntaria subiectione semper pertulit, ut parata esset etiam aternaliter in tribulationibus doloribusq; permanere, si id diuina voluntati placitum fuisset. Attendens enim ut ille filius suus acerbissimam passionem plenissima cum patientia, absque ullo murmure, ex ingenti atque ardentissimo erga nos amore, cum gaudio spiritus pertulisset, ipsa quidquid patiendum occurrebat, flagranti desiderio, & aestuanti dilectione cum letitia tolerabat.

In precibus suis sese, & omnia sua Deo offerebat, atque in pias illius manus commendabat: orans ut in se ipse gratissimam suam perficeret voluntatem. Nulli unquam dono Dei cum delectatione inhaesit, nec ad spiritus sui voluntatem

APPENDIX. 83

ptatem diuinis charismatibus utebatur, sed ad Dei laudem. Nullam sapientiam, nullam scientiam unquam inordinate appetiuit. In virtutibus, in cibo, & potu, non aliquam saporis suauitatem quaesivit. Tam pura erat ut nunquam alicui creaturae aliter quam oportebat afficeretur, nunquam ad vitia moueretur: unde, & splendidis atque micantibus angelis similis fuit. Quae etiam tamen si pulcherrima omnium foeminarum esset, nunquam tamen ab aliquo hominum libidinoso affectu potuit inspicere, ob angelicam puritatem in ipsa reuerentem. Singula quaeque opera sua quilibet etiam minuta, singulari deuotione ad honorem Dei omnipotentis faciebat. Initium finisq; omnium actionum atque dimissionum eius, Deus erat quid inquam agebat aut dimittebat, id totum pura diuinaq; possidebat intentio. Antequam loqueretur, seipsam intrinsece perpendebat, utrum verba sua necessaria essent, & utrum sine scandalo proferri possent, utrum item ad gloriam

APPENDIX.

Dei pertinerent. Quibus simul pensatis :
humiliter, benigne, & breuiter dicebat
quod dicendum erat.

Quando se nocturna quieti dabat,
angelorum turma sacratissimum eius
cubile cingebant, vt nulli maligno spi-
ritui ad eam pateret accessus. Itaque nul-
lum vnquam vanum phantasmata aut
somnia passus fuit, nec vlla ei incidit
imago, nisi quam ex diuina irradiatio-
ne suscepisset. Semper enim beatissima
Trinitas eam vndique protegebat. Nec
vnquam quietem Virgo purissima ca-
piebat, quin prius somnum suum sum-
mo cum desiderio ad honorem Dei re-
ferret.

De præparatione ad salutarem mortem,
quam æterna beatitudo consequitur.

CAPVT III.



ERITO vnumquen-
que discere oportet, quo-
modo mori, & defectus
proprius enecando iterum
atque iterum emori de-
beat.

APPENDIX. 84

beat. Omnino necesse est insistere morti-
ficationi propria voluntatis, propria-
rumq; concupiscentiarum. Talis mors,
vitalis mors est. Qui sic moritur, secu-
rus ad carnis mortem venit, & eam vt
vitæ introitum latus excipit. Nullum
sanè exercitium in extremis vtilius es-
se potest, quàm vt quis seipsum ex inte-
gro diuinæ voluntati resignet: nihilq;
suum, sed solum Dei beneplacitum in
tempore atque æternitate requirat. Fieri
enim nequit, quin is qui in huiusmodi
vera perfectaq; resignatione ex hac lu-
ce exit, confectum ad regna cælestia eno-
let. Nam sicut nihil omnino pœna, nihil
ignis purgatorij in Deum cadere potest,
ita nec in hominem, qui eo modo per vo-
luntatis conformitatem amoremq; Deo
vnitus est.

Moriturus quisque, sedulo ac de-
uote ad benignissimam misericordie
matrem, gloriosissimamq; cæli Regi-
nam virginem Mariam sese conuertet,
eamq; & omnem cæli exercitum inuo-
cabit: fidei sanctæ Catholicæq; Ecclesiæ
firmiter



APPENDIX.

firmiter & simpliciter adharebit : atque meritis Saluatoris nostri Iesu Christi magis quam suis innitetur. Cuius amarissimam passionem mortemq; sibi proponens, & ineffabilem illam charitatem, quæ eum tam indigna sustinere coëgit, memoria repetens : Spiritus, animam, & corpus suum, Spiritui, anime, & corpori ipsius Domini Iesu vnire curabit. In patentia vulnera, & in profundissimum pelagus immensa misericordie eius sese cum vniuersis peccatis atque negligentis suis demittit immergetq;. Ad summam Dei gloriam se ipsum velut hostiam viuam offeret ipsi Domino, ad perferendum pro acceptissima eius voluntate patienter ex vero amore omnem languoris acerbisatem, ipsam etiam mortis amaritudinem, omnem deniq; pœnam, quam sibi Dominus in tempore, & aternitate immittere voluerit. Hoc si reuera facere potuerit : si inquam, sese ex pura dilectione cum perfecta sui resignatione, ad omnem pœnam pro honore diuine iustitiæ tolera

APPENDIX. 85

tolerandam animo tranquillo spontaneoq; obtulerit : ipse neque infernum, neq; purgatorium subibit, etiam si solus omnia totius mundi peccata commisisset. Hoc animo iustus ille latro moriebatur in cruce, qui non salutem corporis à Domino postulauit, nec orauit vt à pœnis inferni vel purgatorij seruaretur, nec cælorum regnum petijt : sed libenter pro peccatis suis proq; Dei gloria moriens, se totum in diuinam resignauit voluntatem, se totum Christo obtulit, vt ille secum ageret quidquid vellet. Nihil nisi misericordiam, et gratiam precatus est, dicens : Memento mei Domine, cum veneris in regnum tuum.

Hæc Verba morientium auribus ingesta multum prosunt : Domine Deus, ego sum miser ille, quem tu pro paterna bonitate tua creasti, & per ignominiosissimam mortem vniuenti tui de potestate inimici redemisti. Tu solus imperiū & dominium in me habes, meq; saluare potes secundum immensam misericordiam tuam. Ipse Deus amicis suis reuelare di-

APPENDIX.

gnatus est, prædicta verba fidelibus morientibus recitata, vel ab ipsis pie prolata cogitata ue, mira virtutis esse: adeo ut quilibet fidei catholica cultor perire nequeat, si in extremis constitutus, vero integroq; corde illa humiliter proferre, aut apud se reuoluere potuerit.

Quidam Dei amicus interrogatus quid facere vellet, si multo tempore in grauibz peccatis vixisset, respondit: Si omnia quæ discretus, & sapiens confessor mihi iniunxisset, compluissem, & peccata (sicut oportet) dimisisssem: nunquam deinceps inde cogitare, neque cor meum eis contaminare vellem: sed ita pie iam conarer viuere, ut Deus omnium peccatorum meorum obliuisceretur. Quando enim peccatum, nec volumus, nec peperamus, sed prorsus ab eo auertimur: Deus ipsum obliuioni tradit. Quod si etiam xl. annis in peccatis vixissem, & tempore resolutionis meæ instante, peccata mea pure confessus, cum perfecto amore ex fundo cordis mei saltè spacio vnius Angelicæ salutationis sic meipsum in Deum

APPENDIX. 86

Deum recipere possem, ut reuera totus ad ipsum conuersus, & ab omni peccato auersus, inuenirer: tunc nimirum sicut purus atque innocens ex hac luce migrare. Si vero nõ nisi vnum peccatum admisisssem, & contritus, dolens, mœrensq; hinc exire tunc vtiq; sicut pœnitens morerer.

Ceterum pleriq; verum Dei timorem non habentes, seipsos misere fallunt, dū sibi nimium de immensa Dei misericordia blandiuntur, & prauā vitam suam non corrigunt. Hi venales, & quotidiana offensas paruifaciunt: sed & grauiora peccata non magnopere pōderant. Dicunt enim: Atrox vbi pro iniquitatibus nostris suspirauerimus atque ingenuerimus, inexhausta Dei clementia illas omnes delet, & nos felici morte hinc migrabimus. Atqui Deus sicut est summe misericors, ita est & summe iustus. Non est misericors absque iustitia, neq; iustus sine misericordia. Dicit enim Psalmista, Misericordiam, & iudicium diligit Dominus. Ac rursum Misericordia & iudicium cantabo tibi Domine. Quare qui

APPENDIX.

Vult saluus esse, debet utrunque pedem Domini amplecti atque osculari: nempe pedem misericordiae, & pedem iustitiae: debet ita considerare in infinita Dei misericordia, ut tamen in peccatis non perseueret, sed ad Deum ex animo conuersus iuste, & pie viuere studeat. Sic demum sanctam mortem sortietur.

Nimis stolidi sunt, qui modo male securi in vitis, & negligentis sui sponte persistant. Nam postea grauius tormenta etiam pro leuibus peccatis hic non expiatis sustinebunt. Deus enim exactissimam rationem exiget temporis inutiliter expensis, omniumque leuitatum, vanitatum, oblectationum, & affectuum indomitorum. Vnde ipse in Evangelio dicit, De omni verbo otioso quod locuti fuerint homines, reddent rationem. Non relinquet, nec minimam quidem culpam impunitam, qua in hac vita expurgata non fuerit, hinc soror sanctorum Cosma, & Damiani scribitur quindecim diebus in Purgatorio cruciatus sustinuisse, propter ea quod cum voluptate semel spectasset quosdam

APPENDIX. 87

quosdam in platea tripudiantes. Et alie ra quadam Deo deuota Virgo, quae in infirmitate vltima, cibum solatiique externa cum aliqua terrena delectationis adhaesione perceiverat, debuit post mortem diutius purgari priusquam regnum caelorum ingredi posset. Beatus quoque Seuerinus legitur ipsas Purgatorij poenas defunctus sensisse, eo quod diuersis negocijs in aula principis praepeditus, preces horarias negligentius saepenumero persoluisset. Merito itaque occulta Dei iudicia pertimescere, & coram ipso Domino nos profundissime humiliare debemus: resolutione corporis nostri, & horam mortis expectantes.

Tutissimum est, ut quidquid boni in extremo decessu nos fecisse vellemus, id modo sani incipiamus: nam ad mortem usque illud protrahere, & periculosum nimis, & stultum est. Vitam sanctam sancta mors, & sanctam mortem aeterna beatitudo consequitur. Quam ubi obtinuerimus, videbimus Deum facie ad faciem, videbimus cum sicuti est. Cognoscemus ineffabile illud gloriose Trinitatis mysterium.

APPENDIX.

mysterium. Contemplabimur cū inenarrabili letitia glorificatam Iesu Christi humanitatem. Deo perfecte vniemur, & diuina pacis dulcedinem feliciter perenniterq; gustabimus. Ab ipsius Domini Dei nostri affectu, dilectione, & complexu nunquam separari poterimus. Absque labore, et fatigatione eum semper laudabimus. Cum speciosissima, benignissima, suauissima, amabilissimaq; Dei genitrice Maria, & cum sanctis Angelis ceterisq; cæli ciuibus, perpetuū habebimus consortium, eorum plenissime cognoscemus. Vere beata cœlestis patria, & sola patria, vbi iugis est sollemnitas atque exultatio: vbi vna, & sempiterna dies refulget, melior vique super millia dierum huius seculi. Illam patriam pure desiderare debemus: magis laudem Dei quā nostrum proprium commodum querendo. Ad eam nos perducere dignetur Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus: cui laus, honor, & gloria, in secula seculorum. Amen.

COROLLARIUM
SUMMAM EXERCITIORVM

in Institutione positorum breuiter complectens.



QVONIAM plerique infirma capita habentes, vel aliqui diuersis occupationibus implicati, exercitia Verbis proluxa minus expetere solent, nos hic Corollarium addemus, quo breuiter complectemur ea qua de aspirationibus, & quotidiano internoq; sanctarum petitionum exercitio supra in Institutione diffusius scripsimus: ut tyro spiritualis, cui forte graue fuerit illa singulis diebus complere, saltem in his paucis sese libenter exerceat.

O bone Iesu, bone Iesu, bone Iesu.
O spes mea, refugium meum, & salus mea. Misere, misere, misere mei.

COROLLARIUM.

Pauper sum & egenus: nihil sum: nihil possum. Eheu nimis sum ingratus: peccator sum vilissimus. Peccaui enim, peccaui, peccaui, & malum coram te feci: ignosce mihi. Ego omnes iniquitates, & negligentias meas projicio in abyssum misericordiae tuae meritorum tuorum. O Vinam, Vinam nunquam te offendissent: Vinam nunquam gratiam tuam in me impedivissent. Propono (te adiuuante) corrigere me. Eia propitius mihi esto: dele omnia peccata mea. Ablue me precioso sanguine tuo. Sana me sacris vulneribus tuis. Sanctifica me amara passione, & morte tua. Eia emunda, emunda, emunda me perfecte. Restitue mihi innocentiam quam in baptismo contulisti: ut tibi Vere placeam.

Ecce Domine, ecce constituo me in infimo loco infra omnem creaturam: quia indignus sum quem terra sustineat. Substerno, & subycio me omnibus hominibus. Complector, complector, complector omnes sicut possum sincero amore. Relinquo

COROLLARIUM. 89

quo propter te omnia caduca. Respondo quidquid tu non es. Renuncio omni delectationi sensuali: renuncio omni vanitati, & impuritati: renuncio omni propriae acquisitioni. Resigno, resigno, resigno me tibi integre. Omnem voluntatem meam in tuam transfundo. Fiat Domine, fiat voluntas tua in me, & de me: fiat voluntas tua in tempore atque aeternitate. Offero me paratum ad perferendum cum auxilio gratiae tuae quidquid tibi placuerit.

Eia suavissime Iesu, mortifica, mortifica, mortifica quidquid male vivit in me, quidquid vitiosum, & inordinatum est, quidquid tibi displicet: mortifica in me omnem proprietatem. Da mihi Veram humilitatem, Veram patientiam, & Veram charitatem: da perfectam linguam, sensuum, & membrorum omnium continentiam. Exorna me meritis ac virtutibus tuis. Eia para, para, para, para tibi gratiam, & amoenam habitationem in me. Renova spiritum, animam, & corpus meum excellenti gratia

COROLLARIUM.

gratia tua. Conformam me sacrae humani-
tati tuae. Reforma vires animae meae per
vires sanctissimae animae tuae. Effice me
hominem secundum cor tuum. Eia expe-
di, & denuda mentem meam, eamque sim-
plicem redde, & illumina. Concede mi-
hi liberam ad te introversionem. Eia ac-
cede me, concremia me, transforma me :
ut nihil prae te veniat in me.

O dilecte, dilecte, dilecte. O charorum
omnium charissime. O amor meus vince.
O sponse floride, sponse melliscae. O dul-
cedo, dulcedo dulcedo cordis mei, & vi-
ta animae meae. O serena lux intimorum
meorum. O Domine Deus. O superluci-
da, & delitiosa Trinitas unus Deus, pa-
sce, pascere, pascere me tuis influxibus. Ado-
ro laudo, & glorifico te : quia te deest
laus, & honor in aeterna secula. O Deus
meus, & omnia. O abyssus summe sua-
vis, & summe amabilis. O simplicissi-
mum, atque incundissimum bonum, ve-
rum, & incommutabile bonum meum,
imple me teipso. Eia dilectissime mi, in-
troduce me in nudum animae meae fun-
dum,

COROLLARIUM. 95.

dum, & transfer in te originem meam
ut delicias tuas in me habeas.

O quando, quando, quando te felici-
ter inueniam? Quando ardentissime di-
ligam te? Quando tibi tenacissime ag-
glutinabor? O quando, quando, quando
me totum in te rapies? Quando me to-
tum absorbebis? Quando me tibi sine
media vnies. Eia remoue misericorditer
omnia impedimenta. & me tecum
vnum spiritum effice, ad gloriam nomi-
nis tui. Exaudi Domine, exaudi, exau-
di me non pro mea voluntate, sed pro
tuo beneplacito. Eia doce, illumina, diri-
ge, & adiuua me in omnibus : ut nihil
agam, nihil loquar, nihil cogitem, ni-
hil velim, nisi quod tibi sit acceptum.

O Maria, Maria, Maria, Virgo dul-
cissima. O mater Dei, regina caeli, lilium
Trinitatis, miserere mei pauperrimi exu-
lis. Saluto, saluto, saluto, & veneror te.
Eia impetra mihi perfectam mei mortifi-
cationem, & abnegationem : impetra
puritatem, simplicitatem, nuditatem, li-
bertatemque internam : impetra introver-
sionem

COROLLARIUM.

tionem essentialem, ut sim homo secundum cor filij tui. O sancti sanctique Dei omnes, & Beati spiritus Angelici orate pro me. Saluto, saluto, saluto, & Veneror vos: Eia impetrate mihi plenam omnium peccatorum meorum remissionem: impetrate gratiam Unionemque divinam.

O elementissime, & misericordissime Iesu, miserere ecclesie tue: miserere omnium pro quibus sacro sanctum sanguinem tuum sudisti. Eia conuerte, conuerte, conuerte, & renova miseros peccatores, Da Vivis Veniam, & gratiam: da fidelibus defunctis requiem lucemque sempiternam. Amen.

Si quis eorum, qui secundum seculum sapientes sunt, ista legerit, deridebit fortassis, & vilipendet, adspersabiturque: sed nos ea parvulis, atque humilibus scriptimus. Quod pleraque dictiones hic sapientius iterantur, ideo fit ut, & affectus magis excitetur, & attentio commodius servetur. Licebit alias quoque dictiones iterum repetere. Quidam novellus

lus

COROLLARIUM. 91

lus Dei servus proficere desiderans, solebat creberrime volvere animo hac paucula verba: O bone Iesu, bone Iesu, bone Iesu. O dilecte, dilecte, dilecte. O amor meus Unice, O Iesu dulcissime. Misere, misere, misere mei. Redde me placentem tibi, & tecum unum spiritum effice. Aut ista: O domine Deus, O charum principium meum. O amabilis abissus. O simplicissimum, atque iucundissimum bonum, dona te mihi, & in me infuse. Expedi quaeso, expedi, expedi me ab omnibus, & transfer in te totumque absorbe. Tyro spiritualis ediscat huiusmodi amorosas aspirationes, & eas assidue apud se ruminet: sancta improbitate ostium divinae elementiae pulsans. Ita enim vita perfectionem aliquando assequetur. Sed caveat ne immoderato impulsu, aut acriori verborum prolatione naturam pregruet, caputque ladat. Discat etiam sine verbis externis Dei praesentiam amanter attendere Deoque vacare: exercendo se in sanctis desideriis, atque affectibus. Vitam, & passionem

Domini

COROLLARIUM.

Domini Jesu recolere poterit iuxta rationem Undecimo Institutionis capite descriptam, vel iuxta aliquam aliam rationem sibi magis arridentem, ad gloriam Dei qui est Benedictus in secula sempiterna.
Amen.

F I N I S.

**EXERCITIVM
PIARVM PRECA-
TIONVM.**

Ad sanctam Trinitatem,

ENDOLOGIA I.



DORO te o' gloriosa, fulgida, & semper tranquilla Trinitas, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus. Unus Deus, spes mea, lumen meum, requies mea, gaudium meum, Vita mea, & omne bonum meum.

Gratias ago tibi Domine, qui me ad imaginem tuam creasti, & peccatis meis hactenus misericorditer sustinuisti, eripuistiq' a multis periculis, ac fovisti innumeris beneficijs.

Pie Pater, ego in plenam emendationem, expiationem, acque satisfactionem pro omnibus peccatis ac negligentijs meis, & pro peccatis omnium ho-

EXERCITIVM

nam, offero tibi sanctissimam incarnationem, natiuitatem, conuersationem, passionem, mortem, resurrectionem, & ascensionem prædilecti filij tui Iesu Christi. Offero labores, arumnas, depressiones, ludibria, tunctiones, plagas, dolores, & angustias quibus attritus fuit. Offero preciosissimum sanguinem quem fudit. Offero humilitatem, patientiam, charitatem, & innocentiam illius.

O Pater, o Fili, o Sancte spiritus, Deus meus, qui es in me, da ut nihil aliud cogitare, nihil aliud velle, nihil aliud loqui, aut agere possim, quam quod tibi gratum est. Concede, ut ego, & omnes homines semper faciamus voluntatem, tuam. Nos tibi redde placentes, & unum fac tecum: ut in nobis omnibus acutias tuas habere possis.

Ego debco, & desidero laudare te Domine: sed quia hoc digne facere non possum, peto ut tu teipsum perfectissime laudes in me: peto ut omnes respirationes meas, siue vigilem, siue dormiam tibi

PIARVM PREC. 93

tibi sanctifices: easq; pro gratissima tui laude suscipias.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

AD IESVM.

Endologia II.

ADoro, laudo, & glorifico te Domine Iesu Christe, benedico, & gratias ago tibi fili Dei Vni: qui ex voluntate Patris cooperante Spiritu sancto, in castissimo Vero Beata Maria Virginis concipi, & homo passibilis pro me fieri voluisti. O bone Iesu, quam inestimabili atque incomprehensibili charitate dilexisti me, qui cum sis Dominus summa maiestatis, teipsum exinanivisti, formam serui accipies. Tu Deus meus, factus es frater meus. Quid pro ista pietate, & misericordia tibi retribuam? Ecce ego animam meam,

EXERCITIUM

Et corpus meum tibi offero in laudem
aeternam.

Gratias ago, pro sacratissima nati-
tate tua, qua tu in stabulo, saeuiente hye-
mis asperitate, ex Maria Virgine in
mundum tenellus infantulus editus fui-
sti. Salue dulcissime puer, Salue Rex glo-
ria, lux gentium, saluator desiderabilis,
qui pro me panniculis inuolui, fasciis
stringi, in praesepe super foenum reclina-
rist, atque uerbis Virginei lactari non
dedignatus es.

Gratias ago, pro tui circuncisione do-
lorosa, pro apparitione qua gentibus stel-
la duce reuelatus fuisti, pro tui presenta-
tione in templo, pro fuga in Aegyptum,
et pro vniuersis necessitatibus ac pec-
catis quas in sanctissima infantia, pueri-
tia atque adolescentia tua pertulisti.

Gratias ago, pro Venerando baptis-
mo, quem tu creator coeli, et terra a
Ioanne seruo tuo humiliter suscepisti, et
pro ieiunio quadraginta dierum atque
quadraginta noctium quo attritus in
deserto fuisti, pro generationibus qui-
bus

PLAARVM PREC. 94

bus a diabolo impeti non recusasti.

Gratias ago, pro salutari doctrina
tua, pro miraculis, et beneficijs mundo
exhibitis, pro itineribus, laboribus,
erumnis, fame, siti, frigore, aestu, atque
multiplicibus persecutionibus, quibus
pro mea salute triginta tribus annis sa-
tigari uoluisti.

Gratias ago, pro admiranda illa tui
submissione, qua tu humilis magister pe-
des discipulorum tuorum fixis terrae
genibus benigne abluisti, et linteo
tersisti.

Gratias ago, pro institutione uerita-
bili sacramento Eucharistiae: in quo dis-
penda liberalitate inenarrabilis cha-
ritate reipsum nobis dedisti atque re-
liquisti.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui
sancto, sicut erat in principio, et nunc,
et semper, et in secula seculorum.
Amen.

EXERCITIUM
AD IESVM,
Endologia III.

Adoro, laudo, & glorifico te Domine Iesu Christe, benedico, & gratias ago, tibi Fili Dei Viui, pro pauore, & tristitia, pro sanguine sudore atque angustijs, quibus pro me in torto afflictus fuisti.

Gratia ago, pro perfectissima abne-
gatione, qua te patri plenissime resigna-
sti, quando positus genibus proci dens in
faciem, & orans, inter angores, quibus
grauissime premebaris, dixisti: Pater,
fiat voluntas tua:

Gratias ago, pro summo illo patiendi
desiderio quo flagrabas, quando te ipsum
inimicus tuus mei amore capiendum li-
gandumq; obtulisti.

Gratias ago, pro impulsio nibus, tun-
sionibus, diuulsionibus, impropere ijs,
conuulsis, & blasphemijs, quibus ve-
xatus fuisti, quando victus tanquam
lucro abducebaris ad domum Anna,
indeq;

PIARVM PREC. 95

indeq; ad domum Cayphe.

Gratias ago, pro atrocissima alapa,
qua à seruo pontificis tibi Regi regum,
& Domino dominantium iniquissime
fuit impacta.

Gratias ago, pro mirissima illa pa-
tientia tua, qua iniustam tui condem-
nationem, fœdissimamq; spuram in regiam
faciem tuam proiecta, & ludibriosam
eiusdem imperialis faciei tue velatio-
nem dyros, quoque colaphos, & dyras
alapas, ac multas alias iniurias, sub san-
nationes, atque afflictiones, per totam
noctem tolerasti.

Gratias ago, pro summa ignominia
quam sustinisti, quando sicut maleficus
vinctus mane ducebaris ad Pilatum,
deinde à Pilato ad Herodem, rursumq;
ab Herode ad Pilatum. Interea tu
dulcis Saluator, inhumanam inimico-
rum tuorum seuitiam benignissimo cor-
de tulisti.

Gratias ago, pro illo tuo sancto silen-
tio, quo humiliter coram Pilato, & co-
ram Herode tacuisti ad falsas tui accu-
sationes,



EXERCITIUM

laciones, & ad innumeram contumeliam in te dictas. In eis enim sicut agnus mansuetus non aperuisti os tuum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

AD IESVM, Endologia IIIL.

Adoro, laudo, & glorifico te Domine Iesu Christe, benedico, & gratias ago, tibi Fili Dei Viui, pro contemptu tuo, & pro probro, quo ab Herode affectus fuisti, quando veste alba ridiculaq; indutus, tanquam delirus, & amens remittebaris ad Pilatum.

Gratias ago, pro acerbissimo, & ineffabili illo dolore, quem perpeffus es, quando in pretorio nudatus, atque ad columnam ligatus, dire flagellabaris: unde Virginea delicataq; caro tua tota miserabiliter fuit conuersa.

Gratias

PIARVM PREC. 96

Gratias ago, pro ipsorum flagrorum sulu atque liuoribus, & pro purpurei sanguinis rinulis, qui e sanctissimo corpore tuo Undique decurrebant.

Gratias ago, pro abyssali illa patientia, quam exhibuisti, quando chlamide coccinea in manus ludibrium indutus, spinis coronabaris vulnerabarisq; nugatorie salutabaris, impie conspuebaris, alapisq; & arundine cadebaris. In his enim, & alijs iniurijs atque tormentis tibi illatis, nusquam vel minimum indignationis, aut impatientia signum ostendisti: sed mansuetissime omnia pro me sustinuisti.

Gratias ago, pro ignominia illa ac pœna quam pertulisti, quando capite spinis obfuso compunctoq;, & facie cruore tincta, gestans purpureum vestimentum ante tribunal in conspectu populi statuebaris, iniuncteq; morti adiudicabaris.

Gratias ago, pro ingenti pressura, & saigatione quam sensisti, quando delinatus Indeorum à Pilato traditus, probro

EXERCITIUM

probose, & festinanter ad Caluaria locum protraheris, crucem propriam attritis ac laceris humeris baulans.

Gratias ago, pro potu Vini myrrhati cum felle misti, quod tibi anhelato, et praelasitudine pene deficienti fuit porre-
ctum: cuius amaritudinem gustasti, ac mirisimo corde pro me tolerasti.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum.
Amen.

AD IESVM,

Endologia V.

Adoro laudo, & glorifico te Domine Iesu Christe, benedico, & gratias ago tibi Fili Dei viui, pro acerbis-
simis illis doloribus, quos passus es, quando vulnera tua vestimen-
torum detractioe innotabantur, & quan-
do delicata manus tua atque incontami-
nati pedes tui cruci affigebantur, mem-
brorumq;

PIARVM PREC. 97

brorumq; tuorum compages soluebatur.

Gratias ago, pro effusione preciosissi-
mi sanguinis, qui è Vulneribus tuis ve-
lut è fontibus largiter profluxit. Sit ti-
bi laus, honor, & gloria in aterna secu-
la pro singulis roseis illius cruoris tui gut-
tis Domine mi Iesu.

Gratias ago, pro inexplicabili illa
mansuetudine, & charitate, qua inquo-
rum tibi insultantium proteruam blas-
phemiâq; patientissime tolerasti, & in-
super pro illis ipsis qui te crucifixerant
atque crucifixum maledictis incessebat,
patrem orasti.

Gratias ago, pro incomprehensibili-
bus illis cruciatibus quos pertulisti,
quando transfixis, manibus ac pedibus
miserabiliter in stipite crucis pendebas
medius inter latrones: & quando ma-
trem tuam dulcissimam totam compas-
sione penetratam, totam amore liquifa-
ctam, totam doloris gladio transossam,
iuxta crucem aditare cernebas.

Gratias ago, pro vehementissima
siti qua aestuabas, quando aceto sub
I mortem

EXERCITIUM

mortem potatus fuisti.

Gratias ago, pro benignissima illa pietate, & misericordia, qua tu vivificator omnium, Venerandum caput inclinans, pro me mori dignatus es. Sit tibi gloria in secula sempiterna pro separatione precellentissime animae tuæ ab immaculato corpore tuo.

Gratias ago, pro sacrosancto illo sanguine, & salutifera illa aqua, quæ de latere tuo lancea confosso effluerunt.

Gratias ago, pro sepultura incontaminati corporis tui, & pro gloriosa resurrectione ascensione tua, & pro spiritu sancti missionem.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

AD

PIARVM PREC. 98

AD IESVM,

Endologia VI.

ADoro laudo, & glorifico te Domine Iesu Christe, benedico, & gratias ago tibi Fili Dei Vini, cuius membra dignissima, pro mea salute nimium fuerunt afflicta: ego illa pro tui honore & amore saluto.

Salute immaculati pedes Domini mei, pro me fatigati & clavibus perforati. Salute venerabilia genua, pro me ad orationem flexa et sepe lassata. Salve floridissimum pectus, pro me liuoribus & plagis deformatum. Salve sacratissimum latus, pro me lancea confossum. Salve amantissimum, benignissimum, atque mellitissimum cor pro me vulneratum: salve totius bonitatis, & beatitudinis incorporabile gazophylacium. Eia esto mihi in morte gratum umbraculum, & post mortem æternum domicilium. Salve sanctissimum dorsum, pro me flagris confis-

I 2 sum,

EXERCITIUM

sum, & sanguine rubricatum. Sal-
uete dulcissima, charissimæq; brachia,
pro me in cruce extensa. Saluete de-
licata manus, pro me crudeliter clauis
transfixæ. Saluete nitidissimi hume-
ri, pro me pondere crucis grauati, &
confRACTI. Salue purissimum collum,
pro me colaphis inhumaniter contusum.
Salue os, & guttur suauissimum, pro
me felle, & aceto potatum. Salue
gratiosissima facies, pro me putentibus
sputis scedata, & dyris alapi cæsa.
Saluete benignissime aures, pro me con-
tumeliosis onerata. Saluete beatissimi
oculi, pro me lacrymis perfusi. Salue
venerandum caput, pro me spinis coro-
natum, sauciaturum, atque arundine per-
cussum. Saluto clementissime Iesu,
totum corpus tuum, pro me flagellatum,
dilaceratum, crucifixum, mortuum, &
sepulchrum. Saluto sanguinem tuum
preciosissimum, pro me prorsus effusum.
Saluto nobilissimam animam tuam,
pro me contristatam, atque angus-
tiam.

Ama

PIARVM PREC. 99

Amabilis Iesu, sanctifica quæso per
sacratissimam membratua, omnia me-
bra mea: & dele omnes peccatorum
maculas, quas eisdem membris meis
abutendo inquam contraxi.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui
sancto, sicut erat in principio & nunc,
& semper, & in secula seculorum.
Amen.

AD IESVM,
Endologia VII.

ADoro, laudo, & glorifico te Do-
mine Iesu Christe, benedico, &
gratias ago, tibi fili Dei Viui,
pro omnibus vulneribus tuis, & maxi-
me pro illis quinque colendis plagis,
quas tanquam præclara redemptionis
reconciliationisq; meæ sigilla, in corpore
tuo resurgens à mortuis, retinuisti.

Saluto piissime mi, & tota deuotio-
ne osculor roseum vulnus dextri pedis
tui, precorq; ut per illud plenam om-

EXERCITIUM

nium peccatorum remissionem mihi concedas.

Saluto benignissime mi, & tota deuotione osculor vernans vulnus sinistri pedis tui, precorq; ut per illud instaueres omnes ruinas deperdita vite mea.

Saluto optatissime mi, & tota deuotione osculor floridum vulnus dextrae manus tuae: precorq; ut per illud mortifices in me quidquid tibi displicet.

Saluto amabilissime mi, & tota deuotione osculor charum vulnus sinistrae manus tuae: precorq; ut per illud, cum ornatum internum mihi dones, qui tibi placet.

Saluto dulcissime mi, & tota deuotione osculor amorosum ac praeuacuum vulnus sanctissimi lateris tui, precorq; ut per illud me totum in te trahas & rapias, me totum tibi copules atque unias.

Tu Domine in ipsis beatis vulneribus tuis me include, & presta, ut ex eis verum tui amorem aeternamq; salutem hauriam. Scribe illa in corde meo, preciosissimo sanguine tuo: ut in euangelium

PIARVM PREC. 100

gam tuum dolorem pariter & amorem. Eorum memoria semper in conclavi peccatoris mei permaneat: ut in me erga te & dolor compassionis excitetur, & ardor dilectionis accendatur. Sit mihi omni tempore, ac praecipue in hora mortis meae certum in illis refugium atque protectio secunda.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, sicut eras in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

AD IESVM,

Endologia VIII.

A Doro, & glorifico te Domine Iesu Christe, qui dignaris tibi unire animas perfecte diligentium te. O fili Dei viui, ego abundans peccatis, vacuus meritis, indignus sum, qui tibi appropinquem: sed ecce pro omnibus offensis quas in te admisi, & pro omnibus bonis, quae mihi desunt, offero tibi quid-

EXERCITIUM

quid pro me facere, loqui, & tolerare voluisti: offero quidquid in gloriosissima genitrice tua Virgine Maria ceterisq; sanctis tuis inquam tibi placuit. Totam vitam meam nimis indignam atque immundam puerisima innocentia tua meritorumq; tuorum sindone inuolue, & me perfectissimis virtutibus sacra humanitatis tue exorna, exornatumq; tibi inseparabiliter coniunge.

O viuificans gemma diuina nobilitatis, o immarcescibilis flos dignitatis humane, Iesu pro me vulnerate, vulnera obsecro, & medullitus transfige cor meum iaculo amoris tui: ita vt nihil terrenum continere possit, sed à sola effusio tua diuinitatis contineatur.

Largire dilecte mi, vt toro corde, pleno desiderio, sitientiq; anima ad te aspi-rem, & in te suauissimo respirem. Largire vt totus spiritus meus, & omnia interiora mea, ad te quies vera beatitudo, semper anhelent. Flagrantissima charitas me totum concremet, tibiq; intime vniet, & in se transmutet: vt tu in me,

PIARVM PREC. IOI

& ego in te gaudium habeamus nunc in tempore, ac postea in eternitate.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

AD IESVM,

ante Missam, vel communionem.

ENDOLOGIA IX.

A Doro te, & gratias ago, tibi amantissime domine Iesu Christe, pro innumeris beneficijs donisq; tuis mihi indignissimo prastitis: omnia illa in te refundo, & tibi offero in laudem eternam. Gratias ago, pro omnibus bonis, quae inquam alicui creaturae rationali contulisti, atque collaturus es. Gratias ago, pro vniuersis miserationibus suauissime pietatis tuae. Gratias ago, pro inearuatione, natiuitate, infantia, pueritia, adulescentia, laboribus, aerumnis, passione, morte, resurrectione, & ascensione tua. Gratias ago, quod me vilissimum peccatorem admittere dignaris ad splendidum

EXERCITIUM

Viniſcumq; ſacra mēſe tue conuinium.
Bone Ieſu, per illum amorem qui te
incarnari, pati & mori pro me cōgēit,
rogo te vt ab omni peccato me plene
emundes, & tibi per omnia placentem
reddas. Exorna egenam animam meam
meritis ac virtutibus tuis. Praſta, vt hu
mili reuerentia, ardenti deſiderio, & ea
ſto affectu offeram tibi ſanctum Miſſa
ſacrificium, (vel) percipiam venerabile
corporis tui ſacramentum, in memoriā
eorum omnium, quae pro ſalute mea face
re, loqui, & tolerare voluiſti.

Perficiam hoc puriſſime, ad gloriam
nominis tui ſempiternam, ad honorem
dulciſſimae genitricis tuae Virginis Ma
riae, ad honorem illius, aut illius ſancti,
ad honorem omnium ſanctorum tuorum,
omniumq; beatorum Angelorum: ad ſa
lutem meam, ad ſalutem illius, vel il
lius, ad ſalutem omnium fidelium vi
uorum, & defunctorum.

Miferere Domine, miſerere Eccleſia
tua. Adeſto omnibus, pro quibus precio
ſum ſanguinem tuum ſudiſti. Da vni
veniam,

PARVM PREC. 102

Veniam, & gratiam: da fidelibus deſun
ctis requiem lucemq; ſempiternā. Tibi laus
Chriſte Ieſu in ſecula ſeculorū. Amen.

AD IESVM,

poſt Miſſam, vel communionem,

ENDOLOGIA X.

ADoro te, & gratias ago tibi be
nigniſſime Domine Ieſu Chri
ſte, qui me vilisſimum peccatorem ad
mittere dignatus es ad ſplendidum vi
niſcumq; ſacra menſa tuae conuinium.
Hei mihi quia nimis indigne compleui
hoc ſanctum ſacrificium (vel) percepi
hoc venerabile ſacramentum: miſere
re mei, ignoſce mihi. Ego quod egi, com
mendo diuino cordi tuo emendandum,
& perficiendum.

Suſcipe quaſo haec ſacroſancta corpo
ris tui myſteria, quae tibi offero ad glo
riam nominis tui ſempiternam, ad ho
norem dulciſſimae genitricis tuae Virgi
nis Mariae, ad honorem illius, aut illius
ſancti, ad honorem omnium ſanctorum

EXERCITIVM

inorum omniumq; beatorum Angelo-
rum, ad salutem meam, ad salutem il-
lius vel illius, ad salutem omnium fide-
lium vivorum, & defunctorum.

Suscipe hoc precellentissimum sacra-
mentum in plenam emendationem, ex-
piationem, atque satisfactionem pro om-
nibus peccatis ac negligentis meis, &
pro peccatis totius mundi. Per illud in-
staura omnes ruinas meas spirituales, et
supple omnem inopiam meam. Per illud
mortifica in me quidquid tibi displicet,
& effice me hominem secundum cor-
tuum. Per illud conforma spiritum, ani-
mam, & corpus meum, spiritui, animae,
& corpori sacrae humanitatis tuae, meq;
totum luce divinitatis tuae illustra. Per
illud largire ut in te stabilior, te perfe-
cte, & perseveranter diligam, tibi incor-
porer intimeq; uniar, ac totus in te trans-
muter, ad laudem nominis tui.

Converte Domine miseros peccatores.
Revoca haereticos, atque schismaticos. Il-
lumina infideles te ignorantes. Adesto
omnibus, qui in necessitate, & tribula-
tione

PIARVM PREC. 103

tione aliqua constituti sunt. Adesto his,
qui se precibus meis commendaverunt,
aut commendati esse cupiant. Adesto
parentibus, propinquis & benefactori-
bus meis. Miserere omnium, pro quibus
ego orare debco, & tu rogari vis. Da
viviis veniam, & gratiam: da fideli-
bus defunctis requiem, lucemq; semper
nam. Tibi laus Christe Jesu, in secula se-
culorum. Amen.

Ad Mariam virginem Deiparam,

ENDOLOGIA XI.

AVE candidum lilium fulgida
semperq; tranquilla Trinitatis:
Ave vernans rosa sempiterna
amoenitatis, salve praeclara caeli regina
inestimabilibus delictis affluens, Virgo
Maria. Ex te o beata nasci, et tuo lacte
pasci rex caelorum voluit Iesus Christus
splendor paternae gloriae. Tu cum pannicu-
lis involuisti, fasciis strinxisti, vlnis
gestasti, gremio fovisti, & amplexibus
atque osculis delinisti: ipse te interce-
dente



EXERCITIUM
dente) mentem meam diuinis influxi-
bus pascere dignetur.

Eia aduocata mea singularis, illos
tuos misericordes oculos ad me conuer-
te. Impetra mihi plenam omnium pec-
catorum meorum remissionem, & per-
fectam mei mortificationem atque ab-
negationem. Impetra cor purum, humi-
le, benignum, & amore dulcissimi filij
cui vulneratum. Impetra spiritus nu-
ditatem ac libertatem: Ut ipse Domi-
nus meus Iesus Christus, pacem & gau-
dium in me habeat.

Ego te veneror, te inuoco, & tibi in
augmentum gaudij offero cor vnicij filij
tui: precorq;, Ut mihi sis pia auxilia-
trix atque consolatrix toto huius exilij
tempore, & precipue in hora mortis
meae. Amen.

Ad omnes Sanctos Angelosq; Dei.

ENDOLOGIA XII.

Avete sancti sanctaq; Dei omnes,
qui aeterna beatitudine donati,
Dominum

PIARVM PREC. ICA
Dominum cum iubilo iugiter lauda-
tis: auctores spiritus Angelici, qui amabi-
lem faciem Dei semper cum iucundita-
te contemplamini: salve sancte Ange-
le custos meus fidelissime, cui à Domino
commissus sum.

Vos estis vernantes caeli flores, super
nam Hierusalem mirifice exornantes.
Ego vos veneror, vos inuoco, & vobis
in augmentum gaudij ac gloria offero
totius boni totiusq; beatitudinis ga-
phylacium, cor Iesu Christi mellissimum.
Gratias ago, ipsi Domino Deo nostro
qui vos elegit, & in suis benedictioni-
bus praeuenit: gratias ago pro omnibus
bonis quae vobis contulit.

Eia beati amici Dei, impetrate mihi
plenam omnium peccatorum meorum
remissionem, & perfectam mei morti-
ficationem atque abnegationem. Impe-
trate spiritus nuditatem, & liberta-
tem, ardentemq; Dei amorem: Ut ip-
se Dominus delicias suas in me habe-
re possit. Orate pro me nunc, & in
hora mortis meae: Ut vestris precibus

EXERCITIVM
adiutus, aliquando sanctam Trinitatem
vobiscum glorificem in dulcissima
illa patria, ubi dies una melior
est super millia, ubi Deus
est omnis, quae de-
siderare potest
mens pia.
Amen.

FINIS.

LVDOVICVS
BLOSIVS FLORENTIO
A MONTE S.



Vo'n à me extor-
quere potuisti In-
stitutionem illam,
quam ex sancto-
rum patrum monu-
mentis mihi colle-
geram, mi Florenti, meus erga te
amor effecit, & Deus (vti spero) ita
voluit. Iam tu & ego ad hoc cor-
tendere debemus, vt quotidie in
spirituali internaque vita proficien-
tes, ipsi Domino magis magisque
vicini simus. Pudet me sanè, quod
tam procul adhuc à perfecta mei ab-
negatione, & mortificatione atque
à perfecto Dei amore absum. Beni-
gnissimus Iesus propositum cona-
tumque meum adiuuare dignetur.
Vtunque me consolantur verba
cuiusdam amici Dei, ita ipsum Do-
minum

minum alloquentis : Diligam te Domine pro dono tuo, & pro modulo meo. Si tantum diligere non possum, quantum diligere debeo, non possum tamen ultra quam possum. Potero vero te amare amplius, quando amplius donare dignaberis : nunquam tamen tantum te diligere potero, quantum dignus es, qui diligaris. Imperfectum meum viderunt oculi tui : veruntamen in libro tuo omnes scribentur, qui quod possunt faciunt, & si quod debent non possunt. Hec inquam verba mihi languido, & humi, inter multos defectus reptanti, nonnullam consolationem asserunt. Opto vehementer, vt omnes, qui illam Institutionem pie legent (si tamen aliqui præter te legent) fructum salutis percipiant, & me tardum atque inutilem suis precibus apud Deum adiuuent. Appendicem eidem Institutioni adiectam, excerpfi ferè totam hinc inde ex operibus D. Ioannis

Ioannis Thauleri : ita tamen vt non vbique verba eius, sed verborum sensum proferre curauerim. Antequam colligerem Institutionem, scripseram Apologiam, qua ipsum Thaulerum iniuria ab Ecquo tractatum, breuiter excusare volui : eam ad te mitto. Adiunges illam libello nostro, collocabisque post Exercitium precationum. Vale in Domino Iesu. Latijs, pridie Nonas Octobris. Anno M D L I.

APOLOGIA

PRO D. IOANNE THAULERO.

Quodd Ecquius Thaulerum immerito
traducat, & inconsiderate damnet.

CAPVT I.



VM ego intellexis-
sem plerosque à le-
ctione librorum D.
Ioannis Thauleri de-
terreri verbis Ioan-
nis Ecquij: operapre-
cium esse duxi paucis refellere ea qua in
ipsum Thaulerum minus considerate
scribit Ecquius. Hic enim disputans ad-
uersus Martinum Lutherum haresiar-
cham, tertio libro de Purgatorio, Thau-
lerum appellat somniatorem, eumq; hare-
ticos insimulare videtur nihil tamen ad-
ducit, quo comprobet illum esse haretic-
um. Qui si diligenter legisset eius lucu-
brationes, longe aliter de eo sensisset.
Nam Thaulerus catholica fidei cultor
in

PRO THAVL. 107

integerrimus est. Ea qua scripsit, sana,
& plane diuina sunt: Vi cognoscere pos-
sunt omnes, qui in illis studiose sunt ver-
sati. Sed Ecquius ardore defendendæ Ec-
clesiæ succensus, indigne tulit, quod Lu-
therus magnifice laudaret Thaulerum.
& sententijs eius sua praua dogmata
confirmare niteretur. Quid vero mi-
rum si miser, & infelix ille suos errores
dicti Thauleri à se perperam allegatu
tueri tentauerit: cum non solum san-
ctorum patrum, verum ipsius quoque sa-
cra diuinæ scripturæ verbis impuden-
tissime ad suam haresim stabiliendam
abuteretur? si doctrinæ Thauleri adha-
rere voluisset, profecto hareticus nun-
quam fuisset. Nam ex vnius Thauleri
scriptis hareses qua hisce temporibus
emerferunt, plenissime confutari pos-
sunt. Et quidem Lutherus postea videns
scripta Thauleri prorsus aduersari suis
scriptis, vituperauit eum quem prius in-
tantum commendarat, ut diceret plus
solida theologie in vno Thaulero inue-
niri, quam in omnibus alijs.

Quod

APOLOGIA

Quod Lutherus peruersè citet Thaulerum, & quod sanctissimi quique fecerint id quod de ecclasi & rapto scribit Thaulerus.

C A P. II.



PSE Lutherus non parum concitauit Equitum contra Thaulerum, cum obedientiam Ecclesiasticam deprimens, citaret eundem Thaulerum, diceretq̃ illum istud sensisse, ut si quis in medijs obedientia Ecclesiastica operibus rapiatur in ecclasi, vel singularem aliquam illuminationem percipiat, omnino debeat obedientiam Ecclesia relinquere, & Deo obsequi magis quam hominibus. Sed quam alienum sit à mente Thauleri id quod Lutherus adstruere vult, facile agnosceret quicumque locum vbi de ea re Thaulerus tractat, attente legere, & diligenter discutere voluerit. Habetur autem hic locus secundo sermone in circuncisione Domini, vbi hac inter alia legitur: Quando (inquit Thaulerus) contingit aliquem in vera ordinatq̃ deuotione

PRO THAVL. 108

uotione ad altiora rapi, is durante huiusmodi rapto, omnem exteriorum exercitiorum occupationem missam faciet, etiam si alia sint, ad qua complenda voto sese obstrinxerit. Nam quamlibet multa ac varia quis Deo promiserit, si vera dilectione succensus in Deum cum vniuersis viribus suis intrahitur, rapitur, absorbetur, & immergitur, est ab omnibus votis liber atque absolutus interitum dum vera hac deuotio, & ecclasi in ipso perdurat. Imò si huiusmodi ecclasi hebdomada una, aut mense vno, vel integro anno persueraret, is qui illam patitur toto eo spacio nullum tempus coram deo negligit. Quando autem sibi restituitur, vota sua exequatur ab eo tempore quo plene compos suissimofactus est. De praterito tempore, & his omnibus que interea neglexit, ad qua prestanda se obligatum sentit, docebit illum Deus, qui per seipsum omnia illa supplet, quandiu cum ad altiora rapit. Minimum enim Dei opus, omnes omnium creaturarum actiones longe precellit.

APOLOGIA

cellit. Ista vero de eruditiss. & copiosisq. illuminatis perfectissq. viris dicta sunt. quos vnctio docet de omnibus, non autem de externis atque immortificatis hominibus. Hac ibi. Certum habemus perfectissimos quosque fecisse id quod Thaulerus scribit. Nam Beatus Franciscus legitur ita plerunque in Deum immersus atque absorptus fuisse, ut tota nocte totiq. die prorsus loqui non posset: unde, & discipulo suo fratri Leoni praeceperat, ne ad se pro horarijs precibus legendis accedens, molestus sibi esset, quando in talem mentis excessum raptus erat. Et D. Henricus Harpinus, vir spiritus sancti vnctione eximie imbutus, in libris quos de mystica Theologia scripsit, meminit cuiusdam abbatis Clarae, virginis sanctissimae, quae cogitationes, & affectiones suas omnes ad Dei amorem conuertens, diuinos in se assidue recipiebat radios: dicitq. hanc eorundem radiorum influxu ita solitam fuisse sursum in diuinitatem trahi, ut usum naturalium virum suarum amitteret.

Hinc

PRO THAVL. 109

Hinc contigit eam aliquando in die Epiphaniae tam vigoroſe in Deum rapti, ut totis triginta diebus in ecstasy permaneret: nullam interea rerum humanarum memoriam habens, nec cibum sumens, neque quicquam corpore suo sentiens. Postea ad se reuerſa, vix poterat cor suum deorsum deducere, ut de rebus temporalibus ſuae cura commiſſis, cogitaret.

Quod Thaulerus non ſolum non implicatus ſit erroribus Begardorum (quod ei impingat Ecquius) ſed etiam acerrime aduerſus eos ſcribat.

CAPVT III.



VLTVM fallitur Ecquius, dicens Thaulerum implicatum eſſe erroribus Begardorum, qui neſcio cui inani, & falſae contemplationi dediti, aſſerebant hominem ad tantam perfectionem in hac vita pertingere poſſe, ut iam nec peccare nec in gratia proficere amplius queat, ob idq.

K rum

APOLOGIA

tum omnino liber sit, nullis Ecclesia pra-
ceptis subiectus. (Qui errores in concilio
Viennensi damnati fuerunt.) Immerito
inquam Equus hanc notam sancto Vi-
ro inurit. Nam Thaulerus secundo sermo-
ne prima Dominicae Quadragesima, ve-
hementissime inuehitur in eos, qui huius
modi erroribus sunt obnoxij, Vbi inter
cetera dicit: Ex falso otio, & fornicatione
spirituali pessimus error nascitur, quo
qui subuersi sunt, contemplatores se
vocant. Ipsi vacuitatem quandam, & pa-
cem quietemque naturalem sectantur,
quam, & Gentiles, & Iudaei, & pessimi
quique homines sentire atque adipisci
possunt, si se ab omnibus phantasys, &
actionibus expedire sciant, & absque
discussione sua conscientiae intra se vi-
uant. Ista natura quies hoc pacto foue-
tur, si quis in aliquo loco quietus ac vn-
dique otiosus sedeat, & nec intus nec fo-
ris aliquid exercitij habeat: Ut hanc eam
dem quietem, & consequi possit, & ade-
ptam nemo perturbet, praepeat ne. Hoc
autem malum esse quis non videat?
cum

PRO THAVL. 110

cum id nihil aliud efficiat quam caecita-
tem quandam ac ignorantiam, & de-
scensum in seipsum, absque ulla actione.
Boni in Deo non in seipsis requiem
querunt. Sancta probataque requies quae
possidetur in Deo, est amorosa omnium
ab animo exclusio, cum simplici intuitu
suae inspectione in incomprehensibilem
claritatem Dei quae à Veris Dei amicis
& semper deuotis desideriis queritur,
& per fruitionem inuenitur, perenni-
terque possidetur in ardentissimo amore:
possessa vero nihilominus queritur. Pla-
ne quando aliquis quietem in otio abs-
que deuotis intimisque ad Deum aspira-
tionibus atque desideriis sectatur, omni
tentationi, & errori expositus est, atque
ad mala quaeque sibi praestat occasio-
nem: propterea quod à Deo auersus,
atque ad seipsum dilectione affectusque
naturalis conuersus, sui oblectationem
propriamque commodum venetur, &
inquirat. Isti infelices homines in-
uiscata quadam, & singularia plerun-
que à Deo petunt: quibus etiam inter-

APOLOGIA

dum (Deo permittente) contingunt ea quæ postulant, illusione diabolica; at ipsi per suum omnino habent illa à Deo sibi obtrixisse pro salute sua, & (quod grauius est) se talibus dignos esse iudicant. Quod quidem quid aliud indicat, quàm eos spiritali superbia infectos esse, nihilq; intrinsecus diuina gratia habere? Hi se à peccatis immunes, & Deo sine vilo medio vnitos ob idq; tam diuinis quàm humanis legibus solutos, atque ad nulla iam bona opera faciendâ obligatos esse arbitrantur: isto errore seducti, quod putent otium illud cui vacant, pro sui nobilitate atque excellentia nullo modo esse inturbandum aut impediendum. Hinc nihil operantur: sed sicut instrumentum præsolutur artificem, ita illi diuinam expectant operationem, nihil ipsi penitus agentes. Auant enim sua operatione opus Dei fore præparandum. Itaque vanissimo otio dediti, in virtutibus se non exercent. Vt scire quale sectentur otium? Breuius expediam. Non gratias agere, non Deum

PRO THAVL. 111

Deum laudare, non orare, nihil cognoscere, nihil amare, nihil desiderare volunt. Hec omnia tanquam noxia postponunt. Quidquid enim orando petere possent, habere se existimant. Iam quod ad Ecclesiæ leges attinet, ea omnia se non modo consecutos esse, sed, & transcendisse credunt, ob quæ cuncta sancta Ecclesiæ præcepta, ritus, consuetudines, & caeremonia rationabiliter instituta sunt. Persuasum habent neminem, nec ipsum Deum quicquam sibi, vel dare, vel auferre posse: eo quod exercitia omnia cunctasq; virtutes superarint, ut ipsis videatur, atque ad meram puramq; nuditatem ac præclarum otium pertigerint. Hinc tantam sibi libertatem usurpant, ut nemini prorsus obedire velint, neque summo Pontifici, neque Episcopis, neque pastoribus suis. Ab omnibus sanctæ Ecclesiæ consuetudinibus legibusq; immunes, & exempti esse volunt: palam asserentes hominem tandiu imperfectum esse, quandiu virtutibus consequendis dat operam. Credunt se omnia tam Angelorum,

APOLOGIA

gelorum, quam hominum merita vicisse, & nullum deinceps virtutis augmentum capere, nullum peccatum admittere posse, hac de causa, quod absque voluntate viuant ut ipsi arbitrantur, spiritumq; suum quieti atque ocio tradiderint, & in seipsis ad nihilum redacti, vnumq; cum Deo effecti sint. Nulla eis neque de ieiunijs, neque de festorum observatione, neque de aliquo alio Ecclesie precepto cura est, nisi quatenus in hac parte ad spectum hominum verentur, aut hominibus placere cupiunt. Equidem constanter assenerare non dubitem, latrones quosque, & eos qui in manifestis sceleribus vitam agunt, eius modi hominibus meliores esse. Et tamen se Deipatientes nuncupant: dicentes se Deum pati, quod ab omni operatione expediti, & otiosi sint. Putant se dei instrumenta esse, in quibus ille quidquid velit, operetur. Aiunt autem ea opera quae Deus per ipsos perficit, multo excellentiora esse, quam sint cuiuslibet hominis opera, quae per seipsum etiam in gra-
tia

PRO THAVL. 112.

tia Dei agit. Quidquid faciant, nihil se peccare existimant, cum Deus hoc quod agunt, per ipsos efficiat (ut ipsi dicunt) & quidquid velit Deus, id per eos fiat, nec prorsus aliud quidquam. Hu militatem quandam in conuersatione sua atque actibus suis pra se ferunt, facileq; aduersa omnia tolerant, propterea quod se Dei instrumenta esse arbitrentur, per quae ille pro gratissima voluntate sua operetur. Sunt igitur isti veris Dei amicis admodum similes in multis. Ceterum nimium aberrant, quod ea omnia ad quae intus mouentur, siue bona, siue mala sint, a Spiritu sancto procedere & fieri putant. Certe Spiritus sanctus neque otiosa, neque inutilia, neque vitia Christi, vel sacris literis repugnantia, in aliquo homine operatur. Difficulter sane seducti isti agnosci queunt, propterea quod vitia sua modum optime tueri, & glossis quibusdam ornare sciant: est tamen quo agnosci poterunt, ipsorum videlicet propria voluntas, quam abnegare, & deserere nesciunt. En dilectissimi,

APOLOGIA

omnes isti, & quotquot huius farinae homines inveniuntur, ipsissimi prænuncij sunt Antichristi, viamq; illi preparant deducentem ad infidelitatem damnationemq; perpetuam. Certa ergo fide tenendum est, neminem à mandatorum Dei, & sanctæ Ecclesiæ observatione atque à virtutum exercitio absolutum aut exemptum esse. Nemo Viri Deo potest in otio, nisi, & amet, & desideret Deum. Nemo sine bonis operibus aut est, aut esse potest sanctus. Sed quisque cum multa gratitudine omnipotentis Deo cooperari debet, ne ipsius Dei operationem præpediat: quisque illum laudare, eiq; gratias agere strictus est. Hac omnia Thaulerus

in eo sermone quem designauimus, dicit.

Quod

PRO THAUL. 113

Quod Equius falso dicat Thaulerum doctrina sua demoliri regularem religionis obseruantiam.

CAPVT III.



COYIVS etiam affirmat Thaulerum doctrina sua regularem religionis obseruantiam præclarissimamq; virtutum generam obedientiam demoliri. Quod quam falsum sit, manifeste liquet ex innumeris lucubrationum Thauleri locis. Nos aliquot tantum loca citabimus. In sermone undecima post Trinitatem Dominica, ipse Thaulerus viros, & sceminas in ordine sacrae religionis Deo seruientes ita alloquitur. Dignissimam vocationem vestram quaso frequenter attendite, & ita viuere curate, ut & vobisipsis, & ceteris innotescat, quem ex sacri huius ordinis susceptione fructum referatis. Cuius quidem ordinis statuta, leges, & consue

K 5

APOLOGIA.

consuetudines omnes diligentissime ob-
servare debetis. Non tamen exigitur,
ut frater, vel soror senio prae-granatus,
ieiunijs, vigilijs, aut externis operibus
supra vires insistant: sed silentium ve-
strum locis, & temporibus quibuscun-
que pro sacri ordinis institutione omnes
servabitis sedulo: quod quidem quem
fructum, & quam utilitatem afferat,
nemo capere, nullus intelligere satis po-
test. Deinde verba vestra suavia,
benigna, erant. Si quod forte aspe-
rum durumque verbum exciderit vobis,
mox culpam vestram humiliter fate-
bimini: & tam Deo quam hominibus
vos subijcietis. Ceterum si quis verbis
duris vos aggressus fuerit, nihil prorsus
contra illi respondebitis, nisi forte unum
aut alterum verbum, idque placido ac be-
nigno vultu. Fundum vestrum stu-
diose observabitis, cavebitisque, ne quam
cunque rem, siue libros, siue indumen-
ta, siue ornamenta, siue societatem hu-
manam cum delectatione possideatis.
Quaecunque autem ordinare atque se-
cundum

PROTHAFL. 114

cundum rationem necessaria sunt vobis,
eis quatenus ipsa necessaria sunt, &
Deus atque ordo libenter admittunt
suppeditantque, utimini. Fraternaliter
vos inuicem dilectione prosequimini:
& alter alteri humilem subiectionem,
amorem, pietatemque, non autem graues
ac toruos vultus praeendetis. Non ex-
hibebitis vos inuicem alienos, quacun-
que etiam occasio vel res inter vos ene-
niens pacem mutuam infregerit. In
bonis operibus, maximeque in charitatis
officijs vos exercebitis: ita videlicet ut
vos mutuo offeratis ad ipsa charitatis
obsequia inuicem impendenda, & al-
ter alteri onus ac laborem hilariter
praecripat, vel etiam e manibus tollat.
Iam si pro aliquo pietatis exercitio con-
gruat vos ab alijs irrideri, contemni, &
male tractari: nequaquam vos ipsos de-
fenderis, nec ad aliquem querimonias
deferetis. In choro, ubi corpus Domi-
nicum in veritate praesens adest, multa
cum reuerentia, oculis in terram demis-
sis, animoque attento, & ad Deum conuer-

APOLOGIA

so, coram rege aeterno consistetis. Si enim Virgo pudica in conspectu regis astaret, centumq; haberet, illum in se oculos defigere, si quidem compos animi prudensq; esset, haud dubie mores praeseferret honestissimos & modestissime se gereret. Quam ergo equum est hominem coram Deo ac Domino suo, electissimog; animae suae sponso, ingiter se foris, & intus contemplante, collectis Viribus reuerentissime astare? Praeest horaria cum ingenti deuotione, & cum quanta animi attentione patet, decantabitis legetiq;. Pro conscientia tamen securitate, noueritis sufficere (quantum ad Ecclesiae praeceptum attinet) si Verba integra dicantur: nec opus esse aliquid repetere, modo sponte non cogitentur ea quae Verbis lectis contraria sunt. Præterea ab omni quorum Deus Vera causa non est, abstracti eritis. Temporis quantumcunque perdicionem, ut Virgo pestiferum fugiens. Sollicitudini libenter vacabit: in qua libere & expedite vos Deo unie

ti:

PRO THAVL. 115

tis: primo quidem, ad floridam dignissimae passionis Christi arborem, & ad gloriosam vulnera eius, deinde etiam ad praeclarissimam diuinitatis illius celsitudinem vos ipsos conuertentes: nam ita ingredientes, & egredientes, plena pascua inuenietis. Si talem vitam egeritis, si huiusmodi fructus protuleritis, dignissimum Eucharistia sacramentum non sine grandi utilitate ac profectus vestri incremento percipietis. Non quidem inficiis eo, bonum esse ad tempus ex profunda humilitate abstinere: sed multo melius fuerit ex amore accedere.

Quisquis libenter pro gratisima Dei voluntate suam vitam institueret si posset, & non stupida cecag; temeritate, vel propria reputatione accedit, sed dolet se unquam offendisse Deum: quisquis inquam se talem vere sentit, securus accedere potest, imò vero quo crebrius accesserit, eo melius utiliusq; faciet. Quod si forte fratribus vel sororibus, qui ipsam Eucharistiam percipiunt, tempore matutino non licet im-

menfos

APOLOGIA

menſos fructus innumeratq; bona, que hoc digniſſimum ſacramentum in homine operatur, obſervare, propterea quod ſecum manere non ſinuntur, dum aut legere, aut cantare, aut in alijs inſuetudinem ſtatutaq; ordinis occupari debent: obſervent illa poſt prandium, aut poſt veſperas, vel etiam poſt completorium. Acque Dominus tunc operari poteſt ſicut tempore maritimo! Et hoc venerabile ſacramentum operatur ubique ei locus præbetur. Tam vero quod ad veniales quotidianasq; culpas attinet (à quibus dum hic vivimus omnino liberi eſſe non valemus) monendi eſtis chariſſimi, ne multum ſolliciti ſitis, ne ue perturbemini, ſi non omnes in confeſſione expreſſeritis. Illas humiliter ac ſerio Deo confeſſebimini, & contrito deuotoq; corde vos reos coram eo accuſabitis. Sic enim hiſ, qui confeſſionibus audiendis adhibentur, nimis multum temporis non auferetur. Sanè tales culpas generaliter expoſuiſſe ſatis eſt: cum mortalia duntaxat peccata,

PROTHAUL. 116

Et ea de quibus dubium eſt verum mortalia ſint, ex præcepto, & neceſſitate confeſſeri obligemur. Venalia enim peccata, multis modis delentur: puta contritione, Dominica orationis prolatione, genuflexione, aqua benediſtæ aſperſione, &c. Si alicui dolor ſive contritio deeſt, ſaltem doleat ſe non dolere: nam hoc quoque dolor eſt. Idem ſi quis deſiderium, & amorem non ſentit, deſideret habere deſiderium, atque amorem. Hæc & hiſ ſimilia ſcribens Thaulerus, non demolitur, ſed plurimum adiuvat ſtabilitq; regularem religionis obſervantiam.

Quam exacte Thaulerus doceat, quiſnam icopus, & quænam eſſentia ſit ordinis monaſtici.

CAPVT V.



VERSVM ſecundo ſermone quarta Dominica Quadrageſima, idem Thaulerus religioſis loquens, ita ſerè ait: Debe-

APOLOGIA

mus Deū semper querere, illiusq; prae-
sentiam suspirare, & eum in cunctis acti-
bus nostris pure spectare: debemus nos
crebro introuertere, & nosipsos atque
omnia quae extra Deum sunt transcen-
dere. Quod si fecerimus, ipsum haud du-
bie tandem inueniemus. Huc faciunt o-
mnes ritus, cuncta opera atque exerci-
tia, & quaeque pia instituta, omnesq; or-
dinationes tam nostri ordinis quam alia-
rum religionum. Illa enim ob hoc sunt,
& obseruantur à nobis, ut Deo intende-
re eumq; solum pure querere discamus,
& fundum habeamus ab omnibus, quae
operationem Dei praepediunt, expedi-
tum, nihilq; continentem nisi Deum: quo
ipse Deus intra nos festum agat diem.
Si ad hunc finem, omnes religionis ritus
non referimus, sed illis contenti sumus, si
inquam externa exercitia ad interio-
rum fundum veramq; cordis puritatem
non referuntur, ea parum aut nihil pro-
futura sunt. Sane dilectissimi quando
primum seculo abrenunciavimus, &
monasticen professi sumus, omnes Deo
omni

PROTHAFL. 117

omnipotenti vouimus, nos ipsum amo-
re atque intentione prosequendos, ei-
demq; perseverantem famulatum ad
mortem usque exhibituros: à quo voto
nec pontifices nec sacerdotes omnes nos
absolvere possunt. Si fides sanctis docto-
ribus habenda est, plus illud votum obli-
gat, quam quodvis iuramentum in iudi-
cio praestitum. Unde constat, nos multo
magis crimen periurij incurrere, quan-
do sponte animoq; deliberato cor, & in-
tentionem (quae Deo semel consecraui-
mus) alicui tradimus creatura extra
Deum, quam si iuramentum violare-
mus. Itaque sacrae religionis essentia,
& fundus est, ut Deum ex toto corde
amemus, & cū fratres nostros diliga-
mus ut nosipsos, mentes nostras humi-
liantes subdentesq; Deo, & charitatem
exhibentes inuicem: utq; quarumlibet
rerum creaturarum ac nostrypsorū, siue
voluntatis nostrae proprietatem omnem
abdicemus, atque ab omnibus, quae
Deum à nobis excludere, vel praepedire
possunt, expediti nudiq; simus: quo Deus
omni



APOLOGIA

omnipotens praeclarissimum fundum nostrum (cui suam ipse imaginem impressit) libere possidere valeat, quae sunt delicias atque voluptas eius, sicut ipse ait, Deliciae meae esse cum filiis hominum. Et sic plane dilectissimi, scopus est ordinis nostri, & hac intentio. In hunc finem omnes religiosae congregationes, omnia monasteria, omnia statuta, omnes ritus, & caeremoniae, cunctaeque honeste viuendi genera, sunt instituta, approbata, atque recepta. Si illud observamus, nimirum ipsam ordinis nostri substantiam fundumque tenemus: sin vero illud negligimus, periuri sumus, & fidem Deo praestitam violamus. Praedictum religiosae regularis vitae fundum, legifer, & patriarcha noster S. Dominicus, ac alij venerabiles ordinum patres S. Benedictus, S. Augustinus, S. Bernardus, S. Franciscus, tenuerunt, coluerunt, atque spectauerunt: cui omnes externi ritus, constitutiones, & caeremoniae famulantur. Et tunc ordinis nostri substantiam, quaeso ut sceltimini: sic enim certo certius

Deus

PROTHAULA 118

Deus omnipotens grandem in animabus vestris peraget solennitatem. Multae patrum sanctiones nobis observandae sunt, visitandus est chorus, legendum atque psallendum est nobis: quare ergo non id iucundo animo facimus potius quam arida plumbeaeque mente, ne ab aeterna solennitate excludamur? Quamvis enim verissimum sit, eum qui nullius sibi mortalis criminis conscius est, & nulla ratio ne vult Deum offendere, saluum in sancta catholicaque fide fieri, ac beatitudinem consequi: quisquis tamen iucundam illam solennitatem, qua felicissime sentitur atque degustatur Dei praesentia, intra se experiri appetit, oportet ut purum, liberum, & expeditum fundum Deo exhibeat. Et profecto ipse Deus sua inestimabili pietate nos ad hunc sacrum vocavit, traxit, atque perduxit ordinem, ut illi soli per amorem intentionemque hauriamus: cuius vocationi nos morem gerere debemus. Gratuita bonitate sua amoreque purissimo sine ullis meritis nostris, ad hanc sanctam

Verac

APOLOGIA

Vera pœnitentia vitam perduxit. At
 quærat fortasse aliquis, quæ sit vita pœ-
 nitentialis essentia ac Veritas. Nihil sa-
 ne aliud, quàm Vera ab omnibus extra
 Deum aversio, & integra ad purissi-
 mum certissimumq; bonum illud quod
 Deus ipse est, conuersio. Quod qui studio-
 sus perfectumq; facit, ille plus quoque
 agit pœnitentia. Merito ex ipsis animi
 visceribus deuotissimas semper condito-
 rum nostrorum gratiarum actiones referre de-
 bimus quotquot religiosi sumus, quod ip-
 se nos ad istam vitam inuitare digna-
 tus sit. Et quod euidentius signum esse
 queat diuinæ apud nos presentia, quàm
 quod plerique nostrum in ipso inuentu-
 ris flore consilium (quæ atas admodum
 seles esse indomita atque omnis regimi-
 nis impatiens, ac seculo dedita) alterius
 se voluntati subiecerunt, præceptis, &
 exhortationibus obtemperant, domari
 regiq; se patiuntur, atque creaturis om-
 nibus valedicentes, Dominum Deum
 suum sequuntur? Qui licet magna ali-
 qua de Deo necdum experiantur, patien-
 tiam

PRO THAVL. 119

tiam tamen seruant, & sustinent Domi-
 num. Agite dilectissimi, in hoc nerno
 conatusq; omnes intendamus, ut iucun-
 dissimam intra nos experiamur solenni-
 tatem, aliqua vita æternæ prælibatione
 donati. Ea inquam cura sit nobis, ut quo-
 ties nos intro recipimus in orationibus,
 exercitijs, & operibus qua nobis ex ordi-
 nis nostri instituto facienda incumbunt,
 diuinam intra nos præsentiam, verumq;
 gaudium sentiamus? Deo sese in inte-
 rim nostris vere manifestum exhiben-
 te. Quo bono illi perficiuntur, qui se
 Deo proprios fecerunt ac dederunt, et
 ei soli obligati sunt. An non felicis-
 sima prorsus vita censenda est, quando
 & nos sumus in Deo, & ipse in nobis
 hic in tempore ac postmodum in æterni-
 tate? Hac ibi. Item secundo sermo-
 ne quarta Dominicæ Aduentus, dicit
 Thaulerus: Schola præamabilis, Vita
 est religiosa, siue monastica, in qua qui
 degunt, à mundo & à diuersis miserijs
 abstracti disunctiq; sunt, quo omni-
 potenti Deo in Veritate seruientes purissi-

APOLOGIA

me vivant, Deum & seipfos iugiter
obseruent, natura & sensibus atque ipsi
mundo perfecte moriantur. Aequum
profecto foret, religiosum quenque adeo
divini amoris igne succensum, adeo in-
tus & foris Deiformem esse, ut quis-
quis ad eum accederet, nihil unquam in
eo nisi Deum, siue animum ferventissi-
mum in Deum erectum, atque ad om-
nem Dei voluntatem paratissimum,
inveniret. Ceterum de his, qui in san-
cta religione non religiose vivunt,
Thaulerus secundo sermone tertia post
Trinitatem Dominica loquitur in hunc
modum: Nullo erga Deum, atque divi-
na studio, nulla diligentia, nulla stre-
nuitate fervent. Licet codices multos
legendo, atque psallendo percurrant, ac
folia terant, ea tamen qua legunt non
eis sapiunt, nec ipsi inde gratiam aliqua
referunt. Satis vero creatura eis pla-
cent & sapiunt: his videlicet delectan-
tur, has amore prosequuntur, his consue-
tudine, & amicitia se iungunt, in his
sponte delectationem (quantum possunt)
querunt:

PROTHAUL. 120

querunt: & ad huiusmodi tam seipfos,
quam alios prouocant modis omnibus
quibus possunt, nempe verbis, operibus,
vestitu, gestibus, internuncijs, munus-
culis, literis: atque ita sese totos foras
effundunt, moribus incompotiti, sensi-
bus incustoditi, in loquendo garruli, sto-
lidiq: interim tamen, si superis placet,
aiunt, se egre mortale aliquod pecca-
tum velle admittere. Enimvero pre-
ciosum Christi sanguinem acerbissi-
mamq: eius passionem, sine fructu de-
bere abire putant: sed errant miseri
atque falluntur. Dicunt autem: Et
in sacra religione positi sumus, in sancta
congregatione vivimus, & multum
oramus ac legimus. Quibus ego, hac in-
nuam, omnia sine amore, sine attento-
ne, tam caece & tepide agitis, ut id aliq:
admiratione, nec cogitari quidem pos-
sit. Sed frequenter confitentur, & con-
pus Dominicam accipiunt. Confitentur
quidem verbis, verum integram sese
corrigenendi voluntatem non habent. Et
de quod sacram Eucharistiam percipiunt,
faciunt

APOLOGIA

faciunt nimirum non aliter, quàm si quis regem ad domum suam inuideret, & venientem in sordidissimam putentissimamq; haram inter porcos sessum ducat. Præstaret sanè tales nunquam tremendum illud sacramentum percipere. Dicunt agre se mali quippiam facere. An vero benefacere credendi sunt, dum frigida quedam vocalium orationum lectionumq; murmura, tanquam paleas Deo offerunt: amorem autem, cor, intentionem, fauoremq;, per liberam voluntatem creaturis tribuunt? Tam si forte accedat aliquis, qui præmoneat ostendatq; quantus ipsi in periculo degant, & quam horredam mortem habituri sint, irident hominem, dicuntq;, Beghardorum ista sunt verba, En nouum hic habemus spiritum. Hac dicunt. Qui si in hac impenitentia, & vitiorum suorum periculosa ignorantia permanserint, nunquam Dei faciem sunt conspecturi. Audiant & in animos suos demittant in ista Thauleri verba religiosi negligenter viucentes.

Quàm

PRO THAVL. 121

Quàm præclare Thaulerus disserat de obedientia, quam præclare maxime debent illi qui in sacra religione viuunt.

CAPVT VI.



O STEA QVAM abùde demonstrauius Thaulerum sua doctrina non destruere, sed erigere confirmareq; sacram religionem: res exposcit, ut nonnulla etiam proferamus, quæ ille scribit de sancta obedientia: nam Ecquius affirmat (sicut diximus) eum hanc disperdere. Igitur ipse Thaulerus in suis institutionibus, capite decimo tertio hac inter alia dicit: Obedientia, humilitatis prima filia est. Hac hominem Dei voluntati subditum facit, & sensus viresq; sensitiua superiori rationi subijcit. Hac hominem subdit Ecclesia, eiusq; sacramentis, pastoribus, superioribus, dogmatibus, præceptis, institutionibus, consilijs, consuetudinibusq; vniuersis. Hac hominem prom

L

prum

APOLOGIA

ptum flexibilemque reddit alijs quibuslibet, in consilijs dandis, in auxilijs obsequijsque tam corporalibus, quam spiritualibus impendendis secundum discretionem, & iuxta cuiusque necessitatem. Verus obediens velle, & nolle suum prorsus abnegat, & in exequendo ea quae precipiuntur moras non nectit: sed mox ubi ei aliquid iniungitur, paratus est, imò vero preceptum non expectat. O quam pauci vere, & perfecte obdientes nunc inveniuntur, qui omni propria voluntate abdicata, non cupiant ut sibi Deus, & creatura obtemperent, sed magis ipsi alterius voluntatem facere velint. Obedientia, tanta virtus est, ut vel minimum aliud quod opus ex ea factum, qualecunque illud fuerit, multo melius Deo acceptius sit quolibet alio opere quamlibet etiam magno, quod sine obedientia peragitur, siue sit Missae auditio, siue lectio, siue oratio, siue contemplatio, seu quodlibet bonum opus, quod excogitari possit. Dum humilis obediens

recogitat,

PRO THAVL. 122

recogitat, quomodo Sancti Dei magno desiderio ad hoc pervenire contendunt, ut vere obdientes essent, propriumque sensum prorsus extinguere: dum considerat, ut illi mox ubi aliquam forte propriam quaestionem in se deprehendebant, seipsos abnegarint: maxime vero dum fidelissimi amatoris sui Iesu Christi perpendit obedientiam, attendens ut ille cum esset Rex regum, & Dominus dominantium, usque ad mortem crucis obediens ac resignatus fuerit: inde nimirum astutis obedientiae desiderio successus, ad omnia bona alacer paratusque redditur, ac se subicit non tantum Deo, & superioribus, verumetiam omnibus hominibus: & quanto homines sunt inferiores, tanto ei subiectio amplius sapit, tanto ipse libentius obedit: maiorem enim hic sui mortificationem invenit, quam dum sub maioribus inclinatur. Quo nos magis abnegamus, hoc similiore efficimur ei, qui propter nos non solum caelesti Patri suo

L 2 obediuit,

APOLOGIA

obediuit, sed etiam in manus peccatorum semetipsum tradidit, sine querela permittens eos libere facere in se, quidquid vellent. Ergo licet maximum sit obedire superioribus: maius tamen est obtemperare aequalibus, maximum autem obedire inferioribus, propter Deum. Nullus adeo aridus, & diuina gratia destitutus est, quin si suauis obedientie iugo colla submittere velit, virere ac florere, copiosumque fructum producere possit. Obedientia enim ad quamlibet gratiam suscipiendam aptissimus capacissimisque locus est. Item undecimo capite Institutionum suarum Thaulerus ait: Ea resignatio qua cor bonae voluntatis adeo se ad obediendum inclinat, ut ex seipso viuere nolit, viuere autem, & cuncta opera sua facit ex salubri sanctorum alicuius spiritualis atque illuminati confessoris consilio: plane via ad caelum tutissima est, per quam facillime reuera diaboli euaduntur. In huiusmodi resignatione, omnia hominum opera abundant

PRO THAVL. 123

abundant gratia: sed ea opera quae bonus homo ex proprio facit iudicio, difficile est discernere, utrum ex natura an ex gratia fiant. Ei, qui voluntatem propriam abdicauit, iter inferni praclusum est. Vnde S. Bernardus ait: In inferno nihil nisi propria voluntas ardebit: tolle hanc, & infernus non erit. Vbi enim seipsum homo deserit, & exit, ibi Deus ingreditur. O quam multi religiosi sunt martyres infructuosi, dum propria voluntate pleni, sibi ipsis per propriam questionem propriumque iudicium duces sunt, ob idque paruum, aut nullam magni sui exercitij beatitudinem merentur. Qui si omnia opera sua in obediendi resignatione perficerent, insignes nimirum sancti apud Deum esserentur. Primo, etiam sermone tertiae post Trinitatem Dominicae, Thaulerus ita loquitur: Nullum in hac vita charius digniusque sacrificium Deo omnipotenti offerri potest, quam cor humile, atque obediens. Vnde posset aliquis sub uno momento

APOLOGIA

tam humiliter ac pure propter Deum
obedire, propriamq; exire, & abnegare
Voluntatem, ut amplius Verumq; in
Deum sine medio duceretur, quam si
toto decennio in proprijs conceptibus,
atque institutis magna cum deuotione
vixisset. Libet hic similitudinem
quandam proponere. Si quis Dei mu-
nere ad tam altum sanctitatis gradum
peruenisset, ut Deum reipsa semper vi-
sibiliter presentem secumq; habitan-
tem haberet, si si ad aliquod opus obe-
dientia enocaretur, humiliter Domino
dicere deberet: Eia suauissime Deus,
permittle me, obsecro, hanc obedi-
entiam tui amore perficere. Credite mihi,
humili ista propria Voluntatis abne-
gatio, in illo homine multo gratior in-
cundiorq; Deo esset, quam si ille idem
tunc cum omnibus beatis spiritibus cœ-
lum penetraret. Exemplum huius rei
subijcio: Virgo quadam in monaste-
rio degens, & diuino amore flagrans,
cum aliquando immenso dilectissimi
sponsi sui Iesu Christi desiderio tene-
tur,

PROTHAUL. 124

tur, sic illum ex toto corde suo allocuta
est: O vnice Fili Dei, amabilis re-
demptor anima mea, utinam vel ad
momentum te in hac Vita cernere pos-
sem. Ad que verba mox assistit illi
ipse Dominus noster Iesus Christus in
forma cuiusdam pueruli. Contigit ve-
ro ut vna ex sororibus congregationis,
ianuam celle illius deuota Virginis pul-
saret, eamq; cum festinatione ad com-
mune aliquod opus ex obedientia fa-
ciendum accersiret. Audiens Virgo
sancta inuisionem obedientia, puerulo
Iesu ait: En dulcissime Domine mi
Iesu Christe, pro explenda obedientia
abeo: tu interim me hic expecta obse-
cro, si tibi placet, donec ad te redire li-
ceat. His dictis, e cella exijt: & quod
facere iussa erat, animo Voluntario hi-
larisq; vultu peregit. Deinde magna
cum celeritate ad cellam reuersa est:
quam cum aperiret, mira quadam, &
radiantissima lux oculis eius in se in-
gescit, adeo ut vix eam sustinere posset.
Vidit igitur amantissimum Dominum
suum

APOLOGIA

suum in perfecta aetate, tanquam elegantissimum iuuenem viginti, & quatuor annorum adstantem. Unde ipsa maximo gaudio repleta, ita eum affatur: O dilecte mi Iesu, quomodo tam grandis tunc illo tempore factus es, qui tam pusillus apparebas, cum à te recederem? Dic obsecro, dic unica spes mea, qui id factum sit. Cui pius, ac dulcis Iesus respondit: O filia charissima, profunda velocis, atque impigra obedientie tuae humilitas, me tam breui tempore, tam grandem effecit. Semper ergo mei amore libenter obedi, si mihi continue, sine medio optas Viri. Post qua Verba Dominus disparuit. Ista nimirum insilicurio ac Visio, sanctaeq; Virginis prompta obedientia, manifeste arguunt religiosos omnes, qui seipsos non abnegant, quiq; propriam voluntatem retinentes, non obediunt prompte, & alacriter suis superioribus, sicut promiserunt obedire. Enimvero quosdam in monasterijs religiosiq; congregationibus inuenire est, qui certas ora-

tiones

PRO THAVL. 125

tiones legere, aut alia bona opera facere proponunt, diuersos modos priuatos, diuersaq; exercitia assumentes: à quibus si ad obedientiam euocentur, statim innotescit, quam nullam pacem in se habeant. Quare vero tam egre obedientiam priuatis illis exercitijs proponunt, nisi quia cum proprietate eius inhaerent, & illa velut pro Deo sibi statunt. Sed fallunt semetipsos. Nam quicumque sub obedientia viuunt, semper prompte alacriterq; obedire, & omnia alia (sive sint meditationes, sive orationes, sive quodcunque aliud) interim postponere debent. Sic enim fiet, ut ad humilem suorum tam in spiritu, quam in natura abnegationem resignationemq; cito pertingant: sic fiet, ut Deus pure in eis viuat atque nascatur, & ipsi in illum sine medio ducantur: quibus bonis frustrantur misere, hi qui suae proprietati inhaerent, qui prompte obedire recusant, qui gloriosas quantas possunt comminiscuntur, ut à praeclarissima obedientia virtute

APOLOGIA.

se exentiant atque proprios modos, & conceptus proprias, instituta pro suo capite prosequi sinantur. Quod quidem ingens medium inter Deum, & ipsos constituit. Neque enim aliquid de Deo diuinam dulcedine vtiliter experiri possunt, quandiu irresignato fundo pradii, propriam voluntatem exire non student. Hæc ibi. Ista Thauleri verba consona sunt verbis scripturæ sacrae dicentis, Melior est obedientia, quam victima: quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare, & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere.

Dicta quædam Thauleri, calamitatem horum temporum nostrorum designantia.

CAPVT VII.



AM plene refutatis his, quæ Ecquius inconsideratus contra Thaulerum scripsit, addemus pro corronide Apologiæ paucula quædam eiusdem Thauleri dicta: quibus

PRO THAVL. 126

quibus aperte satis calamitas horum temporum nostrorum designata est. Ipse enim Thaulerus, qui ante annos ducentos vixit, primo sermone decima octaua post Trinitatem Dominica, inter alia, ita serè loquitur: His qui humiles, & parui non fuerint. pseudoctores persuadere nitentur, ea omnia, quæ à Veritatis magistris inquam tradita fuerunt, non esse vera. Unde & multi ex eis, qui in vana complacentia suis, assimatione permanserint, laqueis deceptionis inuoluentur: adeo ut ipsis omnia Sanctæ Ecclesiæ instituta, ceremoniæ, ac ritus, videantur errori falsitatis, obnoxia. Et va his qui intus vocem patris sui nempe Dei, ac foris vocem matris suæ, id est, Ecclesiæ (quorum voces non nisi vna vox est) auscultare noluerint. Et in sermone quem festo die omnium sanctorum habuit Thaulerus, dicit: Magna & perniciose plaga certo certius imminet nobis. Jam nubes succensa sunt ut feriant: sed eas amici Dei lachrymis suis retinent. At

APOLOGIA

si non corrigimus nos, nimirum cito nos
grauiter ferient: eritq; tanta calami-
tas, ut iudicium extremum homines
instare existiment. Qui modo mul-
ta pace gaudent, magni pressuris affli-
gentur. Verbum Dei peruertetur, cul-
tusq; diuinus pene in obliuionem abi-
bit. Vnus huc alius illuc properabit:
nec facile scire licebit, quem hac mala
finem habitura sint. Interea tamen
fidelissimus Deus suos velut in nidulo
quopiam abscondet ac proteget. Idem
Thaulerus alibi ait: Saluberrimum con-
siliū hoc est, ut omnes senescenti ac
propemodum effata matri Ecclesia, ani-
mo resignato propensissimamq; voluntate
humiliter sese submittant, atque illius
ordinationibus, & doctrinis, quas ab
Apostolorum tempore huc vsque con-
cionatores palam e suggestu nobis pro-
ponunt, spontanea subiectione obtempe-
rent: etiamsi Angelus de caelo aliud
præter id, quod Euangelizatum est,
annunciet ac persuadere molatur.
Sicut & à Domino nostro Iesu Christo,
diligenter

PRO THAVL. 127

diligenter præmoniti sumus, cum dice-
ret: Super Cathedram Moysi sederunt
scribae, & Pharisei: omnia ergo qua-
cunque dixerint vobis, seruare & faci-
te, secundum vero opera eorum nolite
facere. Immensa, & inexhausta Dei
misericordia dignetur nos in vna ve-
raq; fide semper stabiles conseruare.
Hac Thaulerus. Ipse itaque non in o-
dium adducendus, sed ut eximius or-
thodoxusq; Theologus ac singularis Dei
amicus, pie commendandus est. Ec-
quius non putans se falli dicit: Vtinam
Thaulerus prorsus lateret, & non inuo-
laret in monasteria. Ego vero in no-
mine Domini dico: Vtinam Thaulerus
vbique gentium cognitus esset, & à
quamplurimis diligentissime legeretur.
Verum Ecquius licet minus circumspe-
cte damnauerit Thaulerum, nondum à
se satū studiose lectum, nequaquam ta-
men hoc maligne fecisse credendus est:
sed feruens ille zelus, quo inuehebatur
in heresiarcham Lutherum, facile ei
persuasit, ut præpropere iniquam de
sancti

APOLOGIA

*sanctissimo viro Thaulero sententiam
ferret. Equidem ipsum Ecquium, ut
venerabilem Theologum, & inuictum
catholicae fidei defensorem amplector.
Ceterum veritatis amor me compulsi,
ut hanc breuem Apologiam pro
Thaulero scriberem, ad glo-
riam Dei, qui est
benedictus
in aeterna secula,
Amen.*

F I N I S.

LVD OVICVS

BLOSIVS CLEMENTI

LEVANTIO S.



ROPositvm
animi tui charissi-
me Clemens, quo
decreuisti collum
iugo sacrae religio-
nis subdere, com-
mendo plurimum, & gratias ago
Domino Deo, qui illud tibi inspi-
rauit. Sed perpende diligenter,
quantam vitae puritatem, atque in-
tegritatem requirat ordo monasti-
cus. Nam quotquot religioni per
professionem sese alstringunt, obli-
gati sunt totis viribus ad perfectio-
nem contendere, licet non sint ob-
ligati ad eam peruenire. Religio-
sus, vel monachus, qui sibi mun-
doque perfecte mori, & Deum ve-
ro sinceroque amore prosequi non
studet, suae professioni non satisfacit.

facit. Heu quàm multi viri, & scemona hodie se misere fallunt, qui monastico habitu suscepto vota religionis vouent, cum tamen parum, aut nihil de perfectione vite cogitent. Creaturis tenaciter adherent, & in eis delectationem inordinate quarunt: externas consolationes avidissime appetunt: sese totos absque timore foras effundunt: mente vagi, moribus incompositi, sensibus incustoditi, verbis garruli, ac vani sunt: atque in sua negligentia suisque vitijs ad mortem usque perseverant. O quàm acerbæ pœnæ manent, tales post hanc vitam. Tu vero mi Clemens vide vt non habitu tantum, sed maxime sancta cœlestique conuersatione sis religiosus. Cogita quanta sit insania, modo ita praua desideria sua voluntatemque propriam sequi, vt postea necesse sit indicibilibus tormentis cruciari. Nonne præstaret breuissimo vite huius tempore

pore per strenuam sui mortificationem, & abnegationem, per veram humilitatem, atque charitatem sese aptum reddere ad capeffendam beatitudinem æternam? Hæc crebro meditare. Mitto breuem Regulam: ad quam tu & ego vitam moresque nostros sedulo exigere debemus. Vale.

B R E V I S

REGVLA TYRONIS

SPIRITVALIS.



VI Deo placere, & aliquem in vita spiritali profectum cōsequi, tandemq; ad perfectionem pervenire cupit, imprimis omnes hereses, & schismata detestetur: Ecclesia catholica firmiter adhaerens, & ei sese humiliter subiciens. Quicumque enim ab Ecclesia recedunt, etiamsi iustissime vivere videantur, à Deo, & societate Sanctorum separati sunt. Recte ergo recta fidei fundamento, iam bonam sanctamq; vitam superadificet. Seruiat Deo, & Disipulam Virginem Mariam, Sanctorumq; cæli ciues veneretur atque inuocet, non negligenter aut ex arida quadam consuetudine, sed diligenter ac religioso.

Vitam Christi maximeq; passionem eius

REGVLA. 130

eius pia animi gratitudine recolat. Humilitatem, obedientiam, mansuetudinem, patientiam, resignationem, modestiam, benignitatem, continentiam charitatemq; Domini, & magistri sui totis viribus conetur imitari.

Abneget, & relinquat seipsum, propter Deum in omnibus desiderijs, & inclinationibus suis victis. Prinarum amorem propriamq; voluntatem, assidue in se persequatur, & strenue mortificet, penitusq; extirpet. Eam in voluntatem Dei omnino transfundat: ita ut quidquid voluerit Deus, velit, & ipse: quidquid ei evenire permiserit Deus, hoc tanquam optimum ipse libenter suscipiat, siue dulce, siue amarum, sibi sit. Seipsum propria quaestione, & electione prorsus exuat, ac spoliatur. Etiam in bonis desiderijs suis Deo se resignet: petens, ut non sua, sed Dei voluntas fiat.

Nulli caduca, & mortali creatura, per inordinatum affectum, vel amorem inhareat. Sensuum oblectamentis, & carnis

BREVIS

carnis Voluptatibus Valedicat, atque re-
nunciet. Sit Vere mortuus mundo: &
tanquam cecus, ac surdus, nihil aspice-
re, nihil audire Velit aut optet, nisi
quod aspicere audireq; necessarium, vel
Vile est.

Dum corpus alimentis reficit, sum-
mopere caueat, ne Ventrem, & spiri-
tum nimio cibo nimio ue potu pragra-
uet. Tam cibum, quàm potum modeste,
& continenter sumat, non querens in
illis aliquam delectationem. Quod si
tunc sentit terrenam Voluptatem, non
illi adhareat, non eam intro admittat.
Si non impeditur, intingat spirituali-
ter buccellas quas edit, in pretiosum san-
guinem Christi, & etosis Vulneribus
eius potum hauriat. Vulgares, & sim-
plices escae magis amet quàm lautas at-
que exquisitas: quia Dominus Iesus fel-
lex, & aceto potatus fuit. Meminerit ta-
men eum qui escae etiam Viliissimas
cum inordinato desiderio sumit, Vere ab-
stinentie Virtutem amittere, quam non
perdit qui cibos delisiosos, sine desiderio

per

REGULA. 131

percipit. Vnde si cuius sensualitas magis
delectatur pomis, & aqua, quàm Vino,
& perdicibus, laudabilis facit, si pro
Dei amore à pomis, & aqua abstinet (pa-
rum aut nihil ex his gustando) quàm si
abstineat à Vino atque perdicibus. Ve-
rus ergo Vitæ spiritualis, & perfectio-
nis amator aduersus sensualitatem suam
Viriliter decertet: prudenter ei negans
quod ipsa inordinate concupiscit. Sed
non destruat naturam corporis suum in
tolerabili abstinentia, & nimio Vitæ
rigore secundum proprii capitis indi-
cium assumpto. Modum sanctamq; di-
cretionem in omnibus seruet, & san-
guinis se subdat. Superflua non requi-
rat, sed paucis contentus sit. Vanitatem,
& curiositatem in Vestibus ceterisq; re-
bus non sectetur.

Verba noxia, inhonesta, vel detractio-
ria nunquam proferat: nec his qui ta-
lia profcunt, consensiat, sed potius pra-
uum eorum sermonem conuenienter in-
terrumpere studeat. Mendacium mul-
tum perhorrescat. Iactantiam, & adu-
lationem

BREVIS

lationem omnem vitet. Non sit asper aut mordax in verbis suis, sed sit dulcis, & placidus. Neque tamen per affectum verborum suauitatem hominibus placere querat. Vanam item, ineptam, pueriliam, & otiosa verba loqui refugiat. Quando salua charitate vel obedientia tacere potest, libenter taceat.

Non autem sit seuerus aut amare taciturnus, ne silentium eius alijs radium adferat. Et quando ei loquendum est, pauca verba (si fieri potest) proferat, idq; cum grandi circumspectione. Antequam loquatur, inuocato diuino auxilio statuat intra se non plura loqui quam expedit. Non facile alicui pertinaciter contradicat, neque contendat verbis: sed vbi semel vel bis testimonium perhibuit veri tatis, si non recipitur, sinat deinceps alios sentire quod volunt, & velut ignorans taceat: nisi periculum animarum ex silentio suo sequeretur. Consuecat assertiones suas sub dubio proferre: veluti si dicat, Puto ita esse, Nisi fallor ita est, &c.

Mores

REGULA. 132

Mores leues, & gestus incompósitos, risumq; immoderatum sedulo vitet. Vitet, & offendendi occasiones quantum potest. Humana societate non inordinate delectetur: sed solitudinem diligat, & in solitudine Deo rebusq; diuinis secundum gratiam sibi datam intendat. Socialis tamen, & rationabiliter affabilis inter homines sit. Etiam minimam temporis perditionem multum ponderet. Non autem putet se tempus inutiliter traducere, quando intus Deo vacans, foris nihil agit.

Nihil sanctæ obedientie præferat: sciens perfectam voluntatis propria mortificationem gratissimum esse Deo sacrificium. Melius est sobrie, & continenter ad gloriam Dei ex obedientia manducare, quam rigidam antiquorum patrum abstinentiam ex propria voluntate sectari. Quidquid pure per obedientiam sit, quantumvis vile, & abiectum esse videatur, Deus magnificat, & eximia mercede remunerat. Nullum opus Deo placere potest, cui inobedientia coniuncta

BREVIS

iuncta est. Ipse ergo superioribus suis
(etiamsi forte imperfecti, & multis de-
fectibus obnoxij sint) prompte Vultuq;
hilariter ac deuoto corde tanquam Deo
obediat, & eis honorem impendat. Ob-
temperet item aequalibus, obtemperet,
& inferioribus, in his quæ licita sunt.
Sancta sua exercitia intermittere vel
omittere semper paratus sit propter obe-
dientia opera, & charitatis obsequia.

Non sit obstinatus in proprio sensu
sed aliorum sensum, & iudicium suo sen-
sui atque iudicio ad honorem Dei sa-
pienter praeferat. Patiatur se à quolibet
doceri atque reprehendi: & eis qui se
obiurgant, non indignabunde aut acer-
be, sed dulciter, & placide respondeat, li-
benter culpam agnoscens. Si iniuste ac-
cusatur vel arguitur, non superbe se de-
fendat aut excuset: quin potius imitatus
dominum suum tacere eligat, nisi forte
scandalum ex silentio suo oriretur.

Infra omnem creaturam propter
Deum se demittat ac deprimat. Etiam si
magnas consolationes aut grandia dona
intus

REGULA. 133

intus foris ue à Deo acceperit, non pro-
pterea erigat cervices, non propterea se
alijs praeferat nec sibi ipsi placeat, neque
se aliquid esse existimet: illa enim reue-
ra non sua, sed Dei sunt: solum pecca-
tum in se suum est. Non ergo ipsa Dei
dona sibi usurpet aut vendicat: sed om-
nia in Deum integre refundens, &
opera sua illi prorsus ascribens, fatea-
tur ex corde se ex se nihil esse, nihil habe-
re, nihil scire, nihilq; posse. Ex istius nihi-
li sui consideratione, maneat semper ve-
re humilis, omnes homines sibi praepon-
ens: quia si etiam sceleratissimi qui-
que accepissent à Deo ea dona quæ acce-
pit, sanctius forte viuerent quam ipse.
Planè nisi gratia Dei continue protege-
retur, grauius peccaret, quam quini-
alius. Se igitur omnium vilissimum es-
se reputet, indignumq; iudicet quem ter-
ra sustineat. Omnem vanam gloriae affe-
ctum diligentissime in se mortificet.
Non ab hominibus cognosci, aut lauda-
ri, sanctus ue haberi appetat: sed po-
tius ignorari, vilipendi, atque con-
temni

BREVIS

nemini desideret. Dei non hominum
favorem, & gratiam ambiat.

Iniurias, irrisiones, calumnias, affli-
ctiones, & damna permissa Dei sibi illa-
ta absque querimonijs vel murmuratio-
nibus humiliter perferre discat: credens
indubie ea sibi à Deo esse transmissa.
Non indignetur nec male velit homini-
bus qui illa inferunt: sed exemplo Do-
mini sui Iesu Christi mitem, benignumq;
se eis exhibeat. De eorum defectibus non
loquatur, nisi necessitas, aut evidens vi-
litas compellat. Agnoscat se non posse
ab aliquo tantum granari ac deprimi,
quin maiorem depressionem propter ini-
quitates, & ingrati tudines suas com-
meruerit.

Ab omni dolo, & vitiosa simulatio-
ne sit alienus. Omnes homines commu-
ni, & sincera dilectione prosequatur,
nullo penitus excepto. Omnes loco fra-
trum, & sororum habeat, carnali sen-
sualiq; amore excluso. Omnes ad a ter-
nam beatitudinem peruenire desideret.
Non metiatur hominem ex visibilis car-

nis

REGULA. 134

nā miseranda corruptione, sed ex innis-
cibilis anima (quæ ad imaginem Dei fa-
cta est) incomprehensibili dignitate.
Erga neminem cor amarulentum ge-
rat: sed serenitatem vultus præ se fe-
rens, suavis omnibus sit. Defectus alio-
rum pie toleret: Veruntamen ea quæ ho-
nori Dei aduersantur, libenter cum cha-
ritate emendet, aut curet emendanda.
Oderit peccatum in homine, sed non ode-
rit hominem propter peccatum: nam
Deus fecit hominem, peccatum vero
non Deus, sed homo fecit. Omnibus, &
maxime inimicis benefacere, omnes ad-
iuuare atque consolari paratus sit. His
qui peccant, & his qui afflicti sunt com-
patiatur. Singulari vero compassione
moueatur erga animas fidelium di fun-
ctorum, quæ in Purgatorio pœnas adhuc
sustinent. Existimet quemlibet homi-
nem esse seipsum, ut facilius pro pecca-
tis calamitatibusq; aliorum indoleat,
& pro bonis eorum gandeat. Nemini in-
uideat. Nemini obiectet. De omnibus
bene sentiat. Sinistras suspiciones in cor
sum

AA 2

BREVIS

suum incidentes, mox repellat. Nullum spernat. De nullo peccatore desperet nam qui modo malus est, potest mox gratia Dei mutari, & bonus esse. Firmiter proposito apud se statuatur nullum iudicare. Dicta, & facta aliorum in meliorem partem semper interpretetur: omnia in simplicitate cordis audiens atque adspiciens. Ea quae mala sunt, sinat esse mala: sed nihil temere iudicet, nihil definat aut pro certo asserat. Oret autem pro se peccatore maximo, & pro alijs qui male agunt.

Aduersa, & molesta quaeque animam vel corpus grauantia (quomodo-
cunque aut vnde-
cunque adueniant) non aliunde quam de manu Domini suscipiat. Talia resignato patienti, animo ad finem, & ultimum usque punctum pro Dei amore toleret: certo persuasus, ea sibi utilissima, & saluti suae conuenientissima esse, licet forte aliter ipsi videatur. Deum qui ex immenso amore illa mittit, laudet, & ei gratias agat.

Non perturbetur ex his quae in mun-

do

REGULA. 135

do accidunt: sed in omnibus providentiam Dei sapienter attendat, sine qua nec unum quidem folium de arbore decidit. Eidem diuinae providentiae se, & omnia sua secure committat, atque per humilem confidentiam bono Domino suo in omni rerum euentu firmiter innitatur, semper ad eum per orationem confugiens: quemadmodum monet Psalmista dicens, facta super Dominum curam tuam, & ipse te eruet. Et Petrus Apostolus itidem nos hortatur, ut proiciamus omnem sollicitudinem nostram in eum, quoniam ipsi cura est de nobis.

Etiamsi consolatione interna destituatur, & insuper grauissimis tentationibus fatigetur, non tamen propositum sanctum deserat: sed fide plenus permaneat apud Dominum, non quarens aliqua vana solatia, quibus naturam grauatam releuet.

Quantumcunque absurda, & foeda malignus spiritus cordi eius ingerat, ipse ea nihil faciat: internum intuitum

B R E V I S

mox ab illis auertens. Talia enim melius vincet contemnendo, & conspuendo, quam si illa attendere, & de eis cogitare, atque cum eis altercari voluerit. Nec putet se ex illis (qua sibi prorsus displicent, & qua statim reiecit) culpam aliquam contrahere, quam coram sacerdote confiteri necesse sit. Peccata quae perpetravit, confiteri sacerdoti debet: sed tentationes quibus non consensit, non sunt peccata admissa. Sordes spirituales animam eius non polluunt si ei non placent, si ab eo per consensum non recipiuntur. Aliud est sentire in se malum, atque aliud consentire malo. Plerique sancti nonnunquam senserunt in carne sua vehementes vitiorum motus, sed eius ratione, & voluntate contradixerunt.

Non omitat percipere sacram Eucharistiam, nec alia pia exercitia sua desinat propter derelictionem, obnubilationem, & paupertatem internam, aut propter angustias, quibus (Deo ita ordinante) affligitur. Ipsa quidem exercitia sua tempore huiusmodi calamitatis sibi

R E G U L A. 136

bi insipida sunt, & multum laboriosa: sed si facit quod in se est, Deo sunt gratissima.

Non putet sanctitatem vitae in hoc consistere, ut quis magnam consolationem, & dulcedinem intus sentiat: nec arbitretur certam deuotionem esse, sensibilem illum cordis molliciem, qua quis facile in lachrymas resolutur: nam hanc, & haeretici, & gentiles plerumque habent. Vera deuotio est bona voluntas, qua homo paratum se offert ad cultum, honorem, & beneplacitum Dei. Hae perdurat, etiam si cor aridum, & mens sterilis sit. Ipse ergo suauitatem internam non inordinate appetat: sed aequè paratus sit illa carere sicut eam habere. Si Deus ipsum consolari voluerit, suscipiat quidem humiliter atque cum gratiarum actione consolationem diuinam: at tamen ne aliquo Dei dono ad sui oblectationem abutatur, ne ue in eo quiescat. Tam purus, simplex, liber, & tranquillus intus permaneat quando à Deo benigne visitatur, quasi nihil sentiret.

BREVIS

Neque enim in donis Dei, sed in ipso solo Deo quiescere licet. Agnoscat se etiam minimo Dei dono prorsus indignum esse.

Si inter psallendum, & orandum nondum potest esse satis attentus, non ob id nimium deiciatur animo. Nam etiam ea precatio, quæ cum distractione cordis peragitur, fructuosa est, & à Deo suscipitur, si modo ille qui orat patitur in iunctis huiusmodi distractionem, & placidi facit quod in se est: bonam voluntatem Deo exhibens, studiosè, ac reuerenter precibus insistens. Non ergo sit inquietus, impatiens, aut nimis anxius, sed humiliter resignet se Deo, pieque gaudeat illum tam bonum, & clementem esse, ut nos plerunque etiam vana atque indigna in oratione cogitantes, benigne toleret. Dicat illi, Domine tu scis quam multa sint auolationes cordis mei: propitius esto mihi vilissimo peccatori. Bone Iesu, responde, satisfac, & supple pro me. Ego ex agritudine defluo: sana me, & stabilis ero. Sed infirmum adhuc atque

REGULA. 137

atque defluentem misericorditer toleras, quia suavis es, & mitis.

Lectiorem sacram amet: sed orationem lectioni præferat. Non legat nimis multa vno eodemque tempore, ne ipsa lectione spiritum suum obruat magis quam reficiat. Semper suscipiat Verbum Dei animo esurienti, à quocunque etiam depromatur, & quantumcunque simplicibus verbis proferatur. Si illud minus libenter exceperit, accuset, & humiliet se: non docentis aut loquentis vitio, sed sua culpa id accidisse, credens.

Paratus sit, & desideret crebro sacramentum Eucharistiam ad laudem Dei percipere. Si tamen eam toties sacramentaliter sumere non potest quoties sumere desiderat, non perturbetur, sed maneat in vera resignatione tranquillus, & sese ad spirituales susceptionem præparat. Neque enim aliquis eum impedire potest, quin per sanctum desiderium quotidie etiam pluries spiritualiter communicet si vult.

Respere, se ipsum exacte discuiat, recogitans

BREVIS

cogitans quomodo tempus expendit;
Et quas offensas eo die admiserit. Ven-
niam peccatorum petat à Deo: propo-
nens corrigere se, adiuvante gratia il-
lius. Corpusculo ad quiescendum pudice
collocato, obdormiat (si fieri potest) in-
ter amorous orationes, & aspiratio-
nes, vel inter pias meditationes. Ma-
ne itidem mox ubi euigilavit, primam
cogitationem suam amanter ad Deum
convertere consueat: ut capax sit vi-
sitationis, & gratiae eius. Si tamen pro-
pter confusionem spiritus sui, nequit libe-
re se erigere in Deum, vel si inter dor-
miendum facta aliqua somnia ligata
ratione passus est, non absorbeaturni-
mia tristitia: sed simul atque somno re-
cedente Usus rationis recepit, abomi-
netur quod sordidum est, confidatq; in
Domino humiliter, & patienter ferens
molestiam quam sentit.

Non solum graviora peccata, sed, &
minores culpas omni studio atque dili-
gentia vitet. Nisi enim fugere volue-
rit quidquid Deo displicet, & quidquid

REGULA. 138

in se amorem Dei impedit, puritatem
pacemq; cordis Veram obtinere non po-
terit. Non tamen desperet quando pec-
catum aliquod admittit; neque tunc fu-
giat à facie Dei, ut anxius multa apud
se cogitet de peccato suo: sed humiliter,
& confidenter ad Deum conuersus, tra-
het cum eo de sua iniquitate atque in-
gratitudine, dulciter deplangens seip-
sum. Attendat suam abyssalem vili-
tatem ac miseriam: attendat, & piete-
tem atque misericordiam Dei immen-
sam, quae anima vere poenitenti, & ab
omni peccato plene auersa non potest
non succurrere atque ignoscere. In ple-
nam expiationem, emendationem, &
satisfactionem pro delictis suis, offerat
Deo patri sanctissimam conuersatio-
nem, amarissimamq; passionem prædile-
cti filij sui: Petat amanter à Christo,
ut se pretioso sanguine quem fudit, ab-
luat, perfecteq; emundet. Quod ubi fece-
rit iam bono sit animo, quasi Deum nun-
quam offendisset.

Et propter illos defectus quos nulla

BREVIS

ratione in se deuincere potest, non sit nimium pusillanimus, sed eos diuina elementia committens, seq. Deo resignans, humilis, tranquillus, patiens, & longanimis permaneat. Etiam si centies vel millies quotidie ex humana fragilitate labatur: toties cum sancta spe Venia resurgat quoties labitur. Proponat, & conetur vigilantior esse, ac purius vivere: non tamen confidat in suo proposito vel conatu, sed in sola bonitate Dei, & in auxilio gratia eius, qua nunquam decrit facienti humiliter quod in se est.

In omnibus operibus, verbis, cogitationibus, & omissionibus suis, laudem atque gloriam Dei pure spectet. Quando aliquid agere, loqui, cogitare, aut dimittere proponit, sedulo examinet quid se moueat ad hoc faciendum dimittendum ne, consideretq. Vtrum Deum an se ipsum querat. Si videt se querere se ipsum, mox relinquat. & abneget se, Deum solum intentione atque amore prosequens.

Intus

REGULA. 139

Intus ita ordinatus esse debet, ut Deus sit illi omnia in omnibus, & ipse Deum in cunctis creaturis agnoscat atque diligat, creaturas item omnes in Deo amet: adspiciens easdem modo nobilissimo, nempe sicut proflexerunt ex Deo sua origine.

Opera atque exercitia sua diuino cordi Christi emendanda perficiendaq. commendat, & illa eidem Domino Iesu aut Deo Patri offerat in laudem aeternam, ad salutem totius Ecclesie, in Vnione sanctissimorum operum, & exercitiorum ipsius Christi Iesu. Si enim hoc fecerit, ipsa eadem opera, & exercitia sua, qua ex se vilia atque imperfecta sunt, nobilissima Deoq. acceptissima erunt. Nam ex operibus, & exercitijs Christi, quibus coniunguntur atque Vnientur, ineffabilem dignitatem accipiet: quem admodum gust a aqua missa in Vinum, & Vino Vnita, excellentem ipsius Vini colorem saporemq. recipit. Itidem omnia qua ipsum grauant, & affligunt se ne parua, siue magna, siue externa, siue interna

BREVIUS

interna sint) offerat Deo in laudem eter-
nam, ad salutem omnium hominum, in
vniōe passionis ac dolorum Christi. Ut
ex eisdem passionibus, & doloribus Do-
mini Iesu quibus vniuntur, diuinam cla-
ritatem assumant.

Non sit concitatus, preceps, & turbu-
lētus in his quæ agenda sunt, nec illis
per immoderatum affectum alligetur
tanquam captiuus. Non sequatur im-
portunos cordis sui impetus: sed per ra-
tionem dominus sit sui, operumq; suo-
rum. Diuinas inspirationes, diuinamq;
voluntatem in se semper obseruet, &
Deo intus loquenti libenter obediat.
Quidquid in se puritatem, tranquillita-
tem, libertatemq; animi impedire potest,
prudenter declinet. Inordinatas pas-
siones, & affectiones iræ, concupiscen-
tiæ, timoris, gaudij, tristitiæ, amoris, &
odij, a se repellat. Resciet, & irratio-
nabiles Vanosq; conscientia scrupulos.
Non implicet spiritum suum curis super-
fluis. Ea quæ sibi commissæ non sunt,
& quæ nihil ad se pertinent, prorsus
Deo

REGVLA 140

Deo relinquat. Non sit nimium so-
licitus pro temporalibus, & externis
rebus.

Denique tam intellectum quàm affe-
ctum suum auertens, & abstrahens ab
omnibus fragilibus creaturis, introuer-
tat se, hoc est, se intra se recipiat, ibique
Deo intendat. Assidue inquam men-
tem suam ad Deum reuocet, eiusq; præ-
sentiam reuerenter in omni loco atten-
dat (nam Deus vbique totus atque in-
diuisus est) & cum eo per internam ora-
tionem infatigabiliter loquatur: pia de-
sideria, ignitasq; aspirationes ad illum
emittens. Relicta omni multiplicita-
te, vnum cogitare, vni herere discat.
Hæc introuersio ei summe necessaria est.
Non respondeat animum neque spem ab-
iciat, propterea quod ipse tam instabilis
sit, & cogitationem suam tam difficul-
ter apud Deum fixam retinere possit:
sed perseueranter labore, illam continue
reuocando ad Deum. Vbi hæc bona con-
suetudo in ea firmata fuerit, iam sine la-
bore de Deo rebusq; diuinis cogitabit.

Proposuit

BREVIS

Proponat ante mentis sua oculos
amabilem Iesu Christi Dei, & hominis
in cruce pendentis imaginem, eamq; sibi
intime imprimat. Salutes ac Venere-
tur grandi deuotione dignissima illa.
& nunquam obliuioni tradenda salua-
toris sui vulnera, seq; totum in ea im-
mergat. Hac aut alia passionis Chri-
sti imagine omnes rerum infimarum
imagines, & similitudines, omniaq; pe-
regrina phantasmata siue inutiles cogi-
tationes e corde suo expellat, sicut clauus
clauo expelli solet. Sit ergo semper (quan-
tum fieri potest) introuersus, & intra se
habitet: animum ab omnibus rebus ca-
ductu auocans atque expediens, inter-
numq; intuitum simpliciter ac tranquil-
le in Deum (qui in se praesens est) diri-
gens, & dulcia colloquia cum eo mi-
scens. Existimet meram miseriam in-
felicitatemq; esse etiam breuissimo tem-
pore elongari ab ipso Domino Deo, qui
est summum atque incommutabile bo-
num, qui est torrens, & abyssus inasti-
mabilium voluptatum.

Ceterum

REGULA. 141

Ceterum ut facilius sancta introuer-
sioni operam dare possit, commendet me-
moriam aliquot suauis, & amorosae aspi-
rationes, quibus Vbiq; locorum: siue
progrediatur, siue quiescat, Deo se con-
iungat, & copulet: deuote eas apud se
reuoluens ac repetens. Appellamus
autem aspirationes, oratiunculas iacu-
latorias pio affectu plenas, quas amanter
ei aculamur in Deum. Veluti cum di-
cimus, O bone Iesu, bone Iesu, O do-
lecte, dilecte, dilecte mi. O charorum
omnium, haerensio. O amor meus Vni-
ce. O dulcedo cordis mei, & Vita ani-
ma mea. Quando tibi per omnia pla-
cebo? Quando mihi ipsi, & creaturis
omnibus perfecte moriar? Quando ni-
hil prater te uiuet in me? Misere-
re, misere mei, & adiuua me.
Ecce saluto, & veneror rosea vulnera
tua: immerge me in illa, ut plene emun-
der, & tui amore inebrier. O Domine
Deus. O delitiosum principium meum.
O amabilis abyssus. O serena lux inti-
morum meorum. O iucundissimum, &
Vnicum

BREVIS

unicum bonum meum. Quando ardenter sine diligam te? Quando tibi tenacissime agglutinabor? Eia digneris transfigere cor meum iaculo amoris tui: digneris me tibi sine medio unire, & tecum unum spiritum efficere, &c. Tales aspirationes placide, & absque immoderato impulsu ad Deum emitti debent, ne caput cadatur: neque necesse est ut ore proferantur, nisi is qui se exercet sentiat deuotionem suam prolatione verborum adiunari. Hanc orandi rationem omnes testantur efficacissimam maximeque fructuosam esse.

Sane si cum studio mortificationis exercitium introversionis interneque orationis ac sanctorum aspirationum diligenter continetur, homo tandem obinebit mentem puram, simplicem, nudam, liberam, & super omnia caduca subleuatam, Deo stabiliter inhaerentem: atque ita in unitate spiritus cum Deo requiescet, & ipsum perfectionis apicem attinget. Nam supra imagines, & formas omnes per purissimum amorem

REGULA. 142

rem euectus, sapientiaque theologia mystica praeclare ornatus, rapitur in Deum & feliciter absorbetur, paradisumque, & regnum Dei etiam in hoc mundo inueniet, Admittetur inquam ad diuinam illam unionem, quae omnem intellectum excedit. Unde iam unus cum Deo spiritus effectus, totus erit Deiformis. In eo ad hunc modum mirabiliter transformato, spiritus sanctus supersensualiter uiuet, sicut in Apostolis uiuebat, cum adhuc in hoc exilio essent.

Qui haec legit, sic legat, ut firmiter statuatur cum auxilio gratiae Dei moribus, & vita exprimere ea quae legunt: alioquin, lectio parum aut nihil ei proderit. Conetur ergo quotidie magis, ac magis mortificare in se omnem proprietatem, hoc est, omnem propriam voluntatem propriamque quæestionem, quæ natura ad seipsam reflectitur, ac seipsam suamque commodum quaerit: conetur extirpare e corde suo omnes passionis affectionesque vitiosas. Et quamuis grauem immortificationem in se sentiat, quam-

B R E V I S

quamvis frequentissime labatur ac deficiat, quamvis multis annis aduersus semetipsum pugnare debeat, non desperet, neque perturbetur: nam qui artem aliquam discit, diu laborare debet priusquam eam exacte calleat. Quod si ipse in huiusmodi certamine persistens, migrauerit ex hac vita priusquam ad perfectionem perueniat, beatus nihilominus erit, & in eternum Domini sui gaudium recipietur. Itaque petat, querat, pulset humiliter ac perseveranter ad ianuam benignissimi liberalissimique Dei. Sic enim orando, accipiet congruo tempore quidquid ei necessarium est ad placendum Deo: accipiet ipsum Deum modo excellentissimo. Persuadeat sibi sanè quod vult, vertat se quo vult, non poterit proficere, nisi per indefessum conatum vitij rebusque omnibus emori studeat (ita tamen ut non in suo conatu, sed in sola Dei misericordia, & gratia confidat.) Nam in vera mortificatione, atque resignatione, verissima iucundissimaque vita latet. Eam nobis concedere dignetur

R E G V L A. 147

gnetur Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, unus Deus, qui est benedictus in sempiterna secula. Amen.

Auctor huius Regulæ diffusius tractat de istis in Institutione spirituali, quam scripsit.

F I N I S.









mandado, etc. y ordenado a los señores
que a los señores qual en sus pios y de Dios

